

IES PUIG DE SA FONT – SON SERVERA

**PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA DEPARTAMENT ECONOMIA
CURS 2017-2018**

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ I COMPOSICIÓ DEL DEPARTAMENT

2. PROGRAMACIÓ PER NIVELL I PER A CADA MATÈRIA

1. ECONOMIA – 1R BAT

- 2.1.1.- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS
- 2.1.2.- METODOLOGIA
- 2.1.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ
- 2.1.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ
- 2.1.5.- CONTRIBUTIÓ DE L'ASSIGNATURA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES
- 2.1.6 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.1.7.- ACTIVITATS TIC
- 2.1.8.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

2. ECONOMIA I ORGANITZACIÓ D'EMPRESES – 2N BAT

- 2.2.1.- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS
- 2.2.2.- METODOLOGIA
- 2.2.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ
- 2.2.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ
- 2.2.5.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.2.6.- ACTIVITATS TIC
- 2.2.7.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

3. ECONOMIA – 4T ESO

- 2.3.1.- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS
- 2.3.2.- METODOLOGIA
- 2.3.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ
- 2.3.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ
- 2.3.5.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.3.6.- ACTIVITATS TIC
- 2.3.7.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

4. FOL – CFGM

- 2.4.1. - CONTRIBUTIÓ DE L'ÀREA A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES
- 2.4.2. - ADEQUACIÓ I SEQÜENCIACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS
- 2.4.3. - SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS O NIVELLS
- 2.4.4. - ENFOCAMENTS METODOLÒGICS
- 2.4.5. - AVALUACIÓ
- 2.4.6. - ATENCIÓ A LA DIVERSITAT
- 2.4.7. - TRACTAMENT DE LA LECTURA, TIC I EDUCACIÓ EN VALORS
- 2.4.8. - ESTRATÈGIES I PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ
- 2.4.9. - UNITATS DIDÀCTIQUES; SEQÜENCIACIÓ DE L'APRENENTATGE

5. INICIACIÓ A L'ACTIVITAT EMPRENEDORA I EMPRESARIAL – 3R ESO

- 2.5.1.- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS
- 2.5.2.- METODOLOGIA
- 2.5.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ
- 2.5.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ
- 2.5.5.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.5.6.- ACTIVITATS TIC
- 2.5.7.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

6 . INICIACIÓ A L'ACTIVITAT EMPRENEDORA I EMPRESARIAL – 4T ESO

- 2.6.1.- INTRODUCCIÓ
- 2.6.2.- OBJECTIUS ESPECÍFICS
- 2.6.3.- CONTINGUTS, CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE
- 2.6.4.- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE CONTINGUTS
- 2.6.5.- METODOLOGIA I RECURSOS DIDÀCTICS
- 2.6.6.- CONTRIBUTIÓ DE L'ASSIGNATURA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES
- 2.6.7.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ
- 2.6.8.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ
- 2.6.9.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.6.10.- ACTIVITATS TIC
- 2.6.11.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

7. OFERTES GASTRONÒMIQUES – 2CFGM CUINA I GASTRONOMIA

- 2.7.1. - OBJECTIUS GENERALS DE LA MATÈRIA
- 2.7.2. - OBJECTIUS ESPECÍFICS
- 2.7.3. - CONTINGUTS
- 2.7.4. - UNITATS FORMATIVES. TEMPORITZACIÓ
- 2.7.5. - CRITERIS D'AVALUACIÓ
- 2.7.6. - CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
- 2.7.7. - METODOLOGIA
- 2.7.8. - MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS
- 2.7.9. - ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I SORTIDES DE CAMP
- 2.7.10. - ADAPTACIONS CURRICULARS INDIVIDUALS
- 2.7.11. - ATENCIÓ A LA DIVERSITAT
- 2.7.12. - TEMES TRANSVERSALS
- 2.7.13. - COMPETÈNCIES BÀSIQUES

8. EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA – 2CFGM

- 2.8.1. - CONTRIBUTIÓ DE L'ÀREA A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES
- 2.8.2. - ADEQUACIÓ I SEQÜENCIACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS
- 2.8.3. - SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS O NIVELLS
- 2.8.4. - ENFOCAMENTS METODOLÒGICS
- 2.8.5. - AVALUACIÓ
- 2.8.6. - ATENCIÓ A LA DIVERSITAT
- 2.8.7. - TRACTAMENT DE LA LECTURA, TIC I EDUCACIÓ EN VALORS
- 2.8.8. - ESTRATÈGIES I PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ

3. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

4. CRITERIS DE RECUPERACIÓ DE PENDENTS

5. ACTIVITATS EXTRAESCOLARS, INTERDISCIPLINARS I COMPLEMENTÀRIES

1- INTRODUCCIÓ

El departament d'economia, en aquest centre, és un departament associat al departament de socials, tot i tenir un funcionament bastant independent. El departament està format per dos professors, que imparteixen assignatures de diferents nivells, tal i com es mostra a continuació.

1.1.COMPOSICIÓ DEL DEPARTAMENT:

NOM DEL PROFESSOR	CÀRREC	ANTIGUITAT AL CENTRE	ASSIGNATURES I NIVELLS QUE IMPARTEIX	LLENGUA EN QUÈ IMPARTEIX LA CLASSE
Joan Gomila Jaume	Cap del Subdepartament d'Economia	2	- Economia (1r BAT) - Economia de l'empresa (2n BAT) - FOL (2CFGM) - Empresa i iniciativa empenedora (2CFGM) - Ofertes gastronòmiques (2CFGM)	Totes les classes s'imparteixen en llengua catalana.
Maria Quetglas Perelló		1	- Iniciació a l'activitat empenedora i empresarial (3r ESO) - Iniciació a l'activitat empenedora i empresarial (4t ESO) - Economia (4t ESO)	Totes les classes s'imparteixen en llengua catalana.

2- PROGRAMACIONS PER NIVELL I PER A CADA MATÈRIA

2.1.- ECONOMIA 1R-BAT

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTANDARD D'APRENTATGE
BLOC 1. ECONOMIA I ESCASSETAT. L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA - L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. - Els agents econòmics. El flux circular de la renda entre les famílies, les empreses i el sector públic. - Els diferents mecanismes d'assignació de recursos. - Anàlisi i comparació dels diferents sistemes econòmics. - Els models econòmics. Economia positiva i economia normativa. - Identificació i anàlisi dels principals problemes de l'economia de les Illes Balears.	1. Explicar el problema dels recursos escassos i les necessitats il·limitades. 2. Observar els problemes econòmics d'una societat, analitzar les formes de resolució d'aquests problemes des del punt de vista dels diferents sistemes econòmics i expressar-ne una valoració crítica. 3. Comprendre el mètode científic que s'utilitza en l'àrea de l'economia així com identificar les fases de la recerca científica en economia i els models econòmics.	<i>1.1. Reconeix l'escassetat i la necessitat d'eleger i de prendre decisions com els elements més determinants que s'han d'afrontar en tot sistema econòmic</i> <i>2.1. Analitza els diferents plantejaments i les diferents formes d'abordar els elements clau en els principals sistemes econòmics.</i> <i>2.2. A partir de casos concrets, analitza els canvis més recents en l'escenari econòmic mundial i els relaciona amb les circumstàncies tècniques, econòmiques, socials i polítiques que els expliquen.</i> <i>2.3. Compara diferents formes d'abordar la resolució de problemes econòmics a partir d'exemples de situacions econòmiques actuals de l'entorn internacional.</i> <i>3.1 Distingeix les proposicions econòmiques positives de les proposicions econòmiques normatives.</i>
BLOC 2. L'ACTIVITAT PRODUCTIVA - L'empresa: objectius i funcions. Procés productiu i factors de producció. - Divisió tècnica de la feina, productivitat i interdependència. - La funció de producció. Obtenció i anàlisi dels costos de producció i dels beneficis. - Els sectors econòmics i la interdependència que presenten. - L'estructura productiva de les Illes Balears i	1. Analitzar les característiques principals del procés productiu 2. Explicar les raons del procés de divisió tècnica de la feina. 3. Identificar els efectes de l'activitat empresarial per a la societat i la vida de les persones. 4. Expressar els principals objectius i funcions de les empreses a partir de referències reals de l'entorn proper i transmetre la utilitat que es genera amb l'activitat que duen a terme.	<i>1.1. Expressa una visió integral del funcionament del sistema productiu partint de l'estudi de l'empresa i la seva participació en sectors econòmics, així com la seva connexió i interdependència.</i> <i>2.1. Relaciona el procés de divisió tècnica de la feina amb la interdependència econòmica en un context global. 2.2. Indica les diferents categories de factors productius i les relacions entre productivitat, eficiència i tecnologia</i> <i>3.1. Estudia i analitza les repercussions de l'activitat de les empreses, tant en un entorn proper com en un entorn internacional.</i>

d'Espanya. - Lectura i interpretació de dades i gràfics de contingut econòmic. - Anàlisi d'esdeveniments econòmics relativa a canvis en el sistema productiu o en l'organització de la producció en el context de la globalització.	5. Relacionar i distingir l'eficiència tècnica i l'eficiència econòmica 6. Calcular i emprar els costos i els beneficis de les empreses, així com representar i interpretar gràfics relatius als conceptes esmentats 7. Analitzar, representar i interpretar la funció de producció d'una empresa a partir d'un cas donat.	<i>4.1. Analitza i interpreta els objectius i les funcions de les empreses. 4.2. Explica la funció de les empreses de crear o incrementar la utilitat dels béns</i> <i>5.1. Determina i interpreta l'eficiència tècnica i econòmica a partir dels casos plantejats.</i> <i>6.1. Comprèn i utilitza diferents tipus de costos, tant fixos com variables, totals, mitjans i marginals, i representa i interpreta gràfics de costos.</i> <i>6.2. Analitza i interpreta els beneficis d'una empresa a partir de supòsits d'ingressos i costos d'un període.</i> <i>7.1. Representa i interpreta gràfics de producció total, mitjana i marginal a partir de supòsits donats.</i>
BLOC 3. EL MERCAT I EL SISTEMA DE PREUS - La corba de demanda. Moviments al llarg de la corba de demanda i desplaçaments en la corba de demanda. Elasticitat de la demanda. - La corba d'oferta. Moviments al llarg de la corba d'oferta i desplaçaments en la corba de l'oferta. Elasticitat de l'oferta. - L'equilibri del mercat. - Diferents estructures de mercat i models de competència. - La competència perfecta. La competència imperfecta. El monopoli. L'oligopoli. La competència monopolística.	1. Interpretar, a partir del funcionament del mercat, les variacions en les quantitats de béns i serveis demanades i oferides en funció de diferents variables. 2. Analitzar el funcionament de mercats reals i observar les diferències que presenten amb els models, així com les conseqüències que tenen per als consumidors, les empreses o els estats.	<i>1.1. Representa gràficament els efectes de les variacions de les diferents variables en el funcionament dels mercats.</i> <i>1.2. Expressa les claus que determinen l'oferta i la demanda.</i> <i>1.3. Analitza les elasticitats de la demanda i de l'oferta i interpreta els canvis en els preus i les quantitats, així com els efectes que tenen sobre els ingressos totals.</i> <i>2.1. Analitza i compara el funcionament dels diferents tipus de mercats i n'explica les diferències.</i> <i>2.2. Aplica l'anàlisi dels diferents tipus de mercats a casos reals identificats a partir de l'observació de l'entorn més immediat.</i> <i>2.3. Valora, de forma crítica, els efectes que es deriven sobre els que participen en els diversos mercats.</i>
BLOC 4. LA MACROECONOMIA Macromagnituds: la producció, la renda, la despesa, la inflació, el tipus d'interès. Anàlisi i comparació de les diferents magnituds macroeconòmiques de les Illes Balears i d'Espanya.	1. Diferenciar i emprar les principals magnituds macroeconòmiques, analitzar les relacions que hi ha entre elles i valorar els inconvenients i les limitacions que presenten com a indicadors de la qualitat de vida. 2. Interpretar dades i indicadors econòmics bàsics i l'evolució que	<i>1.1. Valora, interpreta i comprèn les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la situació econòmica d'un país.</i> <i>1.2. Relaciona les principals macromagnituds i les utilitza per</i>

El mercat laboral. La desocupació: tipus de desocupació i causes. Polítiques contra la desocupació. Característiques del mercat laboral a les Illes Balears. Els vincles dels problemes macroeconòmics i la interrelació que presenten. Limitacions de les variables macroeconòmiques	presenten. 3. Valorar l'estructura del mercat laboral i la relació que té amb l'educació i la formació, i analitzar de forma especial la desocupació. 4. Estudiar les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per fer front a la inflació i a la desocupació.	<i>establir comparacions amb caràcter global.</i> <i>1.3. Analitza de forma crítica els indicadors estudiats i en valora l'impacte, els efectes i les limitacions per mesurar la qualitat de vida.</i> <i>2.1. Utilitza i interpreta la informació continguda en taules i gràfics de diferents variables macroeconòmiques i l'evolució que presenten en el temps.</i> <i>2.2. Valora estudis de referència com a font de dades específiques i comprèn els mètodes d'estudi utilitzats pels economistes.</i> <i>2.3. Empra variables econòmiques en aplicacions informàtiques, les analitza i interpreta, i presenta les valoracions de caràcter personal que en fa.</i> <i>3.1 Valora i interpreta dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb el mercat de treball.</i> <i>3.2. Valora la relació entre l'educació i la formació i les probabilitats d'obtenir una ocupació i salaris millors.</i> <i>3.3. Investiga i reconeix àmbits d'oportunitats i tendències d'ocupació.</i> <i>4.1. Analitza les dades de la inflació i la desocupació a Espanya i les diferents alternatives per lluitar contra aquests dos fenòmens.</i>
BLOC 5. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA Funcionament i tipologia dels diners en l'economia. Procés de creació dels diners. La inflació segons les diferents teories explicatives. La política monetària. Concepte i objectius. Anàlisi dels mecanismes de l'oferta i la demanda monetàries i els efectes que te-	1. Reconèixer el procés de creació dels diners, els canvis de valor que experimenten i la forma en què es mesuren. 2. Descriure les diferents teories explicatives sobre les causes de la inflació i els efectes que té sobre els consumidors, les empreses i el conjunt de l'economia. 3. Explicar el funcionament del sistema financer i conèixer les característiques dels principals	<i>1.1. Analitza i explica el funcionament dels diners i del sistema financer en una economia.</i> <i>2.1. Reconeix les causes de la inflació i valora les repercussions econòmiques i socials que té.</i> <i>3.1. Valora el paper del sistema financer com a element canalitzador de l'estalvi a la inversió i identifica els productes i mercats que el componen.</i> <i>4.1. Raona de forma crítica, en contextos reals, sobre les accions de política</i>

nen sobre el tipus d'interès. Funcionament del sistema financer i del Banc Central Europeu.	productes i mercats del sistema. 4. Analitzar els diferents tipus de política monetària. 5. Identificar el paper del Banc Central Europeu, així com l'estructura de la política monetària que aplica.	<i>monetària i l'impacte econòmic i social que tenen.</i> <i>5.1. Identifica els objectius i la finalitat del Banc Central Europeu i raona sobre el paper que té i la manera com funciona.</i> <i>5.2. Descriu els efectes de les variacions dels tipus d'interès en l'economia.</i>
BLOC 6. EL CONTEXT INTERNACIONAL DE L'ECONOMIA Funcionament, suports i obstacles del comerç internacional. La balança de pagaments. Concepte i estructura. Interpretació dels principals components d'una balança de pagaments. Anàlisi de la balança de pagaments de les Illes Balears. Descripció dels mecanismes de cooperació i integració econòmica i, especialment, de la construcció de la Unió Europea. Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la regulació del fenomen.	1. Analitzar els fluxos comercials entre dues economies. 2. Examinar els processos d'integració econòmica i descriure les passes que s'han produït en el cas de la Unió Europea. 3. Analitzar i valorar les causes i les conseqüències de la globalització econòmica i el paper dels organismes econòmics internacionals en la regulació del fenomen.	<i>1.1. Identifica els fluxos comercials internacionals</i> <i>2.1. Explica i reflexiona sobre el procés de cooperació i integració econòmica produït a la Unió Europea i valora les repercussions i implicacions que ha tingut per a Espanya en un context global.</i> <i>3.1. Expressa les raons que justifiquen l'intercanvi econòmic entre països.</i> <i>3.2. Descriu les implicacions i els efectes de la globalització econòmica per als països i reflexiona sobre la necessitat d'establir mecanismes per regular-la i coordinar-la.</i>
BLOC 7. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS I EL PAPER DE L'ESTAT EN L'ECONOMIA Les crisis cícliques de l'economia. L'Estat en l'economia. La regulació. Els errors del mercat i la intervenció del sector públic. La igualtat d'oportunitats i la redistribució de la riquesa. Anàlisi dels components d'un pressupost públic com a instrument de política fiscal. El dèficit públic i finançament del dèficit.	1. Reflexionar sobre l'impacte del creixement i les crisis cícliques en l'economia i sobre els efectes que tenen en la qualitat de vida de les persones, el medi ambient i la distribució de la riquesa en els àmbits local i mundial. 2. Explicar i il·lustrar amb exemples significatius les finalitats i les funcions de l'Estat en els sistemes d'economia de mercat, identificar els principals instruments que utilitza i valorar els avantatges i els inconvenients del paper de l'Estat en l'activitat econòmica	<i>1.1. Identifica i analitza els factors i les variables que influeixen en el creixement econòmic, el desenvolupament i la redistribució de la renda.</i> <i>1.2. Diferencia els conceptes de creixement i de desenvolupament.</i> <i>1.3. Reconeix i explica les conseqüències del creixement sobre el repartiment de la riquesa, el medi ambient i la qualitat de vida.</i> <i>1.4. Analitza de forma pràctica els models de desenvolupament dels països emergents i les oportunitats que tenen els països en vies de desenvolupament per créixer i progressar.</i> <i>1.5. Reflexiona sobre els problemes mediambientals i la relació que tenen amb l'im-</i>

Valoració de les polítiques macroeconòmiques de creixement, estabilitat i desenvolupament. Consideració del medi ambient com a recurs sensible i escàs. Identificació de les causes de la pobresa i del subdesenvolupament i possibles vies de solució.		<i>pacte econòmic internacional, i analitza les possibilitats d'un desenvolupament sostenible.</i> <i>1.6. Desenvolupa actituds positives en relació amb el medi ambient i valora i considera aquesta variable en la presa de decisions econòmiques.</i> <i>1.7. Identifica els béns ambientals com un factor de producció escàs, que proporciona inputs i acumula materials de rebuig i residus, la qual cosa suposa valorar els costos associats.</i> <i>. 2.1. Comprèn i explica les diferents funcions de l'Estat: fiscals, estabilitzadores, redistributives, reguladores i proveïdores de béns i serveis públics.</i> <i>2.2. Identifica els principals errors del mercat, les causes que els provoquen, els efectes que tenen per als agents que intervenen en l'economia i les diferents opcions d'actuació de l'Estat.</i>

La relació de les unitats didàctiques amb els blocs és la següent:

Bloc	Unitat Didàctiques
BLOC 1. ECONOMIA I ESCASSETAT. L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA	UD 1. LA RAÓ DE SER DE L'ECONOMIA UD 2. ORGANITZACIÓ I CREIXEMENT
BLOC 2. L'ACTIVITAT PRODUCTIVA	UD 3. PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ
BLOC 3. EL MERCAT I EL SISTEMA DE PREUS	UD 4. EL FUNCIONAMENT DEL MERCAT UD 5. TIPUS DE MERCAT
BLOC 4. LA MACROECONOMIA	UD7. ELS INDICADORS ECONÒMICS. LA PRODUCCIÓ UD 8. ELS INDICADORS ECONÒMICS. OCUPACIÓ I PREUS UD9 LES FORCES INTERNES DEL MERCAT UD 10. LES POLÍTIQUES MACROECONÒMIQUES. LA POLÍTICA FISCAL
BLOC 5. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA	UD 11. EL DINER, ELS BANCS I LA POLÍTICA MONETÀRIA UD12. EL SISTEMA FINANCER ESPANYOL
BLOC 6. EL CONTEXT INTERNACIONAL DE L'ECONOMIA	UD 13. COMERÇ INTERNACIONAL UD 14. INTEGRACIÓ ECONÒMICA. LA UNIÓ EUROPEA

	UD 15. LA GLOBALITZACIÓ I ELS DESEQUILIBRIS DE L'ECONOMIA MUNDIAL
BLOC 7. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS I EL PAPER DE L'ESTAT EN L'ECONOMIA	UD 6. ELS ERRORS DE MERCAT UD 15. LA GLOBALITZACIÓ I ELS DESEQUILIBRIS DE L'ECONOMIA MUNDIAL

2.1.1- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

Seqüenciació d'unitats didàctiques

AVALUACIONS	Unitats Didàctiques														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1a Avaluació	X	X	X	X	X										
2a Avaluació						X	X	X	X	X					
3a Avaluació											X	X	X	X	X

2.1.2.- METODOLOGIA

Per impartir la matèria d'economia s'ha de seguir una metodologia que tenguin presents els problemes econòmics actuals i que constantment faci referències a la realitat de les Illes Balears, sense oblidar la necessitat de donar-hi un enfocament interdisciplinari que posi l'economia en un context sociològic, polític i històric.

La diversitat d'alumnes i la varietat de continguts que s'han d'impartir aconsella emprar una àmplia gamma d'estratègies didàctiques, que combinin les expositives i les d'indagació. El major o menor grau d'ajuda pedagògica que ha de proporcionar el professor depèn, en gran mesura, dels coneixements previs de l'alumne i dels tipus de continguts que s'hagin de tractar.

Les estratègies expositives són útils per promoure aprenentatges significatius i consisteixen a presentar els continguts, oralment o per escrit, estructurats de forma clara i coherent, i de forma que connectin amb els coneixements de partida dels alumnes. Aquestes estratègies són adequades en la fase d'introducció de la matèria, a fi d'oferir a l'alumne una visió global i integradora. Els esquemes i els mapes conceptuals són un recurs molt útil per als professors quan duen a terme activitats expositives.

Les estratègies d'indagació acompleixen una funció molt important en l'adquisició de procediments i actituds, ja que plantegen a l'alumne situacions que l'estimulen a reflexionar i a posar en joc les seves idees, els conceptes i les formes d'explicar els fets econòmics. Mitjançant aquestes estratègies, els alumnes, d'una banda, poden aproximar-se a situacions reals noves i/o problemàtiques que els han de permetre aplicar els coneixements ja adquirits per assolir nous aprenentatges i, de l'altra, tenen l'oportunitat d'oferir respostes creatives per resoldre problemes. Tot plegat contribueix a fomentar l'autonomia dels alumnes en la feina i a crear un clima d'interrelacions a l'aula. Hi ha una tipologia variada d'activitats que poden ser més o menys concretes o aplicables a situacions diferents. Les activitats d'ensenyament i aprenentatge que es duguin a terme amb els alumnes han de ser prèviament planificades i seqüenciades, s'han d'adaptar al tipus de contingut que es vol ensenyar i han de ser tan diverses com sigui possible perquè resultin més motivadores. Entre les activitats que es poden fer, destaquen les següents: els treballs monogràfics; les entrevistes i les enquestes; l'anàlisi de situacions i la resolució de problemes; la lectura crítica i raonada de textos de naturalesa econòmica; l'aprenentatge cooperatiu; l'argumentació i la participació en debats preparats prèviament; la utilització de programes de simulació per a ordinador i de jocs de rol en què els estudiants poden situar-se davant un problema determinat amb una perspectiva i un punt de vista diferents dels que els són habituals; les visites a empreses i institucions d'interès econòmic i social; l'elaboració d'un diccionari de termes econòmics, etc.

Per tot això, la metodologia més adient és una metodologia oberta i flexible: oberta en el sentit de permetre modificar la programació a mesura que es posa en pràctica i flexible per permetre adaptar l'ensenyament a les característiques i al ritme d'aprenentatge dels alumnes que componen l'aula (individualització), a fi d'incorporar-hi l'atenció a la diversitat.

2.1.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

El professor intentarà personalitzar el procés d'ensenyament aprenentatge. Es faran activitats de reforç per aquells alumnes que ho necessitin i activitats d'ampliació per als alumnes més avançats.

2.1.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ

Procediments de recuperació:

Si s'ha suspès una o més avaluacions es farà una recuperació al final de curs de les avaluacions suspeses (per avaluacions). La nota de les recuperacions és la part de nota d'examen de les respectives avaluacions.

Si un alumne té una nota de final de curs inferior a 5 punts haurà d'examinar-se el setembre de tota la matèria del curs en un únic examen. La nota d'aquest examen serà la nota del curs.

2.1.5.- CONTRIBUTIÓ DE L'ASSIGNATURA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES

L'economia contribueix a l'adquisició de les competències clau del batxillerat.

La competència en comunicació lingüística fa referència a la utilització del llenguatge en contextos propis de ciutadans adults com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement, i d'organització i autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta. La matèria d'economia ajuda a assolir aquesta competència, ja que contribueix a l'enriquiment del discurs escrit i oral de l'alumne per mitjà de l'ús del vocabulari econòmic, així com a la introducció de valors numèrics i de raonaments a partir de models i a la participació en debats.

Quant a la competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia, és evident que l'estudi de l'economia contribueix a l'adquisició d'aquestes competències, ja que el món com més va més es mou dins els paràmetres científics, de manera que l'econometria i les matemàtiques aplicades a les ciències socials són un instrument fonamental per assolir-ho. Així, a l'hora d'analitzar qualsevol indicador macroeconòmic cal disposar de l'habilitat necessària per interpretar informacions, dades i argumentacions, i demostrar un esperit crític en l'observació i en l'anàlisi

sistemàtica de la realitat. Així mateix, el mètode científic aplicat a l'economia requereix el coneixement d'elements matemàtics bàsics i l'ús de processos de raonaments que condueixin a resoldre els problemes o a obtenir informació.

La competència digital en l'àrea d'economia s'assoleix en la mesura que les diferents fases de la resolució de problemes poden ser assistides i executades mitjançant eines informàtiques i audiovisuals: la recerca d'informació a través d'Internet o de suports digitalitzats, o la utilització de fulls de càlcul, fotografies, programes de simulació per ordinador, pàgines web, etc. L'excés d'informació, d'una banda, i la facilitat per accedir-hi, de l'altra, són les dues conseqüències de l'aparició i l'extensió de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. La feina dels professors s'ha de centrar a exigir rigor a l'hora de seleccionar la informació, de contrastar-la o de verificar-la amb fonts oficials.

La competència d'aprendre a aprendre s'adquireix mitjançant el desenvolupament d'estratègies per resoldre problemes pràctics. L'estudi de l'economia implica la curiositat per formular preguntes i l'habilitat per identificar i gestionar la diversitat de respostes possibles utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions de manera racional i crítica. A més, exigeix habilitats per obtenir informació i per transformar-la en coneixement propi relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal, a fi de saber aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions similars i contextos diversos.

Les competències socials i cíviques fan possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural. L'estudi de l'economia ofereix l'oportunitat de conèixer millor l'entorn immediat i també el món globalitzat. També ajuda a fer que els alumnes defensin de manera argumentada la pròpia opinió respectant les opinions dels altres en debats i activitats en grup.

El sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor fan referència a la capacitat de triar amb criteri propi, d'imaginar projectes i de dur endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i els plans personals, a fi d'adquirir autonomia i responsabilitat en la presa de decisions i consciència de les conseqüències dels seus actes. L'economia ajuda a adquirir aquesta competència perquè cerca transformar les idees en accions, és a dir, proposar-se objectius, planificar projectes i dur-los a terme elaborant plantejaments previs o idees noves i cercant solucions.

L'estudi de l'economia contribueix a la competència de consciència i expressions culturals des de la consideració del coneixement com la manera que té la societat de produir, intercanviar i créixer econòmicament com a contribució al desenvolupament cultural. Les diferents maneres d'organitzar l'economia al llarg de la història han contribuït al patrimoni cultural de la humanitat. Les diferents fases històriques s'han correspost amb situacions i sistemes econòmics diferents i amb diferents maneres de resoldre els problemes econòmics fonamentals de satisfacció de les necessitats i de desenvolupament.

2.1.6 -CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

En tots els treballs, activitats, proves i exàmens que redactin o en que intervinguin els alumnes, hauran d'utilitzar una correcta expressió escrita i/o oral, no cometre faltes d'ortografia, fer un ús adequat del vocabulari econòmic i empresarial i realitzar una acurada presentació (ordre, claredat, netedat). Les faltes d'ortografia comeses per part de l'alumne es tindran en

compte i podran disminuir la nota de les diferents proves, treballs i activitats en 0,1 punts per falta fins a un màxim d'1 punt.

L'examen, el treball, l'exercici o la prova en què un alumne copiï, serà avaluat amb zero punts.

Es considerarà que els alumnes van assolint els objectius de la matèria si obtenen a cada activitat, prova, examen o treball una nota igual o superior a 5 punts.

El professor emplenarà un quadern de notes on farà diferents anotacions:

1. Algunes vegades només s'anotarà si els alumnes han fet o no les activitats proposades (F/NF).

2. Altres vegades es corregiran i avaluaran les activitats i treballs proposats als alumnes amb l'escala numèrica d'1 a 10 punts.

3. Altres vegades es comentaran i corregiran les activitats entre el grup classe, posant un molt bé, bé, regular o malament (MB/B/R/M) als alumnes segons les seves exposicions i conclusions.

4. Durant cada avaluació es podran realitzar proves de classe, algunes sense avisar, que es puntuaran d'1 a 10 punts.

5. Els exàmens es puntuaran d'1 a 10 punts i se'n faran dos per avaluació.

A l'hora de donar una única nota, en cada una de les tres avaluacions del curs, es seguirà el següent procediment:

*PRIMER: Es calcularà la mitjana aritmètica entre les notes dels exàmens realitzats en cada avaluació. Per aprovar l'avaluació serà necessari haver obtingut una nota mínima de 3,5 a cada un dels exàmens.

Si un alumne no ha vingut a classe el dia que es va realitzar un examen haurà de justificar-ho per escrit amb el document corresponent: certificat del metge, del jutge, d'un altre examinador... per poder fer l'examen un altre dia. Si no ho justifica, l'examen s'avaluarà amb zero punts.

Aquesta mitjana constituirà un 80% de la nota d'avaluació.

*SEGON: Es calcularà la mitjana aritmètica entre totes les altres notes numèriques obtingudes pels alumnes durant l'avaluació, si n'hi ha. En cas que no n'hi hagi, les notes dels exàmens valdran el 90% de la nota.

Aquesta mitjana constituirà un 10% de la nota d'avaluació.

Si un alumne no ha vingut a classe el dia que es va realitzar alguna prova d'estudi, haurà de justificar-ho per escrit al professor. En cas que es justifiqui adequadament el professor podrà donar-li una feina per entregar, posar-li la prova de classe un altre dia o no tenir-la en compte. Si no ho justifica, la prova s'avaluarà amb zero punts.

El restant 10% de la nota correspondrà amb l'actitud, participació i comportament que l'alumne hagi presentat dins classe.

*TERCER: L'assistència a classe és obligatòria, ja que es tracta d'uns estudis presencials, per tant, quan un alumne tingui més del % de faltes establertes al currículum perdrà el dret a avaluació.

*QUART: A l'hora de posar al butlletí de notes una nota d'avaluació sense decimals, la nota es podrà arrodonir a l'alça a partir del decimal x'60 i a partir d'una nota superior a 5, sempre i quan l'alumnat durant l'avaluació hagi fet i lliurat tots els exercicis i les activitats proposades, hagi estat atent i hagi participat a les classes. De no ser així s'arrodonirà per defecte.

Si la nota és inferior a 5 l'avaluació quedarà suspesa.

*CINQUÈ: Si s'han aprovat les tres avaluacions, la mitjana aritmètica de les notes amb decimals de cada avaluació, constituirà la nota de final de curs de juny. A efectes de posar una nota final sense decimals, la nota és podrà arrodonir a l'alça a partir del decimal x'60 sempre i quan l'alumnat durant el curs hagi fet i lliurat tots els exercicis i les activitats proposades, hagi estat atent i hagi participat a les classes. De no ser així s'arrodonirà per defecte.

2.1.7.- ACTIVITATS TIC

S'utilitzarà la pantalla de l'aula per a la visualització de presentacions i vídeos referents als temes tractats.

A més, per a algunes sessions serà necessària la utilització de les aules d'informàtica per a realitzar activitats de recerca.

2.1.8.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

El professor podrà complementar els continguts del llibre donant apunts a classe o fent servir tot tipus de material escrit complementari com publicacions, revistes especialitzades en economia, informes econòmics i socials, diccionaris, et. Sobretot la premsa escrita per tal d'analitzar la realitat. També es Pot projectar algun document de contingut econòmic. Si tenim possibilitat, s'utilitzarà informació que els alumnes cercaran a Internet per acabar d'assolir continguts i per realitzar algunes tasques

LLIBRE DE TEXT:

“Economia”

Anxo Penalonga

2.2.- ECONOMIA DE L'EMPRESA 2N-BAT

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIO	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
BLOC 1. L'EMPRESA L'empresa i l'empresari. Classificació, components, funcions i objectius de l'empresa. Anàlisi del marc jurídic que regula l'activitat empresarial. Funcionament i creació de valor. Interrelacions amb l'entorn econòmic i social. Característiques de les empreses de cada sector econòmic de les Illes Balears. Valoració de la responsabilitat social i mediambiental de l'empresa.	1. Descriure i interpretar els diferents elements de l'empresa, les classes d'empreses, les funcions que duen a terme en l'economia i les diferents formes jurídiques que adopten i relacionar cada una de les formes jurídiques amb les responsabilitats legals dels propietaris i gestors i les exigències de capital. 2. Identificar i analitzar els trets principals de l'entorn en el qual l'empresa desenvolupa l'activitat i explicar, a partir d'aquests trets, les diferents estratègies i decisions adoptades i les possibles implicacions socials i mediambientals de l'activitat. 2.1. <i>Identifica els diferents tipus d'empreses i empresaris que actuen al propi entorn, així com la forma en què es relacionen amb el seu àmbit més proper.</i> 2.2. <i>Analitza la relació entre empresa, societat i medi ambient. Valora els efectes, positius i negatius, de les actuacions de les empreses en els àmbits social i mediambiental.</i>	<i>.1.1. Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses i les relaciona amb les exigències de capital i les responsabilitats establertes per a cada tipus.</i> <i>1.2. Valora les formes jurídiques d'empreses més apropiades en cada cas segons les característiques concretes aplicant el raonament sobre classificació de les empreses.</i> <i>1.3. Analitza, per a un determinat cas pràctic, els diferents criteris de classificació d'empreses: la naturalesa de l'activitat que desenvolupen, la dimensió que tenen, el nivell tecnològic que assoleixen, el tipus de mercat en el qual operen, la fórmula jurídica que adopten, el caràcter públic o privat que presenten.</i> <i>2.1. Identifica els diferents tipus d'empreses i empresaris que actuen al propi entorn, així com la forma en què es relacionen amb el seu àmbit més proper.</i> <i>2.2. Analitza la relació entre empresa, societat i medi ambient. Valora els efectes, positius i negatius, de les actuacions de les empreses en els àmbits social i mediambiental.</i> <i>2.3. Analitza l'activitat de les empreses com a element dinamitzador i de progrés i valora el fet que creïn valor per a la societat i per als ciutadans.</i>
BLOC 2. DESENVOLUPAMENT DE L'EMPRESA Localització i dimensió empresarial. Anàlisi dels factors que determinen la dimensió i la localització de les empreses dels diferents sectors econòmics de les Illes Balears. Estratègies de creixement intern i extern.	1. Identificar i analitzar les diferents estratègies de creixement i les decisions preses per les empreses considerant les característiques del marc global en el qual actuen. 2. Analitzar la situació de les multinacionals i de les petites i mitjanes empreses espanyoles i de les Illes Balears en una economia global.	<i>1.1. Descriu i analitza els diferents factors que determinen la localització i la dimensió d'una empresa i valora la transcendència futura per a l'empresa de les decisions preses.</i> <i>1.2. Valora el creixement de l'empresa com a estratègia competitiva i relaciona les economies d'escala amb la dimensió òptima de l'empresa.</i> <i>1.3. Explica i distingeix les estratègies</i>

Consideració de la importància de les petites i mitjanes empreses i les seves estratègies de mercat. Internacionalització, competència global i tecnologia. Identificació dels aspectes positius i negatius de l'empresa multinacional.		<i>d'especialització i diversificació.</i> <i>1.4. Analitza les estratègies de creixement intern i extern a partir de supòsits concrets.</i> <i>1.5. Examina el paper de les petites i mitjanes empreses al nostre país i valora les seves estratègies i formes d'actuar, així com els avantatges i els inconvenients que presenten.</i> <i>1.6. Descriu les característiques i les estratègies de desenvolupament de l'empresa multinacional i valora la importància de la responsabilitat social i mediambiental.</i> <i>1.7. Estudia i analitza l'impacte de la incorporació de la innovació i de les noves tecnologies en l'estratègia de l'empresa i el relaciona amb la capacitat per competir de forma global.</i>
BLOC 3. ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE L'EMPRESA La divisió tècnica de la feina i la necessitat d'organització en el mercat actual. Funcions bàsiques de la direcció. Planificació i presa de decisions estratègiques. Aspectes que cal considerar per a la planificació estratègica de les empreses de les Illes Balears. Disseny i anàlisi de l'estructura de l'organització formal i informal. La gestió dels recursos humans i la incidència que té en la motivació. Els conflictes d'interessos i les vies de negociació. Anàlisi i avaluació de les característiques del factor humà i la gestió d'aquest a les empreses de les Illes Balears.	1. Explicar la planificació, l'organització i la gestió dels recursos d'una empresa i valorar les possibles modificacions que s'han de dur a terme segons l'entorn en el qual desenvolupa l'activitat i els objectius plantejats.	<i>1.1. Reflexiona sobre la divisió tècnica de la feina en un context global d'interdependència econòmica i la valora.</i> <i>1.2. Descriu l'estructura organitzativa, l'estil de direcció, els canals d'informació i comunicació, el grau de participació en la presa de decisions i l'organització informal de l'empresa.</i> <i>1.3. Identifica la funció de cada una de les àrees d'activitat de l'empresa — aprovisionament, producció i comercialització, inversió i finançament, recursos humans i administració— i la manera com s'interrelacionen.</i> <i>1.4. Analitza l'organització de les empreses de l'entorn més proper, n'identifica els avantatges i els inconvenients, hi detecta els problemes que s'han de solucionar i descriu propostes de millora.</i> <i>1.5. Aplica els seus coneixements a una organització concreta, hi detecta els problemes i proposa millores.</i> <i>1.6. Valora la importància dels recursos humans en una empresa i analitza diferents maneres de gestionar-los i de relacionar la motivació amb la productivitat.</i>
BLOC 4. LA FUNCIÓ PRODUCTIVA		

Procés productiu, eficiència i productivitat. La recerca, el desenvolupament i la innovació (R+D+I) com a elements clau per al canvi tecnològic i la millora de la competitivitat empresarial. Costs: classificació i càlcul dels costos a l'empresa. Càlcul i interpretació del llindar de rendibilitat de l'empresa. Els inventaris de l'empresa i els seus costos. Models de gestió d'inventaris.	1. Analitzar diferents processos productius des de la perspectiva de l'eficiència i la productivitat i reconèixer la importància de l'R+D+I 2. Determinar l'estructura d'ingressos i costos d'una empresa i calcular-ne el benefici i el llindar de rendibilitat a partir d'un supòsit plantejat. 3. Descriure els conceptes fonamentals del cycle d'inventari i emprar els models de gestió.	1.1. <i>Elabora càlculs de la productivitat de diferents factors, interpreta els resultats obtinguts i coneix els mitjans i les alternatives de millora de la productivitat en una empresa.</i> 1.2. <i>Analitza i valora la relació existent entre la productivitat i els salaris dels treballadors.</i> 1.3. <i>Valora la relació entre el control d'inventaris i la productivitat i l'eficiència en una empresa.</i> 1.4. <i>Reflexiona sobre la importància, per a la societat i per a l'empresa, de la recerca i la innovació tecnològica en relació amb la competitivitat i el creixement.</i> 2.1. <i>Diferencia els ingressos i els costos generals d'una empresa, n'identifica el benefici o la pèrdua generats al llarg de l'exercici econòmic i aplica raonaments matemàtics per interpretar resultats.</i> 2.2. <i>Calcula els diferents tipus de costos, ingressos i beneficis d'una empresa i els representa gràficament.</i> 2.3. <i>Reconeix el llindar de vendes necessari per a la supervivència de l'empresa.</i> 2.4. <i>Analitza els mètodes d'anàlisi cost-benefici i cost-efectivitat com a mètodes de mesurament i avaluació i com a ajuda per prendre decisions.</i> 3.1. <i>Identifica els costos que genera el magatzem i resol casos pràctics sobre el cycle d'inventari.</i> 3.2. <i>Valora les existències al magatzem mitjançant diferents mètodes.</i>
BLOC 5. LA FUNCIÓ COMERCIAL DE L'EMPRESA Concepte de <i>mercat</i> i classes. Tècniques de recerca de mercats. Anàlisi del consumidor i segmentació de mercats. Variables del màrqueting mix i elaboració d'estratègies. Estratègies de màrqueting i ètica empresarial. Aplicació de les tecnologies més avançades al màrqueting.	1. Analitzar les característiques del mercat i explicar, d'acord amb aquestes característiques, les polítiques de màrqueting aplicades per una empresa davant diferents situacions i objectius	1.1. <i>Caracteritza un mercat segons diferents variables, com per exemple el nombre de competidors i el producte venut.</i> 1.2. <i>Identifica, i adapta a cada cas concret, les diferents estratègies i enfocaments de màrqueting.</i> 1.3. <i>Interpreta i valora estratègies de màrqueting i incorpora a la valoració consideracions de caràcter ètic, social i ambiental.</i> 1.4. <i>Comprèn i explica les diferents fases i etapes de la recerca de mercats.</i> 1.5. <i>Aplica criteris i estratègies de segmentació de mercats a diferents casos pràctics.</i>

Interès per conèixer estratègies de màrqueting utilitzades per empreses de les Illes Balears.		<i>1.6. Analitza i valora les oportunitats d'innovació i transformació amb el desenvolupament de la tecnologia més actual aplicada al màrqueting.</i>
BLOC 6. LA INFORMACIÓ A L'EMPRESA Obligacions comptables de l'empresa. La composició del patrimoni i la valoració d'aquest. Els comptes anuals i la imatge fidel. Elaboració del balanç i el compte de pèrdues i guanys. Anàlisi i interpretació de la informació comptable. La fiscalitat empresarial.	1. Identificar les dades més rellevants del balanç i del compte de pèrdues i guanys, explicar-ne el significat, diagnosticar la situació a partir de la informació obtinguda i proposar mesures per millorar-la. 2. Reconèixer la importància de complir les obligacions fiscals i explicar els diferents impostos que afecten les empreses.	<i>1.1. Reconeix els diferents elements patrimonials i la funció que tenen assignada.</i> <i>1.2. Identifica i gestiona correctament els béns, els drets i les obligacions de l'empresa en masses patrimonials.</i> <i>1.3. Interpreta la correspondència entre inversions i el finançament d'aquestes.</i> <i>1.4. Detecta, mitjançant la utilització de proporcions, possibles desajusts en l'equilibri patrimonial, la solvència i el palanquejament de l'empresa.</i> <i>1.5. Proposa mesures correctores adequades en cas que es detectin desajusts.</i> <i>1.6. Reconeix la importància del domini de les operacions matemàtiques i els procediments propis de les ciències socials com a eines que faciliten la solució de problemes empresarials.</i> <i>1.7. Reconeix la conveniència d'un patrimoni equilibrat.</i> <i>1.8. Valora la importància de la informació en la presa de decisions.</i> <i>2.1. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat i descriu el funcionament bàsic dels impostos i les principals diferències que hi ha entre aquests. Valora l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.</i>
BLOC 7. LA FUNCIO FINANCERA Estructura econòmica i financera de l'empresa. Concepte d'inversió i classes. Valoració i selecció de projectes d'inversió. Recursos financers de l'empresa. Anàlisi de fonts alternatives de finançament intern i extern.	1. Valorar diferents projectes d'inversió i justificar raonadament la selecció de l'alternativa més avantatjosa, i diferenciar les possibles fonts de finançament en un determinat supòsit i raonar l'elecció més adequada.	<i>1.1. Coneix i enumera els mètodes estàtics (termini de recuperació) i dinàmics (criteri del valor actual net i criteri de la taxa interna de rendibilitat) per seleccionar i valorar inversions.</i> <i>1.2. Explica les possibilitats de finançament de les empreses i diferencia el finançament extern i l'intern, a curt i a llarg termini, així com el cost de cada possibilitat i les implicacions que tenen en la marxa de l'empresa.</i> <i>1.3. Analitza, en un supòsit concret de finançament extern, les diferents opcions possibles, els costos que tenen i les variants d'amortització.</i> <i>1.4. Analitza i avalua, a partir d'una necessitat concreta, les diferents possibilitats que tenen les empreses de recórrer al mercat financer.</i> <i>1.5. Valora les fonts de finançament de</i>

l'empresa, tant externes com internes.
*1.6. Analitza i descriu les opcions
financeres que s'adapten millor a un cas
concret de necessitat financera.*
*1.7. Aplica els coneixements tecnològics a
l'anàlisi i a la resolució de supòsits.*

LA RELACIÓ DELS BLOCS AMB LES UNITATS DIDÀCTIQUES ÉS LA SEGÜENT:

Bloc	Unitat Didàctiques
BLOC 1. L'EMPRESA	UD1. EMPRESA I EMPRESARI UD2. CLASSES D'EMPRESA UD 3. ESTRATÈGIA I DESENVOLUPAMENT EM- PRESARIALS
BLOC 2. DESENVOLUPAMENT DE L'EMPRESA	UD 3. ESTRATÈGIA I DESENVOLUPAMENT EM- PRESARIALS
BLOC 3. ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE L'EMPRESA	UD 4. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ DE L'EM- PRESA UD 5. FUNCIONS DEL DEPARTAMENT DE RE- CURSOS HUMANS UD 1. E MPRESA I EMPRESARI
BLOC 4. LA FUNCIÓ PRODUCTIVA	UD 6 ÀREA DE PRODUCCIÓ UD 7. ÀREA DE PROVEÏMENT
BLOC 5. LA FUNCIÓ COMERCIAL DE L'EMPRESA	UD 8. ÀREA COMERCIAL. EL MÀRQUETING
BLOC 6. LA INFORMACIÓ A L'EMPRESA	UD 9. ESTATS FINANCERS DE L'EMPRESA I FISCALITAT EMPRESARIAL UD 10. ANÀLISI DELS ESTATS FINANCERS DE L'EMPRESA
BLOC 7. LA FUNCIÓ FINANCERA	UD 11. ÀREA DE FINANÇA,MENT I INVERSIÓ

2.2.1- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

AVALUACIONS	Unitats Didàctiques										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1a Avaluació	X	X	X	X							
2a Avaluació					X	X	X	X			
3a Avaluació									X	X	X

2.2.2.- METODOLOGIA

La metodologia que s'hauria de seguir per impartir la matèria d'economia de l'empresa ha de tenir present el món econòmic i empresarial actual, i ha de fer constants referències a la realitat de les Illes Balears, sense oblidar-nos de donar-hi l'enfocament interdisciplinari que posi l'economia de l'empresa dins un context sociològic, polític i històric.

La diversitat d'alumnes i la varietat de continguts que s'han d'impartir aconsellen emprar una àmplia gamma d'estratègies didàctiques, que combinin les expositives i les d'indagació. El major o menor grau d'ajuda pedagògica del professor dependrà, en gran mesura, dels coneixements previs de l'alumne i del tipus de contingut que s'hagi de tractar.

Les estratègies expositives són útils per promoure aprenentatges significatius i consisteixen a presentar, oralment o per escrit, els continguts estructurats de forma clara i coherent i de manera que connectin amb els coneixements de partida dels alumnes. Aquestes estratègies serien adequades en la fase d'introducció de la matèria amb la finalitat d'oferir a l'alumne una visió global i integradora. Els esquemes i els mapes conceptuals són un recurs molt útil per als professors quan fan activitats expositives. Alguns dels continguts que es poden abordar amb estratègies expositives són els relatius al subsistema economicofinancer o a tècniques d'investigació comercial.

Altres continguts de la matèria es poden aprendre mitjançant l'ús d'estratègies d'indagació. Aquests són els relacionats amb el marc extern de l'empresa, l'organització i la planificació empresarial. Les estratègies d'indagació plantegen a l'alumne situacions que l'estimulin a reflexionar i a posar en joc les seves idees, conceptes i formes d'explicar els fets econòmics. Mitjançant aquestes estratègies es possibilita que els alumnes s'aproximin a situacions reals noves i/o problemàtiques que els permetran aplicar coneixements ja adquirits per fer nous aprenentatges, així com la possibilitat d'oferir respostes creatives a la solució de problemes. Tot això contribueix a fomentar l'autonomia en la feina dels alumnes, així com a crear un clima d'interrelacions a l'aula. Hi ha una tipologia variada d'activitats que poden ser més o menys concretes o aplicables a situacions diferents. Les activitats d'ensenyament i aprenentatge que es duguin a terme amb els alumnes han de ser prèviament planificades i seqüenciades, s'han d'adaptar al tipus de contingut que es vol ensenyar i han de ser tan diverses com sigui possible perquè resultin més motivadores. Entre les possibles activitats que podem fer destacam les següents: els treballs monogràfics, les entrevistes i enquestes, l'anàlisi de situacions i la resolució de problemes, la lectura crítica i raonada de textos de naturalesa empresarial, l'aprenentatge cooperatiu, la utilització de programes de simulació per ordinador, els jocs de rol en què els estudiants poden situar-se davant un problema determinat amb una perspectiva i un punt de vista diferent del que els és habitual, les visites a empreses i institucions d'interès econòmic i social, l'elaboració d'un diccionari de termes empresarials...

Per tot això, la metodologia més adient és una metodologia oberta i flexible; oberta en el sentit de permetre modificar la programació durant el procés de posada en pràctica, i flexible per permetre adaptar l'ensenyament segons les característiques i el ritme d'aprenentatge (individualització) dels alumnes que componen la nostra aula, i preveure d'aquesta manera l'atenció a la diversitat

2.2.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

En tractar-se de segon de batxillerat, no es consideraran activitats de reforç i ampliació pròpies d'altres cursos, però sí caldrà reforçar i tenir en compte constantment els continguts de selectivitat, tot i que a hores d'ara, no es tingui molt clar si hi haurà prova de selectivitat o no.

L'estructura de la prova de selectivitat serà la següent:

Dos models A o B

Part teòrica 6 punts. Hi haurà 5 preguntes a elegir 3 de 2 punts cada una.

Part pràctica 4 punts. Es seguirà la mateixa estructura, model A o B, a elegir 2 de 3 exercicis.

Si es tria el model A, s'ha de fer tot el model A. en cap cas es permetrà realitzar la part pràctica d'un model i la part teòrica de l'altre.

- PART TEÒRICA

1. L'empresa com a sistema i el seu entorn.
2. Classificació de les empreses segons la seva grandària, la seva activitat, la zona geogràfica on competeixi l'empresa, la destinació dels beneficis, la propietat del capital
3. Objectius de l'empresa.
4. Marc jurídic, legislació mercantil
5. Marcus s.l.: quin tipus d'empresa és? Explica les característiques d'aquest tipus d'empresa. (societats anònimes, societats de responsabilitat limitada i empresari individual)
6. Responsabilitat social de l'empresa
7. Localització de l'empresa.
8. Formes de concentració d'empreses
9. Les PIMES. Avantatges i inconvenients
10. Les multinacionals
11. Estratègies d'especialització i diversificació
12. L'organització formal i informal en l'empresa (sense organigrames)
13. Procés de direcció (planificació, organització, gestió o control)
14. Funcions del departamento de recursos humans
15. Funcions de l'empresa.
16. Productivitat i eficiència de la producció.
17. Enumera les fases de l'estudi de mercat i explica l'anàlisi dels consumidor i la segmentació de mercats

18. El màrqueting. Producte
19. El màrqueting. Distribució. Preu
20. El màrqueting. Distribució
21. El màrqueting. Promoció
22. Patrimoni i Comptes Anuals
23. Marc jurídic, legislació fiscal.
24. Recursos financers propis
25. Recursos financers aliens a llarg termini
26. Recursos financers a curt termini

- PART PRÀCTICA:

1. Llidar de rendibilitat o punt mort
2. Comprar o produir. Llidar de producció
3. Gestió de magatzem: fitxa de magatzem FIFO I PMP, entrades, sortides i saldos
4. Elaboració d'un balanç de situació de masses patrimonials
5. Elaboració d'un compte de pèrdues i guanys
6. Concepte, càlcul i interpretació del fons de maniobra, l'actiu no corrent, l'actiu corrent, el patrimoni net, el passiu no corrent i el passiu corrent
7. Anàlisi financera: càlcul i interpretació de les ràtios de tresoreria, liquiditat, garantia, disponibilitat, autonomia i qualitat del deute
8. Càlcul i interpretació del termini de recuperació
9. Càlcul i interpretació del valor actual net
10. Càlcul i interpretació de la taxa de rendiment intern. (màxim 2 anys)

Criteris de puntuació:

- 1.-Claredat de conceptes i concreció
- 2.-Ordenació d'aquests
- 3.-Exposició sintètica
- 4.-Conclusions

L'extensió màxima de l'examen serà de dos fulls (per davant i per darrera), i la duració 1,5 h (una hora i mitja).

2.2.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ

Si s'ha suspès una o més avaluacions es farà una recuperació al final de curs de les avaluacions suspeses (per avaluacions). La nota de les recuperacions és la part de nota d'examen de les respectives avaluacions.

Si un alumne té una nota de final de curs inferior a 5 punts haurà d'examinar-se el setembre de tota la matèria del curs en un únic examen. La nota d'aquest examen serà la nota del curs.

Avaluació de pendants

Els alumnes que hagin passat a segon de batxillerat i tinguin pendent Economia de primer, tindran dues oportunitats per aprovar l'assignatura (març/abril i setembre). En aquestes convocatòries, s'avaluarà l'alumne/a de tots els continguts de la matèria mitjançant una prova escrita (teòrica i pràctica). Per a superar la matèria l'alumne/a ha d'obtenir una qualificació en la prova escrita igual o superior a 5.

2.2.5.- CONTRIBUTIÓ DE L'ASSIGNATURA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES

L'economia de l'empresa contribueix a l'adquisició de les competències clau del batxillerat.

La competència en comunicació lingüística fa referència a la utilització del llenguatge en contextos propis de ciutadans adults com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, la construcció i comunicació del coneixement i d'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta. Els continguts de la matèria, la seva forta interrelació amb l'entorn, la necessitat de debatre i contrastar opinions sobre els desajusts existents en l'activitat empresarial i el seu entorn o bé sobre l'èxit de determinades estratègies empresarials contribueixen al desenvolupament d'aquesta competència. En totes les activitats, cal dominar les eines del llenguatge oral i escrit, el vocabulari específic, l'elaboració i l'organització del discurs i l'ús d'eines tecnològiques de suport a la comunicació, l'originalitat i l'empatia, destreses presents en

altres matèries del batxillerat però aplicades en aquest cas al coneixement del món de l'empresa.

Quant a la competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia, és evident que l'estudi de l'economia de l'empresa contribueix a l'adquisició d'aquestes competències, ja que de cada vegada més el món de l'empresa es mou dins paràmetres científics, per la qual cosa l'econometria i les matemàtiques aplicades a les ciències socials són un instrument fonamental per assolir-ho. D'aquesta manera, en l'anàlisi de qualsevol fenomen relacionat amb el món empresarial és necessària l'habilitat per interpretar informacions, dades i argumentacions, i demostrar un esperit crític en l'observació i en l'anàlisi sistemàtica de la realitat.

La competència digital en la matèria d'economia de l'empresa s'assoleix en la mesura que la presa de decisions empresarials reposa en el tractament, l'anàlisi i la presentació de la informació. Totes les àrees funcionals de l'empresa desenvolupen l'activitat per mitjà de l'anàlisi de dades quantitatives: les xifres de vendes, les estadístiques dels estudis de mercat, el càlcul d'un full de salari, l'estudi dels costos empresarials, l'anàlisi de projectes d'inversió o l'anàlisi dels comptes anuals d'una empresa. Tots aquests processos requereixen capacitats d'organització i sistematització de la informació, tractament mitjançant càlculs matemàtics i estadístics, ús d'eines informàtiques i de xarxes virtuals per arribar a unes conclusions que permetin la presa d'una decisions encertades i responsables. Així mateix, aquesta competència també es manifesta en la capacitat d'adaptació a nous models de feina, l'organització o la comunicació com a conseqüència dels canvis tecnològics constants, així com la disposició a un reciclatge constant en l'ús de les tecnologies. D'altra banda, també obre el debat sobre l'ètica en l'ús de la informació obtinguda per l'empresa i el difús límit entre els objectius empresarials i la privacitat de les persones, així com la confusió informativa de determinades comunicacions que pretenen mostrar una imatge interessada o deformada dels seus productes o serveis.

La competència d'aprendre a aprendre s'adquireix mitjançant el desenvolupament d'estratègies en la resolució de problemes pràctics. L'estudi de l'economia de l'empresa implica la curiositat de plantejar-se preguntes, identificar i gestionar la diversitat de respostes possibles utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions de manera racional i crítica. A més, exigeix habilitats per obtenir informació i per transformar-la en coneixement propi, relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal, tractant de saber aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions similars i contextos diversos.

L'estudi de l'economia de l'empresa contribueix a la consciència i les expressions culturals des de la consideració del coneixement com la manera que té la societat de produir, intercanviar i créixer econòmicament com a contribució al desenvolupament cultural. Les diferents maneres d'organitzar la producció al llarg de la història han contribuït al patrimoni cultural de la humanitat. Les distintes fases històriques s'han correspost amb situacions i sistemes organitzatius de l'activitat empresarial diferents i amb diferents maneres de resoldre els seus problemes.

El sentit d'iniciativa i esperit emprenedor fa referència a la capacitat de triar amb criteri propi, d'imaginar projectes i de dur endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i plans personals adquirint autonomia i responsabilitat en la presa de decisions i consciència de les conseqüències dels seus actes. L'economia de l'empresa ajuda a l'adquisició d'aquesta competència perquè cerca transformar les idees en accions, és a dir, proposar-se objectius i planificar i dur a terme projectes, elaborant els plantejaments previs o noves idees, cercant solucions. És palesa la necessitat que té el mercat laboral de professionals amb sentit d'iniciativa i esperit emprenedor per a empreses que operen en entorns i mercats canviants que requereixen contínues adaptacions i reformulacions de les tasques. Igualment, la construcció d'equips de feina, els lideratges i l'empatia esdevenen imprescindibles en les estructures organitzatives i formen part del capital humà empresarial, que sovint esdevé un dels factors estratègics que motiva l'èxit.

Les competències socials i cíviques fan possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en un societat plural. L'estudi de l'economia de l'empresa ofereix l'oportunitat de conèixer millor el funcionament i l'organització de les unitats empresarials de l'entorn immediat i també el món globalitzat.

2.2.6 PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ

L'avaluació és un dels instruments fonamentals del procés d'ensenyament-aprenentatge, mitjançant el qual es pretén valorar què passa a l'aula i per què passa, analitzant en cada moment les desviacions que es produeixen entre el que s'ha planificat o programat i la pràctica educativa.

El professor ha d'avaluar tant els aprenentatges dels alumnes com els processos d'ensenyament i la seva pràctica docent.

Les activitats d'avaluació s'han de concebre com una continuació de les activitats d'aprenentatge que els alumnes han fet, per la qual cosa hi han d'estar connectades i no s'han de reduir a la realització d'unes proves determinades.

Les tècniques d'avaluació han de ser diverses, ja que han de permetre contemplar l'aprenentatge dels alumnes en tots els seus vessants.

En el procés general d'avaluació hem de preveure tres fases:

— Avaluació inicial, com a anàlisi dels coneixements previs dels alumnes abans de començar nous blocs de continguts. Aquests coneixements s'han de tenir en compte per planificar l'ajuda pedagògica que els permeti adquirir els nous continguts.

— Avaluació formativa, que s'ha de desenvolupar durant el curs i es va nodrint de la mateixa reflexió del docent sobre la seqüència ensenyament-aprenentatge. Així, ha d'anir modulant el nivell i la durada dedicada als diferents continguts i també ha de revisar i ajustar el nivell de les activitats.

— Pel que fa a l'avaluació sumatòria, es proposa un plantejament de diferents tipologies d'activitats a l'aula com a instrument de control dels aprenentatges dels alumnes basades, a banda dels resultats i l'evolució de les activitats formatives, en activitats que permetin una visió aplicada dels continguts a la resolució i la reflexió sobre casos i problemes, a l'elaboració de dossiers breus i a l'exposició i la defensa de projectes o altres propostes semblants. Aquests instruments permeten valorar el procés de maduració personal dels alumnes i respecte de la disciplina que, en definitiva, constitueix la base de la formació integral dels alumnes. És necessari, doncs, que les qüestions i les activitats que es plantegin suposin la interrelació de conceptes, l'aplicació a situacions reals, la interpretació de dades extretes de l'actualitat...

A més de les fases generals del procés d'avaluació, s'han de tenir en compte l'autoavaluació i l'avaluació cooperativa, especialment pel que fa a l'avaluació de la feina en equip, i aconseguir, d'aquesta manera, fer partícips els alumnes del seu propi procés d'aprenentatge.

2.2.7.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

En tots els treballs, activitats, proves i exàmens que redactin o en que intervinguin els alumnes, hauran d'utilitzar una correcta expressió escrita i/o oral, no cometre faltes d'ortografia, fer un ús adequat del vocabulari econòmic i empresarial i realitzar una acurada presentació (ordre, claredat, netedat). Les faltes d'ortografia comeses per part de l'alumne es tindran en compte i podran disminuir la nota de les diferents proves, treballs i activitats en 0,1 punts per falta fins a un màxim d'1 punt.

L'examen, el treball, l'exercici o la prova en què un alumne copii, serà avaluat amb zero punts.

Es considerarà que els alumnes van assolint els objectius de la matèria si obtenen a cada activitat, prova, examen o treball una nota igual o superior a 5 punts.

El professor emplenarà un quadern de notes on farà diferents anotacions:

1. Algunes vegades només s'anotarà si els alumnes han fet o no les activitats proposades (F/NF).

2. Altres vegades es corregiran i avaluaran les activitats i treballs proposats als alumnes amb l'escala numèrica d'1 a 10 punts.

3. Altres vegades es comentaran i corregiran les activitats entre el grup classe, posant un molt bé, bé, regular o malament (MB/B/R/M) als alumnes segons les seves exposicions i conclusions.

4. Durant cada avaluació es podran realitzar proves de classe, algunes sense avisar, que es puntuaran d'1 a 10 punts.

5. Els exàmens es puntuaran d'1 a 10 punts i se'n faran dos per avaluació.

A l'hora de donar una única nota, en cada una de les tres avaluacions del curs, es seguirà el següent procediment:

*PRIMER: Es calcularà la mitjana aritmètica entre les notes dels exàmens realitzats en cada avaluació. Per aprovar l'avaluació serà necessari haver obtingut una nota mínima de 3,5 a cada un dels exàmens.

Si un alumne no ha vingut a classe el dia que es va realitzar un examen haurà de justificar-ho per escrit amb el document corresponent: certificat del metge, del jutge, d'un altre examinador... per poder fer l'examen un altre dia. Si no ho justifica, l'examen s'avaluarà amb zero punts.

Aquesta mitjana constituirà un 80% de la nota d'avaluació.

*SEGON: Es calcularà la mitjana aritmètica entre totes les altres notes numèriques obtingudes pels alumnes durant l'avaluació, si n'hi ha. En cas que no n'hi hagi, les notes dels exàmens valdran el 95% de la nota.

Aquesta mitjana constituirà un 15% de la nota d'avaluació.

Si un alumne no ha vingut a classe el dia que es va realitzar alguna prova d'estudi, haurà de justificar-ho per escrit al professor. En cas que es justifiqui adequadament el professor podrà donar-li una feina per entregar, posar-li la prova de classe un altre dia o no tenir-la en compte. Si no ho justifica, la prova s'avaluarà amb zero punts.

El restant 5% de la nota correspondrà amb l'actitud, participació i comportament que l'alumne hagi presentat dins classe.

*TERCER: L'assistència a classe és obligatòria, ja que es tracta d'uns estudis presencials, per tant, quan un alumne tingui més del % de faltes establertes al currículum perdrà el dret a avaluació.

*QUART: A l'hora de posar al butlletí de notes una nota d'avaluació sense decimals, la nota es podrà arrodonir a l'alça a partir del decimal x'60 i a partir d'una nota superior a 5, sempre i quan l'alumnat durant l'avaluació hagi fet i lliurat tots els exercicis i les activitats proposades, hagi estat atent i hagi participat a les classes. De no ser així s'arrodonirà per defecte.

Si la nota és inferior a 5 l'avaluació quedarà suspesa.

*CINQUÈ: Si s'han aprovat les tres avaluacions, la mitjana aritmètica de les notes amb decimals de cada avaluació, constituirà la nota de final de curs de juny. A efectes de posar una nota final sense decimals, la nota és podrà arrodonir a l'alça a partir del decimal x'60 sempre i quan l'alumnat durant el curs hagi fet i lliurat tots els exercicis i les activitats proposades, hagi estat atent i hagi participat a les classes. De no ser així s'arrodonirà per defecte.

2.2.8 ACTIVITATS TIC

Cal destacar actualment el paper que els ordinadors tenen en la vida quotidiana, tant a nivell particular com a nivell empresarial. Els alumnes d'Economia i organització d'empresa han de conèixer les possibilitats de diferents eines informàtiques:

- Informàtica com a eina de gestió: facturacions, operacions comptables, gestió de magatzems, anàlisi i selecció d'inversions.
- Informàtica com a eina de recerca d'informació: accés a la informació a través de bases de dades disponibles en CD, a Internet o en anuaris econòmics en suport magnètic.
- Informàtica com a eina de tractament i transmissió de la informació: informes escrits referents a temes molt concrets, aquests constitueixen una de les eines que l'empresa utilitza per a transmetre informació escrita en el procés de presa de decisions.

La utilització d'aquests recursos dependrà de la disponibilitat de les aules d'informàtica

S'utilitzarà el canó de projecció de l'aula per a la visualització de vídeos per il·lustrar algun/s dels temes, així com per a la visualització de presentacions per al suport a l'explicació d'alguns temes.

2.2.7.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

“Economia de l'empresa”.

José Alfaro, Clara González, Monserrat Pina.

McGraw-Hill

2.4.- ECONOMIA 4T-ESO

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
TEMA 1. - ECONOMIA, LA CIÈNCIA ÚTIL Què és l'economia. La necessitat d'escollir. L'estudi de l'economia.	Entendre l'economia com a ciència social, valorant l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida de la població. Conèixer la terminologia econòmica bàsica i la utilitat dels models econòmics. Diferenciar entre economia positiva i economia normativa.	Reconèixer l'escassetat de recursos i la necessitat d'elegir i prendre decisions com les claus dels problemes bàsics de l'economia, comprenent que tota elecció suposa renunciar a altres alternatives i que tota decisió té conseqüències. Diferenciar formes diverses de resoldre problemes econòmics i identificar els seus avantatges i inconvenients, així com les seves limitacions. Comprendre i utilitzar correctament diferents termes de l'àrea d'economia. Diferenciar entre economia positiva i economia normativa.
TEMA 2. PRODUCCIÓ I CREIXEMENT Els factors de producció: recursos naturals, treball i capital. Els sectors econòmics. La frontera de possibilitats de producció. El creixement econòmic.	Conèixer els diferents factors i sectors productius. Representar i analitzar gràficament el cost d'oportunitat, mitjançant la Frontera de Possibilitats de Producció. Analitzar els factors de creixement econòmic. Representar les relacions que s'estableixen entre les economies domèstiques i les empreses.	Diferenciar els tres tipus de factors productius existents a l'economia. Saber analitzar els diferents sectors econòmics, valorant i interpretant el pes que tenen en l'economia d'un país, i com està això relacionat amb el desenvolupament econòmic del país en qüestió. Poder representar i ser capaç d'interpretar i analitzar el seu significat de la Frontera de Possibilitats de producció. Comprendre el creixement econòmic a través d'un anàlisi gràfic, i entendre'n les causes. Entendre les relacions que s'estableixen entre els diferents agents econòmics.
TEMA 3. MERCATS I EMPRESA Quina tecnologia fem servir. Costos i ingressos: el benefici	Analitzar las característiques principals del procés productiu. Determinar per a un cas senzill, l'estructura d'ingressos i despeses d'una	Entendre les relaciones entre productividad, eficiencia y tecnología, diferenciando entre eficiencia técnica i económica. Diferenciar els ingressos i les despeses

empresarial. Les funcions de l'empresa. Mercats, empreses i famílies.	empresa, calculant el benefici. Estudiar el funcionament del mercat a través de les seves variables d'oferta i demanda.	generals d'una empresa i identificar el seu benefici o pèrdua, aplicant raonaments matemàtics per a la interpretació dels resultats. Conèixer les variables que afecten la demanda de béns i serveis. Conèixer les variables que afecten l'oferta de béns i serveis. Entendre el mercat i el seu equilibri entre les corbes d'oferta i la demanda.
TEMA 4. L'EMPRESA EN EL SEU CONTEXT Tipus d'empreses. Elements de l'empresa. La responsabilitat social corporativa (RSC) Finançament empresarial. Obligacions de les empreses.	Descriure els diferents tipus d'empreses i les seves formes jurídiques, relacionant cadascuna d'elles amb les seves exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors, així com les interrelacions de les empreses i el seu entorn. Mostrar la interacció de diferents elements en l'empresa. Estudiar el concepte de responsabilitat social corporativa, i entendre els beneficis en quan a avantatges competitius que aporten aquest tipus de polítiques. Identificar les fonts de finançament de les empreses.	Diferenciar les diferents formes jurídiques de les empreses i la seva relació amb els requeriments de capital per a la seva constitució i les responsabilitats legals per a cada tipus d'empresa. Valorar les formes jurídiques d'empreses més apropiades en cada cas en funció de les característiques d'aquestes. Entendre el concepte i els beneficis que porten associades les polítiques de responsabilitat socials corporativa. Explica les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses, diferenciant el finançament intern de l'extern, a curt i llarg termini, així com el cost associat al finançament.
TEMA 5. PLANIFICACIÓ FINANCERA L'estalvi. Com s'elabora un pressupost? Els plans de pensions privats.	Entendre la importància de l'estalvi per a les famílies. Decidir amb racionalitat econòmica entre alternatives econòmiques de la vida personal, relacionant aquestes amb el benestar propi i social. Realitzar un pressupost personal diferenciant entre tipus d'ingressos i despeses, controlar el seu grau de compliment i les possibles necessitats d'adaptació. Expressar una actitud positiva cap a l'estalvi i manejar-ho com a un mitjà per assolir diferents objectius.	Conèixer i explicar la rellevància de l'estalvi i del control de la despesa. Elaborar i realitzar un seguiment d'un pressupost, identificant cadascun dels ingressos i les despeses. Utilitzar eines informàtiques en la preparació i desenvolupament d'un pressupost o pla financer personalitzat. Comprendre les necessitats de planificació per a la vida.
TEMA 6. SALUT FINANCERA.	Diferenciar el concepte de despeses del de inversions. Explicar el sentit i les necessitats	Entendre la diferència entre el concepte de despeses i inversió.

Les inversions. Els deutes. El contracte d'assegurança.	d'endeutament per part de les empreses i les famílies, valorant el risc associat a aquest. Conèixer el concepte d'assegurança i la seva finalitat.	Entendre els avantatges i inconvenients de l'endeutament, valorant el risc associat a aquest. Identificar i diferenciar els diferents tipus d'assegurances segons els riscos i les situacions adverses que volem cobrir.
TEMA 7. ELS DINERS I LES SEVES FORMES Els diners. Comptes bancaris. Relacions bancàries. Les targetes.	Conèixer l'origen i funcions dels diners. Estudiar el concepte de diner, els seus orígens i tipus. Reconèixer el funcionament bàsic del diner i explicar les diferències entre els diferents comptes bancaris i targetes emeses com a mitjà de pagament.	Entendre les diferències entre els diferents tipus de diners. Comprendre els termes fonamentals i el funcionament de l'operativa dels comptes bancaris. Entendre la negociació bancària i les condicions de les entitats bancàries. Identificar i conèixer les modalitats de targetes que existeixen, així com la importància de la seguretat quan s'opera amb elles.
TEMA 8. PRODUCCIÓ I PREUS La perspectiva macroeconòmica. Creixement i producció. La inflació. Els indicadors de la inflació. El preu del diner.	Estudiar els conceptes macroeconòmics: inflació i tipus d'interès. Diferenciar les magnituds de tipus d'interès i inflació, així com fer un anàlisi de les relacions existents entre ells. Interpretar dades i gràfics vinculats amb els conceptes de tipus d'interès i inflació.	Descriure les causes de la inflació i valorar les principals repercussions econòmiques i socials. Entendre el concepte d'interès com el preu del diner. Explicar el funcionament dels tipus d'interès i les conseqüències de les seves variacions per al funcionament de l'economia. Saber interpretar dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb el tipus d'interès i la inflació.
TEMA 9. EL MERCAT DE TREBALL La desocupació. Les estadístiques d'ocupació. La política d'ocupació. Tendències i filons d'ocupació.	Descriure el fenomen de l'atur i les seves repercussions econòmiques i socials. Estudiar dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb l'atur. Analitzar diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per fer front a l'atur.	Entendre el concepte d'atur i els diferents tipus d'atur que existeixen. Interpretar dades i gràfics vinculats amb l'atur. Descriure les causes de l'atur i valorar les seves principals repercussions econòmiques i socials. Analitzar les causes de l'atur. Analitzar les dades de l'atur a Espanya i les polítiques per contrarrestar-ho. Investigar i reconèixer àmbits d'oportunitats i tendències d'ocupació.
UNITAT 10. ELS COMPTES DE L'ESTAT	Reconèixer i analitzar la procedència de les principals fonts d'ingressos i despeses	Identificar les vies de procedència dels ingressos de l'Estat, així com les

El paper de l'Estat. La política fiscal. Els Pressupostos Generals de l'Estat (PGE)	de l'Estat. Diferenciar i explicar els conceptes de deute públic i dèficit públic. Diferenciar els impostos que afecten a les empreses i a les famílies i entendre la importància del compliment de les obligacions fiscals.	principals àrees de despesa de l'Estat. Comprendre les diferències entre els conceptes de deute públic i de dèficit públic, així com la relació que es produeix entre ells. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons la seva activitat, indicant el funcionament bàsic dels impostos i les principals diferències entre ells. Valorar l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.
UNITAT 11. EL COMERÇ INTERNACIONAL I LA UNIÓ EUROPEA El comerç internacional. Proteccionisme contra lliure comerç. La integració econòmica. La Unió Europea (UE).	Explicar les causes del comerç internacional. Analitzar els efectes dels instruments de política comercial sobre el comerç i sobre les nacions que ho apliquen. Enumera els avantatges del procés d'integració europeu. Identificar les pèrdues de sobirania nacional derivades dels processos d'integració econòmica.	Explicar les raons que justifiquen i influeixen en l'intercanvi econòmic entre països. Conèixer i enumerar avantatges i inconvenients del procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea.
UNITAT 12. LA GLOBALITZACIÓ I ELS DESEQUILIBRIS DE L'ECONOMIA MUNDIAL La globalització. Els problemes mediambientals. Desigualtats i subdesenvolupament. El desenvolupament sostenible.	Valorar l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de les persones i el medi ambient. Conèixer el concepte de desenvolupament sostenible i de desenvolupament econòmic. Diferenciar entre creixement econòmic i desenvolupament. Reconèixer els objectius mundials de desenvolupament sostenible.	Conèixer el concepte de globalització. Conèixer el debat existent sobre la globalització. Realitzar judicis crítics sobre globalització. Valorar el grau d'interconnexió de les diferents economies de tots els països del món i aplicar la perspectiva global per emetre judicis crítics. Analitzar aconteixements econòmics contemporanis en el context de la globalització i el comerç internacional. Reflexionar sobre els problemes mediambientals i la seva relació amb l'impacte econòmic internacional, analitzant les possibilitats d'un desenvolupament sostenible.

Continguts per blocs:

BLOC 1. IDEES ECONÒMIQUES BÀSIQUES	UNITATS ASSOCIADES
L'economia i l'impacte que té en la vida dels ciutadans. L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. L'estudi de l'economia. Relacions econòmiques bàsiques i representació.	UNITAT 1
BLOC 2. ECONOMIA I EMPRESA	
L'empresa i l'empresari. Tipus d'empresa. Criteris de classificació, forma jurídica, funcions i objectius. Procés productiu i factors de producció. La frontera de possibilitats de producció. Costos i ingressos: el benefici empresarial. Fonts de finançament de les empreses. Obligacions de les empreses.	UNITAT 2 UNITAT 3 UNITAT 4
BLOC 3. ECONOMIA PERSONAL	
Ingressos i despeses. Gestió del pressupost. Estalvi i endeutament. Planificació de futur. Necessitats econòmiques en les etapes de la vida. Els doblers. Relacions bancàries. Comptes bancaris. Targetes de dèbit i crèdit.	UNITAT 5 UNITAT 6 UNITAT 7
BLOC 4. ECONOMIA I INGRESSOS I DESPESES DE L'ESTAT	
El paper de l'Estat. Els ingressos i les despeses de l'Estat. El deute públic i el dèficit públic. Els Pressuposts Generals de l'Estat.	UNITAT 10
BLOC 5. TIPUS D'INTERÈS, INFLACIÓ I DESOCUPACIÓ	
Creixement i producció. La inflació. El preu del diner: el tipus d'interès. La desocupació. Polítiques contra la desocupació.	UNITAT 8 UNITAT 9

BLOC 6. ECONOMIA INTERNACIONAL	
El comerç internacional. La integració econòmica. La Unió Europea. La globalització. Desigualtats i subdesenvolupament. El desenvolupament sostenible.	UNITAT 11 UNITAT 12

2.4.1- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

AVALUACIONS	Unitats Didàctiques											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1a Avaluació	X	X	X	X								
2a Avaluació					X	X	X	X				
3a Avaluació									X	X	X	X

Seqüenciació d'unitats didàctiques

TRIMESTRE	UNITATS PROGRAMADES
PRIMER	<i>Tema 1.- Economia, la ciència útil.</i> <i>Tema 2.- Producció i creixement.</i> <i>Tema 3.- Mercats i empresa.</i> <i>Tema 4.- L'empresa en el seu context.</i>
SEGON	<i>Tema 5.- Planificació financera.</i> <i>Tema 6.- Salut financera.</i> <i>Tema 7.- Els diners i les seves formes.</i> <i>Tema 8.- Producció i preus.</i>
TERCER	<i>Tema 9.- El mercat de treball.</i> <i>Tema 10.- Els comptes de l'Estat.</i> <i>Tema 11.- El comerç internacional i la Unió Europea.</i> <i>Tema 12.- La globalització i els desequilibris de l'economia mundial.</i>

2.4.2.- METODOLOGIA

Des d'una perspectiva metodològica, l'economia ha de contribuir a assolir les capacitats previstes per a l'educació secundària obligatòria.

La metodologia utilitzada per desenvolupar els continguts ha de considerar el context temporal, geogràfic i social en què es troba l'alumne, ha de fer referències constants a la realitat de les Illes Balears i ha de permetre fer una anàlisi crítica de la realitat.

La matèria ha de proporcionar oportunitats de millorar la capacitat d'emprar les tecnologies de la informació i la comunicació, tant en les aplicacions més generals com en les més vinculades a l'assignatura.

Les orientacions metodològiques per assolir els objectius didàctics han d'incloure el foment d'un paper actiu dels alumnes a l'aula que els permeti observar, reflexionar i investigar mitjançant diferents recursos, com els llibres de text, notícies econòmiques, vídeos, visites a empreses, debats, etc.

S'ha d'intentar cercar un desenvolupament integral dels alumnes i conjugar l'adquisició de coneixements propis de la matèria en qüestió amb el desenvolupament d'habilitats, actituds i valors (competències). Algunes de les metodologies per aconseguir-ho són l'aprenentatge cooperatiu i l'aprenentatge basat en problemes. Aquest darrer mètode s'orienta a resoldre problemes de la vida real seleccionats o dissenyats per tal d'aconseguir l'aprenentatge de certs objectius.

2.4.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

A l'hora de plantejar les mesures d'atenció a la diversitat i inclusió hem d'analitzar informació relativa a:

- El nombre d'alumnes.
- El funcionament del grup (clima de l'aula, nivell de disciplina, atenció...).
- Les fortaleses que s'identifiquen en el grup en quan a continguts curriculars i en quan a aspectes competencials.
- Les necessitats que s'identifiquen en el grup.
- Els tipus de recursos que es necessiten adaptar al nivell general per obtenir un nivell òptim del grup.

Necessitats individuals

L'avaluació inicial ens facilitarà no només el coneixement en quan al grup com a conjunt, sinó que també ens proporcionarà informació sobre diversos aspectes individuals dels alumnes. A partir d'aquesta informació:

- Identificarem als alumnes que necessitin un major seguiment o personalització en el seu procés d'aprenentatge. Hem de tenir en compte l'alumnat amb necessitats educatives, amb altes capacitats i amb necessitats no diagnosticades, però que requereixin atenció específica.
- Adoptar mesures en quan a planificació de reforços i gestió de grups per a afavorir la intervenció individual.
- Establir les mesures curricular que s'adoptaran, així com els recursos que utilitzarem per fer-ho.
- Es realitzarà un seguiment específic d'aquest alumnat i, si es considera necessari, es retallaran els intervals i es simplificaran les formes d'avaluació d'aquests alumnes.

2.4.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. .

Examen final de juny: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de juny, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Setembre: els alumnes que suspenguin al juny, podran recuperar a setembre mitjançant una prova global, que contindrà els continguts més importants de l'assignatura.

* En qualsevol cas, la nota de les recuperacions de les diferents avaluacions, en el cas de ser aptes, no serà superior a 5.

2.4.5.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Per a l'avaluació es tindran en compte els següents instruments:

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 70% de la nota de l'avaluació.

b) Feines de classe: els treballs i les tasques lliurades al professor aportaran un 20% a la nota de l'assignatura. Si no s'entreguen totes les feines de classe es suspendrà l'avaluació. Per aprovar l'assignatura s'han d'haver entregat tots els treballs i tasques.

b) Procediments i actituds: es reservarà fins un 10% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

✓ Un alumne que tengui més d'un 25% de faltes d'assistència a l'avaluació, i aquestes no siguin justificades, perdrà dret a l'avaluació continua, i haurà de recuperar l'avaluació.

✓ Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions.

✓ Les activitats o treballs avaluable no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.

✓ Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.

✓ Es farà una recuperació a principi de la pròxima avaluació.

✓ Si es troba a un alumne copiant se li suspendrà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació

2.4.6.- ACTIVITATS TIC

S'han de fer servir fonts i recursos didàctics variats de forma seqüenciada i progressiva per obtenir informació, per interpretar-la i per comunicar-la de manera eficaç i comprensible. Aquest ús ha de preveure el grau de dificultat, l'especificitat i els codis lingüístics propis que implica. Cal potenciar també l'observació directa i indirecta, la lectura de diferents documents i la consulta de fonts orals, i cal ensenyar-los especialment a fer feina amb les TIC i els mitjans de comunicació audiovisuals.

Els recursos didàctics que es poden fer servir per desenvolupar totes les habilitats comentades anteriorment són: llibres de text, notícies de revistes especialitzades, notícies de premsa, recursos audiovisuals, recursos digitals com jocs de simulació, exercicis pràctics per resoldre problemes, etc.

2.4.7.- LLIBRES DE TEXT I LECTURES OBLIGATÒRIES

“Economia”

4t ESO

Anxo Penalonga Sweers

McGraw-Hill

ISBN: 978-84-486-1039-5

A més es fa servir tot tipus de material escrit complementari com apunts del professor, publicacions, comentaris de text, projeccions...

2.5.- FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL 2N-CFGM

2.5.1. CONTRIBUTIÓ DE L'ÀREA O MATÈRIA A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES.

Els objectius generals del cicle formatiu que han d'assolir els alumnes en aquest mòdul són:

- n) Analitzar i descriure procediments de qualitat, prevenció de riscos laborals i mediambientals, assenyalant les accions a realitzar en els casos definits per actuar d'acord amb les normes estandarditzades.
- o) Identificar i valorar les oportunitats d'aprenentatge i ocupació, analitzant ofertes i demandes del mercat laboral per gestionar la seva carrera professional.
- q) Reconèixer les oportunitats de negoci, identificant i analitzant demandes del mercat per crear y gestionar una petita empresa.

2.5.2. ADEQUACIÓ I SEQÜENCIACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS D'ÀREA PER CICLES (EI, EP) O DE MATÈRIA PER CURSOS (ESO).

Els objectius del mòdul professional expressat en termes de resultats d'aprenentatge que també has d'assolir els alumnes són:

1. Seleccionar oportunitats de treball, identificant les diferents possibilitats d'inserció i les alternatives d'aprenentatge durant la vida.
2. Aplicar les estratègies de treball en equip, valorant la seva eficàcia i eficiència per a la consecució dels objectius de l'organització.
3. Exercir els drets i complir les obligacions que es deriven de les relacions laborals, reconeixent-les en els diferents contractes de treball.
4. Determinar l'acció protectora del sistema de la Seguretat Social davant les distintes contingències cobertes, identificant les distintes classes de prestacions.
5. Avaluar els riscos derivats de la seva activitat, analitzant les condicions de treball i els factors de risc presents en el seu entorn laboral.
6. Participar en l'elaboració d'un Pla de prevenció de riscos en una petita empresa, identificant les responsabilitats de tots els agents implicats.
7. Aplicar les mesures de prevenció i protecció, analitzant les situacions de risc en l'entorn laboral del tècnic de serveis en restauració

2.5.3. SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS O NIVELLS (CONCEPTUALS, PROCEDIMENTALS, ACTITUDINALS).

UNITAT 1 RELACIONS LABORALS I LA SEVA NORMATIVA

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Què és el dret? Tipus. El dret laboral
- La relació jurídica i laboral comuna
- Les normes internacionals i comunitàries
- La Constitució espanyola del 1978
- Elaboració de les normes laborals
- El contracte de treball
- El costum
- La jurisprudència
- Els principis generals del dret
- Principis d'aplicació de les normes laborals
- Jurisdicció i administració laboral

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi del terme dret, identificació dels diferents tipus i determinació de quan se n'escau el seu ús; anàlisi, en especial, del dret laboral i les seves principals fites històriques.
- Anàlisi de la relació laboral comuna a través de les seves característiques i notes distintives, de les relacions laborals especials i de les relacions excloses del dret laboral. Realització d'exercicis pràctics per a consolidar coneixements.
- Anàlisi de les normes internacionals i comunitàries.
- Anàlisi de la Constitució espanyola en matèria laboral, i de l'elaboració de les diferents normes jurídiques, en especial les laborals. Realització d'exercicis i casos pràctics en els quals s'apliqui allò estudiat.
- Anàlisi i primera aproximació al concepte de contracte de treball.
- Anàlisi del costum laboral com a font del dret laboral, el seu ús i la seva identificació.

- Anàlisi del paper de la jurisprudència com a font del dret laboral.
- Anàlisi dels principis generals del dret com a font del dret laboral.
- Anàlisi dels principis d'aplicació de les normes laborals, realització d'exercicis i casos pràctics en què es presenten situacions dubtoses sobre l'aplicació d'un o més dels principis estudiats.
- Anàlisi de la jurisdicció i l'administració laboral, la seva estructura i composició, i plantejament de casos pràctics perquè l'alumne sàpiga a quin òrgan judicial o administració laboral s'ha d'adreçar per a solucionar-los.
- Cerca de normes laborals, contextualització i aplicació en casos concrets.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració positiva del treball i reconeixement de la seva importància per a la satisfacció de les necessitats humanes.
- Interès per la millora de les condicions de vida dels treballadors.
- Reconeixement de la importància que té la regulació de les condicions de treball.
- Comptar amb una actitud participativa en els treballs de realització comuna, així com en els diversos debats que s'organitzin a l'aula.
- Predisposició vers la consulta de la normativa laboral i al seu ús.
- Reflexió de com la situació laboral actual és fruit de la lluita dels treballadors per a millorar les condicions de vida al llarg de la història.
- Obertura a l'àmbit professional i la seva evolució: interès pels aspectes laborals, en l'aplicació de les normes laborals adients.
- Adaptació a noves situacions: resposta activa pel que fa a la utilització de la normativa laboral.
- Igualtat davant les diferències socioculturals: tracte d'igualtat i no discriminatori en la identificació i l'aplicació de les normes laborals.
- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels exercicis, textos i treballs per presentar.
- Compromís amb les obligacions associades al treball: valoració i compliment de les normes laborals.

UNITAT 2: EI MERCAT DE TREBALL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- El mercat de treball.
- Els grups i taxes de població.
- Mecanismes de recerca d'ocupació.
- Eines d'accés al mercat de treball:
  - La carta de presentació.
  - El currículum vitae.
- Proves de selecció:
- Els test psicotècnics.
- L'entrevista de treball.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Analitzar el sistema educatiu i el paper que pren la formació tècnica professional.
- Recollir informació que faciliti decidir un itinerari formatiu que permeti l'accés al treball.
- Entendre la formació en centres de treball (FCT) com una manera de conèixer l'entorn laboral i aprofitar l'oportunitat d'accedir a un lloc de treball.
- Anàlisi de les capacitats laborals i dels interessos personals amb l'objectiu de dirigir el seu perfil professional.
- Anàlisi i localització d'ofertes de treball mitjançant Internet, diaris, premsa, contactes personals, etc.
- Anàlisi i interpretació de les ofertes de treball; l'alumne ha de ser capaç de respondre a la següent qüestió: què se sol·licita en el lloc de treball per al que estic estudiant? Cal analitzar l'adequació personal i els requeriments del lloc de treball a partir de les actituds i capacitats.
- Anàlisi i participació en el procés de selecció mitjançant l'elaboració de la carta de presentació i el currículum del candidat. S'estudien les fases i la preparació del l'entrevista.

- Diferenciar els requisits i les característiques de la inserció laboral en funció de la modalitat que s'adopti (treballador autònom, empresa social, assalariat o funcionari).
- Lectura i reflexió sobre els aspectes principals que influeixen en la recerca de feina.
- Anàlisi i resolució dels diversos casos pràctics proposats.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració de les diverses possibilitats laborals que proporciona l'elecció adequada de l'itinerari formatiu.
- Interès per conèixer el grau d'adaptació a les situacions noves de les ofertes de formació professional específica.
- Adquisició de la capacitat d'anàlisi necessària que permeti utilitzar estratègies per conèixer el mercat laboral actual.
- Atracció per conèixer les característiques dels programes formatius (la formació reglada, la formació contínua i la formació ocupacional).
- Interès pels aspectes econòmics i valoració dels resultats en l'anàlisi de les situacions laborals (taxa d'ocupació i taxa d'atur) i en la recerca d'ofertes de treball (sector amb més ocupació).
- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels exercicis, textos i treballs per presentar.

UNITAT 3: CLASSIFICACIÓ I MODALITATS DELS CONTRACTES DE TREBALL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Classificació del contracte de treball segons la durada del contracte i de la jornada laboral.
- Modalitats del contracte de treball de durada indefinida i de durada determinada.
- Altres modalitats contractuals.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi del contracte de treball segons la durada i la jornada dels mateixos. Realització d'exercicis i casos pràctics.
- Anàlisi sobre les modalitats del contracte de treball de durada indefinida i de durada determinada. Realització d'exercicis i casos pràctics.
- Anàlisi de modalitats contractuals no analitzades prèviament i d'ús menys freqüent. Realització d'exercicis i casos pràctics.
- Localització de notícies sobre el tema en la premsa diària, Internet, etc.
- Examen del conveni col·lectiu aplicable al sector i reconeixement dels aspectes tractats.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Promoure l'interès per conèixer les diferents modalitats de contracte de treball utilitzat per les empreses.
- Prendre consciència que la modalitat més habitual és la del contracte de durada determinada o temporal, però que es promouen polítiques en sentit contrari.
- Despertar la inquietud per analitzar la situació de l'ocupació i l'estat del mercat laboral.
- Desenvolupar una actitud solidària respecte del tema del repartiment del treball.
- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels diferents exercicis, textos i treballs.
- Compromís amb les obligacions associades al treball: valoració i compliment de les normes laborals.
- Igualtat davant les diferències socioculturals: tracte d'igualtat i no discriminatori en la identificació i l'aplicació de les normes laborals.
- Comptar amb una actitud participativa en els treballs de realització comuna, així com en els diversos debats que s'organitzin a l'aula.

UNITAT 4: DRETS I DEURES LABORALS I EL CONTRACTE DE TREBALL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Els drets i deures laborals de l'empresari i el treballador.
- El contracte de treball: concepte, elements essencials, període de prova i formalització.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi dels drets i els deures laborals de l'empresari i del treballador/-a. Realització d'activitats i casos pràctics.
- Anàlisi i primera aproximació al contracte de treball, després d'haver tractat qüestions prèvies a la formalització de qualsevol modalitat contractual. Realització de diverses activitats i plantejament de casos pràctics.
- Localització de notícies sobre el tema en la premsa diària, Internet, etc.
- Examen del conveni col·lectiu aplicable al sector i reconeixement dels aspectes tractats.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels diferents, exercicis, textos i treballs.
- Compromís amb les obligacions associades al treball: valoració i compliment de les normes laborals.
- Igualtat davant les diferències socioculturals: tracte d'igualtat i no discriminatori en la identificació i l'aplicació de les normes laborals.
- Comptar amb una actitud participativa en els treballs de realització comuna, així com en els diversos debats que s'organitzin a l'aula.

UNITAT 5: L'ORDENACIÓ DEL TEMPS DE TREBALL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- La jornada laboral
- El treball nocturn i el treball a torns
- La reducció i l'adaptació de la jornada de treball

- Les hores extraordinàries
- Els permisos retribuïts
- Les vacances anuals retribuïdes
- Les festes laborals
- El calendari laboral

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi de la jornada laboral i la seva classificació en distribució regular o irregular. Realització d'exercicis i casos pràctics.
- Anàlisi del treball nocturn i el treball a torns. Realització d'activitats.
- Anàlisi de la reducció i l'adaptació de la jornada de treball. Realització d'activitats i casos pràctics.
- Anàlisi de les hores extraordinàries i la seva tipologia.
- Anàlisi de les vacances anuals retribuïdes.
- Anàlisi de les festes laborals.
- Anàlisi del calendari laboral.
- Localització de notícies sobre el tema en la premsa diària, Internet, etc.
- Examen del conveni col·lectiu aplicable al sector i reconeixement dels aspectes tractats.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració positiva del treball i reconeixement de la seva importància per a la satisfacció de les necessitats humanes.
- Comptar amb una actitud participativa en els treballs de realització comuna, així com en els diversos debats que s'organitzin a l'aula.
- Apreciar la utilitat de distingir les diferents qüestions referents a l'ordenació del temps de treball.
- Preocupar-se pels problemes laborals que puguin sorgir en motiu de l'ordenació del temps de treball i adquirir l'hàbit de consultar el conveni col·lectiu.
- Interessar-se per conèixer les relacions laborals a l'empresa.

- Obertura a l'àmbit professional i la seva evolució: interès pels aspectes laborals en l'aplicació de les normes laborals adients.
- Adaptació a noves situacions: resposta activa pel que fa a la utilització de la normativa laboral.
- Igualtat davant les diferències socioculturals: tracte d'igualtat i no discriminatori en la identificació i l'aplicació de les normes laborals.
- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels diferents, exercicis, textos i treballs.
- Compromís amb les obligacions associades al treball: valoració i compliment de les normes laborals.

UNITAT 6: EL SALARI I LA NÒMINA

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- El salari.
- Les percepcions salarials i no salarials.
- El total meritat.
- Les deduccions: la Seguretat Social i l' IRPF
- Càlcul de les bases de cotització:
  - BCC: base de contingències comunes.
  - BCP: base de contingències professionals.
  - Conceptes de recaptació conjunta: atur, formació professional i FOGASA.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Identificar i calcular les bases de cotització a la Seguretat Social d'un treballador i d'un empresari.
- Identificar i calcular la base de l' IRPF.
- Calcular les quotes a ingressar a la Seguretat Social i Hisenda per part del treballador i l'empresari.
- Analitzar el rebut de salaris, identificant els principals elements que l'integren.

- Diferenciar entre percepcions salarials i no salarials.
- Elaboració de un rebut salarial.
- Fer amb exactitud els càlculs necessaris en la liquidació dels salaris i omplir adequadament l'imprès oficial.
- Elaboració i resolució de casos pràctics

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Interès per conèixer i interpretar les dades que conté una nòmina.
- Adquisició de destresa en la confecció de rebuts de salaris.
- Valoració de la importància del rebut del salari.
- Compromís amb les obligacions associades al treball: valoració i compliment de les normes laborals en matèria de retribució.
- Rebuig de les discriminacions retributives per raons de sexe, raça, religió, etc., i valoració positiva de la igualtat i de l'absència de discriminacions en l'entorn de treball.
- Qualitat del treball: cura en la presentació i estructuració dels exercicis, textos i treballs per presentar.

UNITAT 7: MODIFICACIONS, SUSPENSIONS I EXTINCIONS DE LES RELACIONS LABORALS

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Modificacions de les condicions de treball
  - La mobilitat funcional
  - Mobilitat geogràfica
  - Modificacions substancials de les condicions de treball
- Suspensió del contracte de treball
  - Suspensió del contracte laboral
- Les excedències
  - Tipus d'excedències

- L'extinció del contracte de treball
  - La quitança o liquidació
- Causes d'extinció del contracte de treball
  - Acord de les parts
  - Decisió del treballador
  - Causes externes
  - Per voluntat de l'empresari
- L'acomiadament

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi de la modificació, extinció i suspensió, identificació dels diferents tipus i determinació del seu ús.
- Classificació dels diferents tipus de modificació contractual. Exercicis pràctics per a consolidar coneixements.
- Enumeració de les diverses classes i causes de suspensió del contracte de treball.
- Explicació dels efectes de la modificació i suspensió del contracte de treball.
- Aproximació al concepte d'acomiadament i les seves conseqüències.
- Classificació de les causes d'extinció del contracte de treball.
- Anàlisi dels diferents tipus d'acomiadaments i del seu procés.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració positiva del treball i reconeixement de la seva importància per a la satisfacció de les necessitats humanes.
- Interès per la normativa laboral i com afecta el contracte laboral quant a la suspensió, modificació i extinció.
- Importància que té la regulació de la modificació, extinció i suspensió del contracte de treball.
- Motivar una actitud participativa en els treballs de realització comuna, així com en els diversos debats que s'organitzin a l'aula. (Valoració dels problemes de l'extinció del contracte de treball etc.)

- Reflexió de com el frau de llei perjudica els treballadors en matèria d'extinció.
- Com afecta la modificació, suspensió i extinció del contracte a l'àmbit professional. Evolució en la normativa laboral respecte a la modificació, extinció i suspensió.
- Presa de posició respecte els diferents tractaments polítics quant a l'extinció del contracte de treball.

UNITAT 8: LA SEGURETAT SOCIAL. LES PRESTACIONS DE LA SEGURETAT SOCIAL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- La Seguretat Social. Organització i estructura
  - Definició
  - Modalitat de protecció de la seguretat social (prestacions)
  - Organització del sistema de Seguretat Social. Règims.
- Obligacions dels treballadors i els empresaris amb la Seguretat Social
  - Obligacions dels empresaris
  - Obligacions dels treballadors per compte propi (autònoms)
- Prestacions de la Seguretat Social
- La incapacitat temporal (IT). Beneficiaris.
  - Beneficiaris de la prestació
  - Quantia de la prestació
  - Extinció de la prestació per IT
  - Pèrdua o suspensió del dret a la prestació per IT
  - Gestió i documentació de la prestació per IT
- L'IT en el règim d'autònoms
- Prestació per atur
  - Definició
  - Beneficiaris de la prestació
  - Requisits per rebre la prestació

- Quantia de la prestació
- Durada de la prestació
- Extinció de la prestació
- Prestació per jubilació
  - Definició
  - Requisits
  - Quantia de la prestació

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi i delimitació de l'àmbit d'actuació de la Seguretat Social.
- Descripció dels requisits i tràmits per afiliació, alta i baixa de treballadors.
- Definició i requisits de cotització.
- Delimitació del Règim General de la Seguretat Social.
- Anàlisi de les diferents situacions protegides per la Seguretat Social.
- Descripció de les característiques de les diferents prestacions.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració positiva del sistema de la Seguretat Social i de les seves prestacions, reconeixement de la seva importància per a la satisfacció de les necessitats dels treballadors.
- Interès per la normativa laboral i com afecten la Seguretat Social i les seves prestacions.
- Importància que té la regulació de la Seguretat Social i les seves prestacions en l'àmbit laboral.
- Motivar els alumnes per conèixer el funcionament del sistema de la Seguretat Social.
- Reflexió i valoració del sistema de la Seguretat Social com a forma de tractament igualitari.
- Anàlisi del futur del sistema públic de la Seguretat Social.
- Solidaritat i universalitat de les prestacions socials i com afecta als ciutadans.

UNITAT 9: TREBALL EN EQUIP I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Grups i equips de treball
- Les relacions a l'empresa
- El clima laboral
- Els conflictes laborals i la seva resolució
- La representació laboral dels treballadors a l'empresa
- La negociació col·lectiva

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi dels grups i els equips de treball.
- Anàlisi dels conflictes laborals i la seva resolució.
- Anàlisi i estudi de la representació laboral dels treballadors a l'empresa.
- Anàlisi del desenvolupament de la negociació col·lectiva.
- Realització d'exercicis i casos pràctics referents a totes les àrees temàtiques esmentades.
- Anàlisi del conveni col·lectiu aplicable al sector i reconeixement dels aspectes tractats.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Prendre consciència sobre la qüestió social.
- Predisposició a la consulta de textos legals i al seu ús.
- Inclinatoria a salvaguardar la dignitat del treballador/-a.
- Preocupació per la millora de les condicions de vida laboral.
- Mostrar solidaritat i responsabilitat davant de qüestions col·lectives.
- Valoració positiva del fet que la millor manera de resoldre els conflictes laborals és a través dels camins legalment previstos.

- Tenir una actitud responsable i positiva davant les eleccions a comitès d'empresa o de delegats/-es de personal en els centres de treball.
- Respectar i valorar les decisions acordades en grups de discussió o assemblees.
- Disposició i hàbit per a negociar.
- Tolerància envers les actituds reivindicatives.
- Valoració dels interessos jurídics enfrontats.
- Comportament d'acord amb la seva consciència i personalitat.
- Participació amb interès en els treballs en comú i en els debats que es realitzin a l'aula.

UNITAT 10: SEGURETAT I SALUT LABORAL. CONCEPTES BÀSICS

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Conceptes bàsics de prevenció en l'entorn laboral
  - Treball i salut.
  - Prevenció i protecció. Risc laboral.
  - Accident de treball, incident i malaltia professional.
- Normativa vigent sobre seguretat i salut
  - Dret internacional.
  - Dret nacional.
  - Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
  - Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals.
  - Integració de la prevenció en l'empresa.
  - Recursos preventius en el centre de treball.
  - Reforma de la Llei d'infraccions i sancions.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Estudi i interpretació de la normativa de seguretat, salut i protecció mediambiental.
  - Recopilació de la documentació referent a la prevenció mediambiental i prevenció individual i col·lectiva.
  - Identificació i interpretació dels punts essencials de la normativa: relació entre la normativa i el lloc de treball.
  - Anàlisi i avaluació entre les diverses normatives aplicables en matèria de seguretat en el sector.
  - Anàlisi comparativa de les normes particulars aplicades en els plans de treball i la legislació vigent.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Mantenir una actitud crítica davant els drets i els deures dels treballadors i dels empresaris en matèria de seguretat i higiene.
- Tolerància i respecte envers les opinions i les actituds discrepants, acceptació de suggeriments i comportament actiu i positiu, donant suport al punt de vista que porti a l'obtenció dels millors resultats en el treball en equip.
- Interès per obtenir la informació tècnica i la normativa necessària per a l'estudi de la seguretat i la higiene en el treball.

UNITAT 11: FACTORS DE RISC DERIVATS DE LES CONDICIONS DE TREBALL

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Factors de risc derivats de les condicions de seguretat.
- Factors de risc derivats de la càrrega de treball.
- Factors de risc derivats de les condicions de l'ambient de treball.
- Factors de risc derivats de l'organització del treball.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Estudi i interpretació de la normativa de seguretat i higiene i protecció ambiental.
  - Recopilació de la documentació referent a la prevenció ambiental i la prevenció individual i col·lectiva.
  - Identificació i interpretació dels punts essencials de la normativa: relació entre la normativa i el lloc de treball.
  - Anàlisi i avaluació entre les diverses normatives aplicables en matèria de seguretat en el sector.
  - Anàlisi comparativa de les normes particulars aplicades en els plans de treball i la legislació vigent.
- Anàlisi dels riscos més comuns en l'ambient de treball i en el sector.
  - Identificació dels riscos de salut laboral i de contaminació mediambiental més comuns i de les causes corresponents (riscos de caiguda, xocs i cops, riscos de tall, riscos en els tipus de soldadura, en escales manuals, en carretes automotor, treball amb eslinga, ús manual de càrregues, en espais confinats, en instal·lacions elèctriques, risc d'incendis...).
  - Determinació de les formes i dels mitjans (tècnics i humans) d'actuació davant els riscos de seguretat, higiene, ergonomia i psicociologia i contaminació mediambiental.
  - Identificació de llocs i d'activitats perilloses en l'acompliment de les tasques pertinents.
  - Anàlisi i quantificació dels riscos.
  - Mesura dels riscos.
  - Determinació de l'àmbit d'actuació dels riscos.
  - Identificació de la normativa de seguretat, d'higiene i del medi ambient.
  - Observació i valoració dels riscos.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Ordre i neteja en l'ús de la documentació i rigor a l'hora d'interpretar-la.

- Eficàcia i eficiència en la comprovació de les feines que es duen a terme en les àrees classificades de perillositat i toxicitat en les instal·lacions.
- Autosuficiència per identificar els riscos i el grau de perillositat que comporta la manipulació dels diversos materials, productes, eines, equips i màquines bàsiques.
- Comprovació sistemàtica dels elements de seguretat de les màquines bàsiques, màquines portàtils, utensilis i eines que s'han d'utilitzar.

UNITAT 12: GESTIÓ DE LA PREVENCIÓ EN LES EMPRESES

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Avaluació de riscos. Les tècniques emprades
- Investigació dels accidents de treball
- El pla de prevenció

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Anàlisi dels riscos més comuns en l'ambient de treball i en el sector.
- Anàlisi i quantificació dels riscos.
- Mesura dels riscos.
- Determinació de l'àmbit d'actuació dels riscos.
- Cerca d'informació i dades de seguretat.
- Observació i valoració dels riscos.
- Efectuació d'inspeccions de seguretat de les instal·lacions i els equips de treball i dels mètodes operatius per detectar riscos i adoptar mesures preventives que els eliminin i/o protegeixin, tant en les fases de muntatge com en les operacions normals.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Esperit crític en l'autoavaluació dels mètodes de treball emprats, cercant la millora de la seguretat.

- Autosuficiència per identificar els riscos i el grau de perillositat que comporta la manipulació dels diversos materials, productes, eines, equips i màquines bàsiques.

UNITAT 13: PLANS DE SEGURETAT I PRIMERS AUXILIS

CONTINGUTS

A) CONTINGUTS CONCEPTUALS

- El pla d'autoprotecció en l'empresa.
- Senyalització de seguretat.
- Primers auxilis. Conceptes generals.
- Primeres actuacions davant els ferits.

B) CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Interpretació i ús de plans d'emergència.
- Recopilació de la informació dels plans generals i específics d'emergència.
- Organització de les emergències. Pla d'emergència.
- Assignació de funcions al personal de seguretat i emergència i a la resta del personal.
- Informació del pla de seguretat, del pla d'emergència i dels riscos.
- Elaboració d'un pla d'autoprotecció eficaç.

C) CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Presa de decisions, sistemàtica en les actuacions i capacitat personal de reacció immediata davant situacions d'emergència de manera que es limitin els danys a persones i/o instal·lacions.
- Ordenació de les actuacions segons les normes establertes i la distribució del treball.
- Ordre i cura en l'ús de la documentació i rigor a l'hora d'interpretar-la.
- Compliment de la normativa de senyalització i evacuació en l'organització dels plans d'emergència.

- Assimilació dels canvis en els mètodes de treball segons els canvis tecnològics o nous plans parcials o totals d'emergència que ha dissenyat l'empresa.

2.5.4. ENFOCAMENTS METODOLÒGICS.

Criteria per al disseny de les tasques i activitats amb atenció als diferents nivells d'aprenentatge (les activitats es descriuran a les programacions de les unitats didàctiques).

S'utilitzaran estratègies expositives o d'indagació en funció del tipus de continguts que es treballin.

En les sessions teòriques s'explicaran els conceptes de les unitats didàctiques. Es realitzaran a l'aula mitjançant la lectura del dossier i l'ús de la pissarra i del projector. En algunes sessions teòriques també es projectaran vídeos didàctics per reforçar els continguts. També es proposaran alguns treballs pràctics a realitzar de manera individual.

La tònica habitual serà fer una petita introducció dels conceptes més importants, i després es donaran uns exercicis de recerca per als alumnes, perquè siguin ells qui indaguin en els continguts. Una vegada realitzats els exercicis, es corregiran a classe, i també s'ampliaran els continguts per tal que els alumnes assumeixin els nous continguts. Altres vegades es podrà optar per llegir a classe els continguts, i un cop llegits i explicats, s'encomanaran una sèrie d'exercicis que es començaran a fer dins l'aula i que s'acabaran a casa. Al principi de cada sessió es corregiran tots aquests exercicis dins l'aula.

S'intentarà fer un ús combinat en l'exposició que es recolzi amb activitats d'indagació, i en el que les activitats d'indagació s'acompanyin de les exposicions d'informació que exigeixi el seu desenvolupament.

Aquest ús combinat ha de propiciar que les activitats que es plantegin siguin riques i variades, donant cabuda a la creativitat del professor i del l'alumnat i que quedin recollides les distintes necessitats del procés d'aprenentatge:

- D'introducció i motivació, per afavorir l'interès i la participació de l'alumnat.
- De diagnòstic de coneixements, que permetin detectar les seves concepcions i idees prèvies.
- De desenvolupament i clarificació de nous continguts, que suposin un repte assolible per l'alumne/a, és a dir, que prenguin en consideració les seves competències i les facin avançar amb l'ajuda necessària.

- De consolidació, per contrastar i establir relacions entre les noves idees i les prèvies dels alumnes.
- De recuperació i reforç, que permetin l'adaptació a l'alumnat que no ha assolit els coneixements treballats.
- D'ampliació d'autonomia, que ajudin a l'adquisició de les habilitats relacionades amb el fet d' aprendre a aprendre.

Una part molt important en la metodologia serà l'activitat desenvolupada per part de l'alumne/a de cara a aconseguir un aprenentatge significatiu, és a dir, l'aprenentatge com a construcció del seu propi coneixement. El seu aprenentatge ha de ser fruit de: la seva pròpia activitat intel·lectual, formular i contrastar hipòtesis, crear debats i contrastar idees,... A partir de la necessitat de resoldre un problema/exercici (afrontar una situació desconeguda) per si sol serà quan realment posarà atenció i adquirirà coneixements conceptuals i destreses procedimentals que li donaran una capacitat i confiança per afrontar situacions diferents en el futur.

criteris per a l'organització del temps i dels espais. Formes d'organització de l'aula.

La durada total aproximada del mòdul és de 90 hores dividides en tres trimestres (3 sessions setmanals de 55 minuts cada una d'elles). El mòdul es divideix en dos blocs formatius que a la vegada es divideixen en 13 unitats. La següent graella mostra les hores de dedicació a cada unitat:

Bloc	Unitat	Avaluació	Hores
1	Unitat Didàctica 01. Relacions laborals i la seva normativa	1ra	5h
	Unitat Didàctica 02. El mercat laboral	1ra	8h
	Unitat Didàctica 03. Classificació i modalitats dels contractes de treball	1ra	9h
	Unitat Didàctica 04. Drets i deures laborals i el contracte de treball	1ra	10h
	Unitat Didàctica 05. L'ordenació del temps de treball	2na	8h
	Unitat Didàctica 06. El salari i la nòmina	2na	10h

	Unitat Didàctica 07. Modificacions, suspensions i extincions de les relacions laborals	2na	4h
	Unitat Didàctica 08. La seguretat social. Les prestacions de la seguretat social	2na	4h
	Unitat Didàctica 09. Treball en equip i resolució de conflictes	2na	4h
2	Unitat Didàctica 10. Seguretat i salut laboral. Conceptes bàsics	3ra	8h
	Unitat Didàctica 11. Factors de risc derivats de les condicions de treball	3ra	8h
	Unitat Didàctica 12. Gestió de la prevenció a les empreses	3ra	6h
	Unitat Didàctica 13. Plans de seguretat i primers auxilis	3ra	6h
	Total	90h	

Materials i recursos didàctics.

S'utilitzaran els següents:

Formació i Orientació Laboral

Autor: David Aymerich Pi

Editorial: Mc Graw Hill

ISBN: 978-84-486-1210-8

- Material addicional preparat per la professora: esquemes, qüestionaris, exercicis d'aplicació, etc.
- Legislació diversa:
  - Llei general de la seguretat social
  - Estatut dels treballadors
  - Conveni Col·lectiu de d'Hosteleria de les Illes Balears ...

Criteris per al disseny de les activitats complementàries i extraescolars que es pretenen realitzar des del cicle o departament.

Actualment no hi ha programada cap activitat complementaria ni extraescolar per aquest curs escolar en aquest nivell.

2.5.5. AVALUACIÓ.

Adequació i seqüència dels criteris d'avaluació, per cursos.

La seqüència dels criteris d'avaluació estan vinculades a cada un dels resultats d'aprenentatge que es detallen a continuació:

1. Selecciona oportunitats d'ocupació, identificant amb clau les diferents possibilitats d'inserció i les alternatives d'aprenentatge al llarg de la vida.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha valorat la importància de la formació permanent com a factor clau per l'ocupació i l'adaptació a les exigències del procés productiu.

b) S'han identificat els itineraris formatius i professionals relacionats amb el perfil professional del Tècnic en Serveis en Restauració.

c) S'han determinat les aptituds i actituds requerides per a l'activitat professional relacionada amb el perfil del títol. d) S'han identificat els principals jaciments d'ocupació i d'inserció laboral per al Tècnic en Serveis en Restauració.

i) S'han determinat les tècniques utilitzades en el procés de cerca d'ocupació.

f) S'han previst les alternatives d'autoocupació en els sectors professionals relacionats amb el títol.

g) S'ha realitzat la valoració de la personalitat, aspiracions, actituds, i formació pròpia per a la presa de decisions.

2. Aplica les estratègies del treball en equip, valorant la seva eficàcia i eficiència per a la consecució dels objectius de l'organització.

Criteris d'avaluació:

a) S'han valorat els avantatges de treball en equip en situacions de treball relacionades amb el perfil del Tècnic en Serveis en Restauració.

b) S'han identificat els equips de treball que poden constituir-se en una situació real de treball.

- c) S'han determinat les característiques de l'equip de treball eficaç enfront dels equips ineficaços.
- d) S'ha valorat positivament la necessària existència de diversitat de rols i opinions assumits pels membres d'un equip.
- i) S'ha reconegut la possible existència de conflicte entre els membres d'un grup com un aspecte característic de les organitzacions.
- f) S'han identificat els tipus de conflictes i les seves fonts.
- g) S'han determinat procediments per la resolució del conflicte.

3. Exerceix els drets i compleix les obligacions que es deriven de les relacions laborals, reconeixent-les en els diferents contractes de treball.

Criteris d'avaluació:

- a) S'han identificat els conceptes bàsics del dret del treball.
- b) S'han distingit els principals organismes que intervenen en les relacions entre empresaris i treballadors.
- c) S'han determinat els drets i obligacions derivats de la relació laboral.
- d) S'han classificat les principals modalitats de contractació, identificant les mesures de foment de la contractació per determinats col·lectius.
- i) S'han valorat les mesures establertes per la legislació vigent per a la conciliació de la vida laboral i familiar.
- f) S'han identificat les causes i efectes de la modificació, suspensió i extinció de la relació laboral.
- g) S'ha analitzat el rebut de salaris identificant els principals elements que l'integren.
- h) S'han analitzat les diferents mesures de conflicte col·lectiu i els procediments de solució de conflictes.
- i) S'han determinat les condicions de treball pactades en un conveni col·lectiu aplicable a un sector professional relacionat amb el títol de Tècnic en Serveis en Restauració.
- j) S'han identificat les característiques definitòries dels nous entorns d'organització del treball.

4. Determina l'acció protectora del sistema de la Seguretat Social davant les diferents contingències cobertes, identificant les diferents classes de prestacions.

Criteris d'avaluació:

- a) S'ha valorat el paper de la Seguretat Social com a pilar essencial per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.
- b) S'han enumerat les diverses contingències que cobreix el sistema de Seguretat Social.
- c) S'han identificat els règims existents en el sistema de la Seguretat Social.
- d) S'han identificat les obligacions d'empresari i treballador dins del sistema de Seguretat Social.
- i) S'han identificat en un suposat les bases de cotització d'un treballador i les quotes corresponents a treballador i empresari.
- f) S'han classificat les prestacions del sistema de Seguretat Social identificant els requisits.
- g) S'han determinat les possibles situacions legals de desocupació.
- h) S'ha realitzat el càlcul de la durada i quantia d'una prestació per desocupació de nivell contributiu bàsic.

5. Avalua els riscos derivats de la seva activitat, analitzant les condicions de treball i els factors de risc presents en el seu entorn laboral.

Criteris d'avaluació:

- a) S'ha valorat la importància de la cultura preventiva en tots els àmbits i activitats de l'empresa.
- b) S'han relacionat les condicions laborals amb la salut del treballador.
- c) S'han classificat els factors de risc en l'activitat i els danys derivats dels mateixos.

d) S'han identificat les situacions de risc més habituals en els entorns de treball del Tècnic en Serveis en Restauració.

i) S'ha determinat l'avaluació de riscos en l'empresa. f) S'han determinat les condicions de treball amb significació per a la prevenció en els entorns de treball relacionats amb el perfil professional del Tècnic en Serveis en Restauració.

g) S'han classificat i descrit els tipus de danys professionals, amb especial referència a accidents de treball i malalties professionals, relacionats amb el perfil professional del Tècnic en Serveis en Restauració.

6. Participa en l'elaboració d'un pla de prevenció de riscos en una petita empresa, identificant les responsabilitats de tots els agents implicats.

Críteris d'avaluació:

a) S'han determinat els principals drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.

b) S'han classificat les diferents formes de gestió de la prevenció en l'empresa, en funció dels distints criteris establerts en la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

c) S'han determinat les formes de representació dels treballadors en l'empresa en matèria de prevenció de riscos.

d) S'han identificat els organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.

i) S'ha valorat la importància de l'existència d'un pla preventiu en l'empresa, que inclogui la seqüenciació d'actuacions a realitzar en cas d'emergència.

f) S'ha definit el contingut del pla de prevenció en un centre de treball relacionat amb el sector professional del Tècnic en Serveis en Restauració.

g) S'ha projectat un pla d'emergència i evacuació en una petita i mitja empresa (PIME).

7. Aplica les mesures de prevenció i protecció, analitzant les situacions de risc en l'entorn laboral del Tècnic de Serveis en Restauració.

Criteris d'avaluació:

- a) S'han definit les tècniques de prevenció i de protecció que han d'aplicar-se per evitar els danys a l'origen i minimitzar les seves conseqüències en cas que siguin inevitables.
- b) S'ha analitzat el significat i abast dels diferents tipus de senyalització de seguretat.
- c) S'han analitzat els protocols d'actuació en cas d'emergència.
- d) S'han identificat les tècniques de classificació de ferits en cas d'emergència on existeixin víctimes de diversa gravetat.
- i) S'han identificat les tècniques bàsiques de primers auxilis que han de ser aplicades en el lloc de l'accident davant diferents tipus de danys i la composició i ús de la farmaciola.
- f) S'han determinat els requisits i condicions per a la vigilància de la salut del treballador i la seva importància com a mesura de prevenció.

Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge.

Per a l'avaluació es tindran en compte els següents **instruments**:

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 70% de la nota de l'avaluació.

b) Feines de classe: els treballs i les tasques lliurades al professor aportaran un 20% a la nota de l'assignatura sempre que estiguin valorades numèricament. En el cas que no hi hagués feines amb nota numèrica, el pes dels exàmens o treballs per avaluar la unitat valdran el 90% de la nota.

b) Procediments i actituds: es reservarà fins un 10% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

1. Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions o, en el cas de tenir-ne una de suspesa amb un 4, que la mitjana sigui aprovat.
2. Les activitats o treballs avaluable no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.
3. Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.
4. Es farà una recuperació al final de cada avaluació.
5. Si la nota de cada avaluació és major de 4, es farà la nota mitjana del curs, i si arriba a 5, l'alumne haurà aprovat la matèria.
6. Si es troba a un alumne copiant se li suspensarà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació.

criteris i procediments de recuperació.

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. .

Examen final de juny: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de juny, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Per tenir dret a fer aquestes recuperacions (tant les de les avaluacions com les de Juny), l'alumne/a haurà d'haver entregat al professor/a totes les feines encomanades.

Si la nota de l'examen de recuperació és igual o superior a 5 i inferior a 8, la nota que quedarà és un 5. Si la nota de la recuperació és igual o superior a un 8, la nota que es quedarà serà un 6.

criteris de promoció i de titulació (quan correspongui).

Per promocionar i obtenir el títol de Tècnic en Serveis de Restauració s'han de superar positivament cada un dels corresponents mòduls professionals del CFGM de Tècnic en Serveis de Restauració.

2.5.6. CRITERIS PER ATENDRE LA DIVERSITAT. PROCEDIMENTS I MESURES DE REFORÇ, DE SUPORT, D'AMPLIACIÓ I DE RECUPERACIÓ. CRITERIS PER ELABORAR LES ADAPTACIONS CURRICULARS PER A L'ALUMNAT AMB NESE. EL PROGRAMA DE REFORÇ (ESO).

En el cas que durant el curs es detectés algun/a alumne/a que necessiti una adaptació curricular per a determinades unitats didàctiques, juntament amb el Departament d'Orientació, es durien a terme les adaptacions adients sempre pensant amb l'alumne i les possibilitats que tenim per motivar-lo i engrescar-lo amb la seva tasca, intentant que es senti útil i participatiu, i d'aquesta manera prevenir el fracàs escolar.

Mitjançant la graduació en la dificultat de les tasques, flexibilitat en la realització dels treballs encomanats, diferenciació dels aspectes essencials i d'aquells que els amplien, i la proposta d'activitats complementàries tant de reforç com d'aprofundiment de la matèria, podrem atendre a les necessitats específiques de l'alumnat.

2.5.7. TRACTAMENT DE LA LECTURA, LES TIC I L'EDUCACIÓ EN VALORS.

Foment de la lectura

Des del subdepartament d'economia es fomenta diàriament l'hàbit de la lectura entre l'alumnat. Han d'estar al corrent de l'actualitat econòmica, empresarial i social, cosa que fa que llegeixin premsa escrita (en paper o digital) amb molta freqüència.

Ús de les TIC

És evident que no es pot deixar de banda l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, TIC, per al desenvolupament de qualsevol matèria.

Sempre que sigui possible es mostrarà als alumnes les immenses possibilitats de la Xarxa com a font d'informació, mitjançant la visita de portals Web i amb exemples pràctics de recerca d'informació. A més, es donaran a conèixer els progra-

mes informàtics més útils per al desenvolupament de tècniques d'investigació de mercats, per fer fulls de càlcul, etc.

En moltes activitats d'aprenentatge es proposarà a l'alumnat que cerqui informació a Internet per a resoldre les qüestions plantejades o per a formar-se una opinió pròpia sobre els continguts de la matèria. També aprofitarem la tecnologia present a l'aula.

2.5.8. ESTRATÈGIES I PROCEDIMENTS D'AVUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT- APRENTATGE.

Quant a l'avaluació de les estratègies metodològiques, cada vegada que es programa una activitat o tasca es fa un seguiment posterior, que es registra al quadern del professorat, del grau de satisfacció dels resultats obtinguts amb el desenvolupament de l'estratègia. Si escau, es proposen millores, que s'apliquen en les següents sessions.

Des del Subdepartament d'Economia, al final de cada avaluació, s'analitzen els resultats obtinguts per part de l'alumnat i es proposen millores, si esdevé necessari. També s'avalua el compliment d'allò programat i s'estudien les causes de les possibles desviacions puntuals de la programació.

Aquest Subdepartament, valora les aportacions que fa l'alumnat quant a propostes de millora del procés i es mostra flexible, sempre i quan la proposta sigui realment una bona alternativa.

2.5.9. UNITATS DIDÀCTIQUES, PROJECTES DE TREBALL, SEQÜÈNCIES D'APRENTATGE O ALTRES POSSIBLES ORGANITZACIONS DE LA PROGRAMACIÓ DEL CURS.

Les següents unitats didàctiques es desenvoluparan al llarg del curs escolar 2017/2018:

Unitat Didàctica 01. Relacions laborals i la seva normativa

Unitat Didàctica 02. El mercat laboral

Unitat Didàctica 03. Classificació i modalitats dels contractes de treball

Unitat Didàctica 04. Drets i deures laborals i el contracte de treball

Unitat Didàctica 05. L'ordenació del temps de treball

Unitat Didàctica 06. El salari i la nòmina

Unitat Didàctica 07. Modificacions, suspensions i extincions de les relacions laborals

Unitat Didàctica 08. La seguretat social. Les prestacions de la seguretat social

Unitat Didàctica 09. Treball en equip i resolució de conflictes

Unitat Didàctica 10. Seguretat i salut laboral. Conceptes bàsics

Unitat Didàctica 11. Factors de risc derivats de les condicions de treball

Unitat Didàctica 12. Gestió de la prevenció a les empreses

Unitat Didàctica 13. Plans de seguretat i primers auxilis

2.6.- INICIATIVA EMPRENEDORA 3R-ESO

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
UNITAT 1: ECONOMIA, LA CIÈNCIA DE L'ELECCIÓ • Què és l'economia? • L'escassetat econòmica • Tipus de béns. Els decisors de l'economia • El flux circular de la renda • La necessitat d'escollir • Què és economia?	• Relacionar-se amb l'entorn econòmic com a subjecte i no com a objecte d'aquest entorn mitjançant l'assimilació progressiva del coneixement que vagi aprenent sobre el seu funcionament, així com incorporar el que aprengui a les seves relacions amb altres agents econòmics com a font de desenvolupament, tant de la seva autonomia personal com de la seva capacitat per liderar projectes que puguin ser percebuts com a valuosos pels altres. • Tria com a resultat d'una anàlisi del cost d'oportunitat per cercar la millor alternativa	• Resol situacions proposades fent ús dels seus recursos personals amb seguretat i confiança. • Analitza els resultats assolits amb consciència de l'esforç personal aplicat i els fins obtinguts i fa propostes de millora sobre el propi treball. • Analitza una situació determinada, discrimina què supera el seu propi compliment, valora la necessitat d'ajuda externa i quins recursos són idonis en la situació proposada. • Participa en situacions de comunicació de grup, demostra iniciativa i respecte, expressa amb claredat les seves idees i recull i argumenta les dels altres integrants. • Empra coneixements adquirits anteriorment en la solució de situacions o problemes, relaciona l'adequació entre aquests, presenta aplicacions que no es limitin a l'ús habitual i salva possibles rutines o

	• Comportament econòmic i dificultats per tenir un comportament racional	prejudicis.
UNITAT 2: L'AUTOCONEIXEMENT • Reflexió sobre un mateix. • Autoestima i confiança • Competències personals i socials en el treball. • Perfil professional. • Autonomia personal. • Gestió eficaç del temps	• Identificar els meus interessos, motivacions, qualitats i habilitats envers la feina. • Valorar què sé fer millor. • Definir les característiques del meu perfil personal i professional. • Desenvolupar l'esperit emprenedor que tots tenim com a subjectes de l'entorn econòmic en el qual actuam mitjançant el descobriment de les nostres fortaleses i debilitats per, progressivament, augmentar la nostra competència emprenedora.	• Diferenciar els conceptes de motivacions, interessos, aptituds i habilitats. • Saber estructurar un currículum vitae senzill. • Planificar tasques i desenvolupar les etapes que consten establint punts de control i estratègies de millora per a cadascuna i posar-ho en relació amb la consecució de l'assoliment pretès. • <i>A partir d'un objectiu establert, elabora un llistat de tasques assignant terminis i compromisos per dur-les a terme i assumeix les responsabilitats personals i de grup corresponents</i> • <i>Comprèn la necessitat de reflexió i planificació prèvia a la realització d'una tasca, marca temps, metes i seqüències i ho relaciona amb l'eficiència i qualitat en el compliment dels objectius finals.</i> • Analitza una situació determinada, discrimina què supera el seu propi acompliment, valora la necessitat d'ajuda externa i quins recursos són idonis en la situació proposada.
UNITAT 3: TREBALL EN EQUIP I LIDERATGE. HABILITATS DE COMUNICACIÓ I NEGOCIACIÓ • Liderar i treballar en equip. • Assumir responsabilitats i delegar • Prendre decisions • Planificar i programar • Comunicar	• Fomentar l'aplicació del pensament creatiu a l'hora de fer qualsevol proposta que s'hagi de valorar en el seu entorn econòmic i valorar-ne positivament la innovació, l'originalitat i la consistència. • Desenvolupar l'esperit emprenedor que tots tenim com a subjectes de l'entorn econòmic en el qual actuam mitjançant el descobriment de les nostres fortaleses i debilitats per, progressivament, augmentar la nostra	• <i>Identifica les fortaleses i debilitats personals, les relaciona amb els diferents àmbits del desenvolupament personal i la vida diària i les aplica en les tasques proposades.</i> • <i>Resol situacions proposades fent ús dels seus recursos personals amb seguretat i confiança.</i> • <i>Analitza els resultats assolits amb consciència de l'esforç personal aplicat i els fins obtinguts i fa propostes de millora sobre el propi treball.</i> • <i>A partir d'un objectiu establert, elabora un llistat de tasques assignant terminis i compromisos per dur-les a terme i assumeix les responsabilitats personals i de grup corresponents</i>

	competència empre- nedora Planificació com a eina indispensable per millorar les tasques plantejades. Foment de la creativitat i potencialitats com a generadores de propostes que es percebin valuoses per als altres.	- <i>Comprèn la necessitat de reflexió i planificació prèvia a la realització d'una tasca, marca temps, metes i seqüències i ho relaciona amb l'eficiència i qualitat en el compliment dels objectius finals.</i> - <i>Analitza una situació determinada, discrimina què supera el seu propi acompliment, valora la necessitat d'ajuda externa i quins recursos són idonis en la situació proposada.</i> - <i>Participa en situacions de comunicació de grup, demostra iniciativa i respecte, expressa amb claredat les seves idees i recull i argumenta les dels altres integrants.</i> - <i>Proposa alternatives de solució, intenta integrar interessos i assolir acords mitjançant negociació aplicant tècniques i intenta influir positivament en els altres.</i> - <i>Exerceix el rol dirigent quan li correspon amb respecte, entusiasme i autocontrol, organitza les tasques del grup i determina normes de funcionament que impliquin i motivin a tots i promoguin la consecució de la tasca del grup.</i>
UNITAT 4: EL MERCAT LABORAL I L'ITINERARI FORMATIU - Tendències i demandes del mercat laboral. - Sortides professionals. - Professions i llocs de treball. - Entorn professional. - Fonts d'oferta de feina - Programes i oportunitats de formació. - Requisits necessaris. - Modalitats formatives. - Organismes existents.	- Reconèixer els sectors econòmics amb més futur. - Reconèixer les oportunitats professionals actuals. - Identificar la sortida professional que s'adeqüi millor al meu perfil. - Detectar quins són els coneixements necessaris per a la sortida professional que triï. - Reconèixer les fonts d'oferta de feina. - Detectar les possibilitats formatives en acabar l'ESO. - Reconèixer les modalitats formatives i	- Conèixer els conceptes relacionats amb el mercat laboral: població activa, inactiva, aturats i ocupats. - Identificar les característiques del mercat laboral actual, i comparar-los amb les característiques que es donaven fa anys. - Conèixer les sortides professionals que més s'adapten a cada perfil professional, i quins coneixements són necessaris per a accedir-hi. - Saber on poden trobar informació sobre ofertes de llocs de treball. - Analitzar les carreres i les oportunitats professionals amb els seus itineraris formatius, i valorar les possibilitats vitals i d'iniciativa emprenedora i intraprenedora a cadascuna.

	identificar les que s'adapten al meu perfil i interessos. • Identificar el meu objectiu o projecte professionals. • Establir el meu pla de formació.	
UNITAT 5: SOCIETAT EMPRENEDORA • Els diferents tipus d'emprenedoria. • Funcions de l'empresa. • La responsabilitat social de l'empresa.	• Distingir els diferents tipus d'emprenedoria. • Valorar el paper de l'emprenedoria i de l'empresa en la societat. • Reconèixer la importància de l'ètica en l'empresa. • Reflexionar sobre la meua capacitat empenedora.	• Diferenciar l'emprenedor, la iniciativa empenedora i l'empresari i relacionar-los amb les qualitats personals, la capacitat d'assumpció de risc i la responsabilitat social implícita.
UNITAT 6: HABILITATS EMPRENEDORES. LES IDEES I LA INNOVACIÓ. • Les principals habilitats necessàries per a l'activitat empenedora. • La creativitat i les idees. • La innovació.	• Familiaritzar-se amb les meves competències empenedores. • Identificar els meus punts forts i punts febles. • Millorar les meves competències empenedores. • Pensar diferent. • Aplicar tècniques per innovar. • Conèixer les meves habilitats per innovar.	• Definir els conceptes de persona empenedora a partir d'una anàlisi de les característiques personals, classifica els diferents tipus d'emprenedors (incloent-hi els intraemprenedors i els empenedors socials) i les seves qualitats personals i els relaciona amb la innovació i el benestar social. • Identificar la capacitat d'emprenedoria de les persones i la pròpia a partir d'una anàlisi de les seves característiques personals. • Determinar el concepte d'empresari, n'identifica les característiques personals, els tipus d'empresaris i l'aportació social de les empreses en el seu entorn. • Proposar projectes de negoci analitzant l'entorn extern de l'empresa; assignar recursos materials, humans i financers de manera eficient, aplicar idees creatives i tècniques empresarials innovadores.
UNITAT 7: EL PLA D'EMPRESA • Alguns termes bàsics	• Identificar el procés per fer un estudi de	• Plantejar alternatives de ne-

del món empresarial: valor, mercat, rendibilitat, viabilitat, missió, visió... • Les principals característiques d'un pla d'empresa. • Els diferents tipus d'empresa.	mercat. • Emplenar un mapa del model de negoci. • Identificar el contingut d'un pla d'empresa.	goci/empresa a partir de diverses tècniques de generació d'idees, determina quines necessitats de l'entorn satisfaria, s'informa sobre aquest entorn i assenjala com crear valor i com generaria benefici. • Elaborar un pla de negoci/empresa en grup incloent la definició de la idea i l'objecte de negoci, dissenya un pla de comercialització del producte, un pla econòmic financer i demostra el valor del negoci per a l'entorn. • Valora la viabilitat del projecte de negoci a partir de càlculs senzills d'ingressos i despeses.
UNITAT 8.- EL SISTEMA FINANCER • Conceptes bàsics del món financer. • Actors principals del sistema financer.	• Identificar el procés per fer un estudi de mercat. • Emplenar un mapa del model de negoci. • Identificar el contingut d'un pla d'empresa.	• Reconeix el valor social dels diners i el seu paper en l'economia personal, descriu pagaments diaris, despeses i ingressos en relació amb l'intercanvi de béns i serveis i entén que els diners poden ser invertits o deixats. • Comprèn el paper dels intermediaris financers en la societat i en caracteritza i identifica els principals, com bancs i companyies d'assegurances, quan la seva capacitat d'estalvi és insuficient. • Identifica els principals serveis financers per a particulars i petites empreses; com comptes corrents, targetes de crèdit i debit, canvi de divises, transferències, préstecs i crèdits, entre d'altres, i en raona la utilitat.
UNITAT 9: FINANCES PERSONALS • Conceptes bàsics de les finances personals. • Elements essencials del pressupost i la planificació.	• Gestionar els meus comptes personals. • Planificar per assolir objectius financers. • Valorar les propostes de les entitats financeres.	• Planificar la vida financera personal, diferenciar entre inversió i préstec de diners, raonar per què es paguen o reben interessos, qui són els agents financers principals del nostre sistema i comprendre el diferent grau de risc aparellat a cada una de les alternatives. • Gestiona les necessitats financeres personals de curt i llarg termini, identifica els diferents tipus d'ingressos i inver-

		sions en la vida de les persones i valora l'impacte de la planificació i la importància de l'estalvi en la vida de cadascú. • Valora la importància i significat dels impostos més importants i els relaciona amb el benestar social i com a font d'equitat per a tota la societat. • Comprèn el significat dels guanys i pèrdues en diversos contextos financers i reconeix com algunes formes d'estalvi o inversió són més arriscades que d'altres, així com els beneficis de la diversificació. • Calcula, en supòsits bàsics, les variables de productes d'estalvi i préstec i aplica matemàtiques financeres elementals. • Descriu els principals drets i deures dels consumidors en el món financer i reconeix les principals implicacions dels contractes financers més habituals.
UNITAT 10: LES FONTS DE FINANÇAMENT DE L'EMPRENEDORIA • Tipus de fonts de finançament. • Característiques bàsiques de cada font de finançament.	• Cercar fonts de finançament. • Valorar i comparar les diferents fonts de finançament. • Orientar una demanda de finançament al finançador.	• Identificar alguns indicadors financers bàsics amb els canvis en les condicions econòmiques i polítiques de l'entorn i reconèixer la importància de les fonts de finançament i despesa pública. • <i>Relaciona les condicions bàsiques dels productes financers amb els principals indicadors econòmics i reconeix la interacció d'aquests amb les condicions econòmiques i polítiques dels països.</i>

2.6.1- DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

Seqüenciació d'unitats didàctiques

AVALUACIONS	Unitats Didàctiques									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1a Avaluació	X	X	X								
2a Avaluació				X	X	X	X				
3a Avaluació								X	X	X	

TRIMESTRE	UNITATS PROGRAMADES
PRIMER	Tema 1.- ECONOMIA, LA CIÈNCIA DE L'ELECCIÓ Tema 2.- L'AUTOCONeixEMENT Tema 3.- TREBALL EN EQUIP I LIDERATGE. HABILITATS DE COMUNICACIÓ I NEGOCIACIÓ
SEGON	Tema 4.- EL MERCAT LABORAL I L'ITINERARI FORMATIU Tema 5.- SOCIETAT EMPRENEDORA Tema 6.- HABILITATS EMPRENEDORES. LES IDEES I LA INNOVACIÓ. Tema 7.- EL PLA D'EMPRESA
TERCER	Tema 8.- EL SISTEMA FINANCER Tema 9.- FINANCES PERSONALS Tema 10.- LES FONTS DE FINANÇAMENT DE L'EMPRENEDORIA

2.6.2.- METODOLOGIA

Aquesta assignatura pretén desenvolupar coneixements empresarials juntament amb aptituds i actituds com ara la iniciativa, el treball en equip, el coneixement del risc i el sentit de la responsabilitat. L'educació *empreses* emprendedora té com a objectiu principal promoure la creativitat, la innovació i l'autoocupació:

Entre els objectius de la matèria ***d'iniciació a l'activitat emprendedora i empresarial*** cal destacar:

- Desenvolupar l'esperit emprendedor mitjançant el descobriment de les nostres fortaleses i debilitats per, progressivament, augmentar la nostra competència emprendedora.
- Impulsar petits projectes susceptibles de poder implementar-se en el seu entorn econòmic.
- Descobrir l'economia, com a ciència per al repartiment eficient de recursos escassos, i l'economia del bé comú i la banca ètica com a alternatives per a una economia més justa.
- Valorar l'estalvi com una font de llibertat a l'hora de consumir sense haver d'acudir als intermediaris financers, el qual cal fomentar a través d'un consum responsable.
- Conèixer el funcionament bàsic dels intermediaris financers, que ens ajudarà a ser més lliures a l'hora de relacionar-nos-hi.

Tindrem en compte per a impartir aquesta assignatura, la consideració de ser una matèria optativa, i per tant, elegida lliurement per l'alumnat, i per extensió, propera a les seves motivacions i interessos.

Es fomenten principis didàctics essencials com la progressivitat, la proximitat al context d'aprenentatge i referència de l'alumnat, la flexibilitat metodològica, el foment de l'experiència com a estratègia bàsica de l'aprenentatge constructiu, i el treball en equip com a estratègia bàsica de construcció d'aprenentatges entre iguals.

La matèria consta de continguts teòrics, que s'abordaran mitjançant la seva presentació per part del professor, i assimilació a través de les activitats que fomentaran la reflexió i raonament. També conté continguts pràctics i actituds que s'assoleixen mitjançant la recerca autònoma d'informació a través de fonts bibliogràfiques i tecnològiques. Per acabar, també es fomentarà el treball en equip relacionades amb l'actitud emprendedora.

El material objecte d'aprenentatge serà el que figura en el llibre de text de l'alumnat, així mateix, es fomentarà la utilització de les noves tecnologies en la recerca d'informació.

2.6.3.- ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

El professor intentarà personalitzar el procés d'ensenyament aprenentatge. Es faran activitats de reforç per aquells alumnes que ho necessitin i activitats d'ampliació per als alumnes més avançats.

2.6.4.- PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. .

Examen final de juny: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de juny, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Per tenir dret a fer aquestes recuperacions, l'alumne/a haurà d'haver entregat al professor/a totes les feines encomanades.

Si la nota de l'examen de recuperació és igual o superior a 5 i inferior a 8, la nota que quedarà és un 5. Si la nota de la recuperació és igual o superior a un 8, la nota que es quedarà serà un 6.

Setembre: els alumnes que suspenguin al juny, podran recuperar a setembre mitjançant una prova global, que contindrà els continguts més importants de l'assignatura.

Per tenir dret a la recuperació de setembre, l'alumne/a, si és el cas, haurà de presentar totes les feines del curs que no hagi presentat.

En aquest cas, la nota de l'examen serà la nota del curs.

2.6.5.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 50% de la nota de l'avaluació.

b) Feines de classe: els treballs i les tasques lliurades al professor aportaran un 30% a la nota de l'assignatura. Si no s'entreguen tots els treballs i les tasques es suspendrà l'avaluació. Si a final de curs no s'han entregat totes les tasques i treballs es suspendrà l'assignatura.

c) Procediments i actituds: es reservarà fins un 20% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

- ✓ Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions.
- ✓ Les activitats o treballs avaluables no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.
- ✓ Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.
- ✓ Es farà una recuperació al final de cada avaluació.
- ✓ Si es troba a un alumne copiant se li suspendrà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació

2.6.6.- ACTIVITATS TIC

S'utilitzarà la pantalla de l'aula per a la visualització de presentacions i vídeos referents als temes tractats.

A més, per a algunes sessions serà necessària la utilització de les aules d'informàtica per a realitzar activitats de recerca i exercicis pràctics del llibre, o els ordinadors de l'aula.

2.6.7.- LLIBRES DE TEXT

No s'utilitzarà cap llibre de text, i es treballarà amb material que proporcioni el professor.

2.7.- INICIACIÓ A L'ACTIVITAT EMPRENEDORA I EMPRESARIAL 4T-ESO

2.7.1.INTRODUCCIÓ

El Pla d'Acció sobre Emprenedoria 2020 de la UE argumenta que els joves que es beneficien de l'aprenentatge de l'emprenedoria desenvolupen coneixements empresarials juntament amb aptituds i actituds essencials com ara la creativitat, la iniciativa, la tenacitat, el treball en equip, el coneixement del risc i el sentit de la responsabilitat. L'esperit emprenedor és un conjunt d'actituds, competències i habilitats que permeten a les persones convertir els seus somnis en projectes concrets o *empreses* i dur-los a terme.

L'educació emprenedora no s'ha de confondre amb estudis d'empresa i economia, ja que el seu objectiu principal és promoure la creativitat, la innovació i l'autoocupació: "Emprendre és una mica més que posar en marxa una empresa". L'educació emprenedora és una oportunitat per promoure una mentalitat i uns valors que seran eines al llarg de tota la vida tant en el camp personal com el professional.

Fins a la publicació del Reial decret 1105/2014, Espanya se situava entre els països de la UE que promovien l'educació emprenedora i l'educació financera com a part d'estratègies generals, no específiques, d'educació per a l'emprenedoria o per a la competència financera. Com a conseqüència d'aquesta situació, les experiències de què disposam fins ara han estat majoritàriament promogudes des de l'àmbit de l'educació no formal i no des de l'educació formal, tant en l'àmbit privat per part de múltiples entitats financeres, com en l'àmbit públic (com és el impuls que la CNMV i el Banc d'Espanya duen a terme amb el seu pla Finanzas para todos). A partir d'ara el sistema educatiu disposa d'una matèria específica dins el primer cicle de l'educació secundària obligatòria i al quart curs de l'educació secundària obligatòria adreçat als ensenyament aplicats per fomentar l'educació per a la iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial, amb la qual el professor de les especialitats d'economia, formació i orientació laboral, i organització i gestió comercial passa a ser el responsable de dissenyar activitats d'aprenentatge d'educació emprenedora i financera d'acord amb els objectius, els continguts, els estàndards d'aprenentatge avaluable, els criteris d'avaluació i la metodologia didàctica que fixa el currículum, els quals s'enfocaran al fet que l'alumne pugui avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència de l'etapa alhora.

Una d'aquestes competències que defineix el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria és la del sentit d'iniciativa i esperit emprenedor, amb la qual cosa aquesta matèria té un caràcter eminentment transversal, i encara pren més sentit que sigui l'educació formal la que ho promoció, ja que aquesta competència s'ha de tenir en compte en totes les matèries de l'etapa.

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial ha de tenir un enfocament metodològic inclusiu i no ha de desviar-se cap a una educació exclusivament empresarial: "L'educació emprenedora ha de considerar-se tant un contingut com un mètode d'aprenentatge" (Remes 2003). S'hauria de posar èmfasi en aquelles pedagogies que permeten als estudiants experimentar de primera mà conceptes com aprenentatge cooperatiu; aprenentatge basat en problemes reals; feina en grups, en equip i en parelles; feina per projectes; aprenentatge pràctic real, o diaris d'aprenentatge, així com mini empreses i visites d'experts, sortides d'estudi...

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial, a més, promou actituds bàsiques per a l'emprenedoria com ara el compromís, la determinació, la creativitat i la planificació, que redueixen el risc d'exclusió. Això és així perquè els projectes d'aquesta matèria són una bona eina per millorar les competències socials i emocionals que animen els joves a lluitar amb la incertesa i a respondre positivament al canvi, els impulsen a crear i dur a terme noves idees i en fomenten la responsabilitat a l'hora de dur a terme els seus projectes. Ajuda els joves a desenvolupar la seva iniciativa i a tractar de dur-la a la pràctica, n'augmenta el nivell d'aspiració, el rendiment escolar i desenvolupa capacitats molt valuoses per a l'educació i l'ocupació (Entrance Project, 2001).

2.OBJECTIUS ESPECÍFICS

Els objectius de la matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial són els següents:

1. Relacionar-se amb l'entorn econòmic com a subjecte i no com a objecte d'aquest entorn mitjançant l'assimilació progressiva del coneixement que vagi aprenent sobre el seu funcionament, així com incorporar el que aprengui a les seves relacions amb altres agents econòmics com a font de desenvolupa-

ment, tant de la seva autonomia personal com de la seva capacitat per liderar projectes que puguin ser percebuts com a valuosos pels altres.

2. Fomentar l'aplicació del pensament creatiu a l'hora de fer qualsevol proposta que s'hagi de valorar en el seu entorn econòmic i valorar-ne positivament la innovació, l'originalitat i la consistència.

3. Desenvolupar l'esperit emprenedor que tots tenim com a subjectes de l'entorn econòmic en el qual actuam mitjançant el descobriment de les nostres fortaleses i debilitats per, progressivament, augmentar la nostra competència emprenedora.

4. Impulsar petits projectes susceptibles de poder implementar-se en el seu entorn econòmic (com un projecte d'inserció laboral i un projecte de viabilitat econòmica d'una empresa) en els quals la creativitat i el rigor científic d'aquests projectes han de jugar un paper primordial al llarg de tot el procés de realització. 5. Identificar les diverses fonts de finançament internes i externes (com accionistes, inversos, micromecenatge o *crowdfunding*, ajudes, bancs, subvencions...), així com valorar la més adequada per a cada tipus i moment del cicle de vida de l'empresa. 6. Conèixer el funcionament bàsic dels intermediaris financers quan hem d'acudir a la cerca de finançament per a l'empresa, a través de l'estudi de casos pràctics senzills, reals i susceptibles de ser demandats.

3. CONTINGUTS, CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE
UNITAT 1 EL DRET LABORAL Dret del treball El treball. Relacions laborals Normativa laboral Principis d'aplicació de les normes laborals Drets i deures del treballador Drets i deures de l'empresari	Actuar com a futur treballador responsable, conèixer els seus drets i deures com a tal, valorar l'acció de l'Estat i de la Seguretat Social en la protecció de la persona ocupada i comprendre la necessitat de protecció dels riscos laborals.	<i>Identifica les normes i institucions que intervenen en les relacions entre treballadors i empresaris i les relaciona amb el funcionament del mercat de treball.</i> <i>Distingeix els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals i els comprova en contractes de</i>

La jornada laboral		<i>treball i documents de negociació col·lectiva.</i>
UNITAT 2: EL CONTRACTE DE TREBALL I LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA El contracte de treball La negociació col·lectiva L'oferta i la demanda de treball	Actuar com a futur treballador responsable, conèixer els seus drets i deures com a tal, valorar l'acció de l'Estat i de la Seguretat Social en la protecció de la persona ocupada i comprendre la necessitat de protecció dels riscos laborals.	Identifica les normes i institucions que intervenen en les relacions entre treballadors i empresaris i les relaciona amb el funcionament del mercat de treball. Distingeix els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals i els comprova en contractes de treball i documents de negociació col·lectiva.
UNITAT 3: LA SEGURETAT SOCIAL I EL SEU SISTEMA DE PROTECCIÓ La Seguretat Social i el seus sistemes de protecció Règim General de la Seguretat Social Règim especial dels treballadors autònoms Riscos laborals	Actuar com a futur treballador responsable, conèixer els seus drets i deures com a tal, valorar l'acció de l'Estat i de la Seguretat Social en la protecció de la persona ocupada i comprendre la necessitat de protecció dels riscos laborals.	Describeix les bases del sistema de la Seguretat Social i les obligacions de treballadors i empresaris dins aquest, en valora l'acció protectora davant les diferents contingències cobertes i descriu les prestacions mitjançant cerques als webs institucionals. <i>Identifica les situacions de risc laboral més habituals als sectors d'activitat econòmica més rellevants en l'entorn, indica els mètodes de prevenció legalment establerts i les tècniques de primers auxilis aplicables en cas d'accident o dany.</i>
UNITAT 4: L'AUTOCONEIXEMENT I L'ITINERARI FORMATIU-PROFESSIONAL. Autonomia i autoconeixement. Iniciativa emprenedora i empresari en la societat. Interessos, aptituds i motivacions personals per a la carrera professional. Itineraris formatius i carreres professionals.	Describeix les qualitats personals i destreses associades a la iniciativa emprenedora i analitzar els requeriments dels diferents llocs de treball i activitats empresarials. Prendre decisions sobre l'itinerari vital propi, comprendre les possibilitats d'ocupació, autoocupació i carrera professional en relació amb les habilitats personals i les alternatives de formació i aprenentatge al llarg de la vida.	Identifica les qualitats personals, actituds, aspiracions i formació pròpies de les persones amb iniciativa emprenedora, descriu l'activitat dels empresaris i el seu rol en la generació de treball i benestar social. Investiga amb mitjans telemàtics les diferents àrees d'activitat professional de l'entorn, els tipus d'empresa que les desenvolupen i els diferents llocs de treball a cadascuna i raona els requeriments per a l'acompliment professional a cadascun. Dissenya un projecte de

Procés de recerca de feina en empreses del sector. Autoocupació. Procés de presa de decisions sobre l'itinerari personal.		carrera professional pròpia, relaciona les possibilitats de l'entorn amb les qualitats i aspiracions personals i valora l'opció de l'autoocupació i la necessitat de formació al llarg de la vida.
UNITAT 5: EL PLA D'EMPRESA Idea de projecte d'empresa Avaluació de la idea Entorn, rol social de l'empresa. Elements i estructura empresarial. Pla d'empresa.	Crear un projecte d'empresa a l'aula, descriure'n les característiques internes i la relació amb l'entorn així com la funció social, identificar els elements que en constitueixen la xarxa logística com ara proveïdors, clients, sistemes de producció i comercialització i xarxes d'emmagatzematge entre altres.	Determina l'oportunitat d'un projecte d'empresa, n'identifica les característiques i pren part en l'activitat que desenvolupa. Identifica les característiques internes i externes del projecte d'empresa, així com els elements que constitueixen la xarxa d'aquesta empresa: mercat, proveïdors, clients, sistemes de producció i/o comercialització, emmagatzematge i d'altres. Descriu la relació del projecte d'empresa amb el seu sector, l'estructura organitzativa i les funcions de cada departament i identifica els procediments de treball en el desenvolupament del procés productiu o comercial.
UNITAT 6: LA POSADA EN MARXA DE L'EMPRESA Ajuts i suport a la creació d'empreses. La forma jurídica de l'empresa. Tràmits per a la creació d'una empresa individual. Tràmits per a la creació d'una societat.	Descriure les diferents formes jurídiques de les empreses i relacionar amb cadascuna les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors, així com amb les exigències de capital.	Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses i les relaciona amb les exigències de capital i responsabilitats més apropiades per a cada tipus. Enumera les administracions públiques que tenen relació amb la posada en marxa d'empreses i recopila per via telemàtica els principals documents que es deriven de la seva posada en funcionament. Valora les tasques de suport, registre, control i fiscalització que duen a terme les autoritats en el procés de creació

		d'empreses i descriu els tràmits que s'han de fer.
UNITAT 7: LA INFORMACIÓ A L'EMPRESA. Informació a l'empresa. Informació comptable. Informació de recursos humans. Documents comercials de cobrament i pagament. Arxiu.	Identificar i organitzar la informació de les diferents àrees del projecte d'empresa i aplicar els mètodes corresponents a la tramitació documental empresarial.	Empra com a usuari bàsic l'aplicació informàtica de control i seguiment de clients, proveïdors i d'altres, aplica les tècniques bàsiques de comptabilitat, gestió financera i comercial i administració de personal per organitzar la informació del projecte d'empresa. Transmet informació entre les diferents àrees i a clients interns i externs del projecte d'empresa, reconeix i aplica tècniques de comunicació i negociació, i aplica el tractament protocol·lari adequat a través de mitjans telemàtics i presencials.
UNITAT 8: PRODUCCIÓ I PROMOCIÓ. Activitats a l'empresa. Funció de producció. Funció comercial i de màrqueting.	Dur a terme activitats de producció i comercialització pròpies del projecte d'empresa creat i aplicar tècniques de comunicació i treball en equip.	Crea materials de difusió i publicitat dels productes i/o serveis del projecte d'empresa, inclou un pla de comunicació a Internet i a xarxes socials i aplica els principis del màrqueting. Exerceix tasques de producció i/o comercialització en el projecte d'empresa, pren decisions, fa feina en equip, compleix els terminis i objectius i proposa millores segons un pla de control prefixat. Recopila dades sobre els diferents suports a la creació d'empreses tant de l'entorn proper com del territorial, nacional o europeu i selecciona les possibilitats que s'ajustin al projecte d'empresa plantejat.
UNITAT 9. INVERSIÓ I FINANÇAMENT. Fonts de finançament de les empreses. Externes (bancs, ajuts i subvencions i micromecenatge o <i>crowdfunding</i>) i internes (accionistes, inversors i	Identificar les fonts de finançament de les empreses pròpies de cada forma jurídica, incloent-hi les externes i internes, i valorar les més adequades per a cada tipus i moment en el cicle de vida de l'empresa.	Determina les inversions necessàries per posar en marxa una empresa i distingeix les principals partides relacionades en un balanç de situació. Caracteritza de forma bàsica

aplicació de beneficis). Productes financers i bancaris per a pimes. Comparació. Planificació financera de les empreses. Estudi de viabilitat.		les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses i diferencia el finançament extern i intern a curt i a llarg termini, així com el cost de cadascuna i les implicacions en la marxa de l'empresa.
UNITAT 10: LA VIABILITAT DEL PROJECTE Planificació financera de les empreses. Estudi de viabilitat economicofinancer. Projecció de l'activitat. Instruments d'anàlisi. Proporcions bàsiques. Imposts que afecten les empreses. El calendari fiscal.	Comprendre les necessitats de la planificació financera i de negoci de les empreses i lligar-la a la previsió de la marxa de l'activitat sectorial i econòmica nacional.	Presenta un estudi de viabilitat econòmic i financer a mitjà termini del projecte d'empresa, aplica condicions reals de productes financers analitzats i previsions de vendes segons un estudi de l'entorn mitjançant una aplicació informàtica tipus full de càlcul i empra proporcions financeres bàsiques. Analitza els productes financers més adequats entre les entitats financeres de l'entorn per a cada tipus d'empresa, valora el cost i el risc de cadascun i selecciona els més adequat per al projecte d'empresa. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat, assenyala el funcionament bàsic d'IAE, IVA, IRPF i IS, indica les principals diferències entre aquest i valora l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.

2.7.4. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

Seqüenciació d'unitats didàctiques

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1a Avaluació	X	X	X	X						
2a Avaluació					X	X	X	X		
3a Avaluació									X	X

TRIMESTRE	UNITATS PROGRAMADES
PRIMER	Tema 1.- EL DRET LABORAL Tema 2.- EL CONTRACTE DE TREBALL I LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA Tema 3.- LA SEGURETAT SOCIAL I EL SEU SISTEMA DE PROTECCIÓ Tema 4.- L'AUTOCONeixEMENT I L'ITINERARI FORMATIU- PROFESSIONAL.
SEGON	Tema 5.- EL PLA D'EMPRESA Tema 6.- LA POSADA EN MARXA DE L'EMPRESA Tema 7.- LA INFORMACIÓ A L'EMPRESA. Tema 8.- PRODUCCIÓ I PROMOCIÓ.
TERCER	Tema 9.- INVERSIÓ I FINANÇAMENT Tema 10.- LA VIABILITAT DEL PROJECTE

2.7.5. METODOLOGIA I RECURSOS DIDÀCTICS

Metodològicament, la iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial ha d'abordar almenys dos d'aquests objectius (Diego, 2009):

- a) Desenvolupar actituds i habilitats que formen la mentalitat emprenedora.
- b) Sensibilitzar els estudiants perquè tinguin en compte l'autoocupació i la creació dels propis projectes com una forma més d'ampliar les seves carreres professionals.
- c) Donar oportunitats per treballar en projectes i activitats concretes gestionades pels mateixos alumnes.
- d) Proporcionar als alumnes coneixements i habilitats específics per crear i gestionar amb èxit els seus projectes.

Aquests objectius metodològics es poden assolir a través de tres tipus de propostes didàctiques diferents, concretament, les que aborden els tres tipus d'educació emprenedora que proposa Gibb (2006):

1. Aprendre a crear una empresa (*learning for entrepreneurship*).
2. Entendre que és l'esperit empresarial (*learning about entrepreneurship*).
3. Actuar de forma emprenedora (*learning through entrepreneurship*).

Com que és una matèria d'implantació internacional recent, tant l'educació emprenedora i empresarial com l'educació financera suposen un procés formatiu també per al professor, ja que requereixen de l'adopció, l'assimilació i el bon ús de noves metodologies per no caure en l'error de convertir la matèria en una educació purament teòrica. Seguint Gibb, el professor ha d'implementar la metodologia que possibiliti als alumnes experimentar de primera mà el concepte, la qual cosa s'aconsegueix mitjançant l'aprenentatge basat en problemes, l'aprenentatge cooperatiu, l'aprenentatge a partir de situacions de la vida real, la cessió a l'alumne el control del seu propi aprenentatge, la maximització de l'aprenentatge social, del treball en xarxa, de la feina en equip, la proporció d'oportunitats per assumir riscos de manera calculada, la implicació dels estudiants en tasques de responsabilitat creixents... en les quals les tecnologies de la informació i de l'aprenentatge juguin sempre un paper preponderant.

A partir d'aquestes propostes metodològiques per fer una veritable iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial la UE, en el seu Entrepreneurship Education miniCoP,

defineix com a nivell òptim de qualsevol proposta didàctica aquella que possibilita l'aprenentatge actiu, tant individual com en grup, el qual reforça i es reforça mitjançant la vinculació amb altres matèries i d'acord amb les competències definides en el currículum.

Finalment, cal recordar que, des dels seus orígens, "la finalitat d'un programa d'educació emprenedora és provocar un canvi actitudinal positiu en els alumnes.

Aquest canvi es donarà si els estudiants perceben un canvi paral·lel en el professor. El domini de la matèria és important, però els trets personals i el comportament del professor ho són molt més" (Avinum, 1996)

Recursos didàctics

El paper dels recursos didàctics per a la iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial juga un paper fonamental segons les característiques de la seva metodologia. La metodologia activa i les propostes didàctiques basades en l'experiència i en entorns reals que la fan possible necessita recursos didàctics que superin definitivament les propostes tradicionals i possibilitin que el professor pugui fer un disseny didàctic a partir d'una anàlisi dels elements curriculars que ha de tenir en compte a l'hora de dissenyar les seves propostes.

No podem parlar de recursos didàctics per a aquesta matèria si aquests no són els que resulten d'una anàlisi detallada de l'atenció a la diversitat existent a l'aula a partir de les mesures d'organització pedagògiques i els documents que s'estableixen als centres perquè els seus alumnes puguin aconseguir aprenentatges significatius basats en les competències que defineix el currículum.

Així, els recursos didàctics són l'adequació de la infinitat de recursos d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial de que disposam i a la diversitat d'alumnes a qui es dirigeixen les nostres propostes didàctiques. Un tractament competencial correcte dins les propostes didàctiques que duim a terme ha de comptar, indubtablement, amb uns recursos didàctics dissenyats a aquest efecte.

Distribució espai-temps

La metodologia que fa possible autèntiques propostes d'iniciativa emprenedora i empresarial és la que trenca definitivament amb les limitacions de l'espai-temps de l'aula.

Avui dia som espectadors de com grans tecnoestructures financeres i del món empresarial no tan sols actuen en entorns cada vegada més globals, tecnològics i deslocalitzats, sinó que a més dissenyen l'entorn en el qual actuem. Si la metodologia

per a aquesta matèria ha de ser activa i ha de partir de l'entorn més real possible, tant les activitats d'ensenyament-aprenentatge com les d'avaluació, així com els recursos didàctics dissenyats, han de *convivre* en múltiples entorns.

És per aquesta raó que la gran quantitat de recursos existents per a l'activitat emprendora i l'educació financera els han de considerar, tant el professor com l'alumne, com uns *bancs de coneixements* als quals tots dos s'aproximen en funció dels objectius d'ensenyament-aprenentatge que volen aconseguir. I no hi ha el menor dubte que aquests *bancs* utilitzen majoritàriament entorns tecnològics multimèdia, virtuals, telemàtics... als quals tots tenim accés tothora i en qualsevol lloc si disposam de les eines d'accés oportunes.

Això s'ha de tenir present a l'hora de dissenyar les nostres activitats, especialment quan els problemes per accedir-hi de l'alumne o del professor puguin dificultar una correcta atenció a la diversitat o el disseny de programacions coherents metodològicament.

Un error en què és comú incórrer a l'hora de distribuir l'espai i el temps quan tenim en compte aquests entorns d'ensenyament-aprenentatge, és tractar d'incorporar a la sessió d'aula les activitats que no la necessiten. Per evitar-ho és fonamental el paper del professor per optimitzar les potencialitats dels diferents entorns que s'usen.

D'aquesta manera, l'aula es converteix en l'espai i moment òptims per a totes les activitats imprescindibles que només es poden donar en aquest espai.

2.7.6. CONTRIBUTIÓ DE L'ASSIGNATURA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES.

La matèria d'iniciació a l'activitat emprendora i empresarial dins l'educació secundària obligatòria suposa, per primera vegada, la incorporació d'un conjunt de continguts prou amplis i específics de la ciència econòmica dins l'etapa secundària obligatòria del sistema educatiu per assolir les competències que defineix el currículum. Per fer-ho, hem de valorar les possibilitats d'aquesta ciència en la consecució d'aquestes que li reconeix el currículum.

Epistemològicament, el caràcter excessivament *positiu* que sempre ha demostrat tenir la ciència econòmica per desenvolupar les seves teories suposa un repte per als professors encarregats del desenvolupament curricular d'aquesta matèria per dotar

de coherència metodològica les seves propostes curriculars i, molt especialment, perquè aquestes s'enfoquin cap al desenvolupament de les competències que defineix el currículum.

Comunicació lingüística

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial emprà un vocabulari que es contextualitza primordialment dins l'entorn econòmic. És així que els alumnes aprenen a usar el llenguatge que regeixen les activitats econòmiques tant oralment com per escrit; per exemple, en la comunicació i la negociació amb els clients i proveïdors, però també en la feina en equip per relacionar-se amb els companys o en la redacció i l'exposició dels treballs d'aula.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial implica la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic per descriure, interpretar i valorar diferents fenòmens en el seu context. Es contribueix a l'adquisició d'aquesta competència mitjançant la realització d'un petit estudi de viabilitat financera o l'estudi del funcionament bàsic d'alguns impostos.

Competència digital

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial fa servir de manera general en les seves propostes els mateixos entorns digitals i telemàtics que utilitza l'entorn econòmic que vol estudiar. És així que els alumnes aprenen a dominar-los i augmenten la seva competència tecnològica a l'hora de participar de l'entorn com a subjectes econòmics. En concret, es potencia la investigació amb mitjans telemàtics de diferents àrees d'activitat professional i les passes necessàries per posar en marxa una empresa, així com amb l'ús de programes de gestió de clients i proveïdors.

Aprendre a aprendre

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial fomenta activitats d'ensenyament-aprenentatge el més reals possibles; per la qual cosa els alumnes aprenen a indagar i a ser curiosos quan s'han d'enfrontar a continguts que necessiten ser

abordats des de múltiples perspectives d'aprenentatge, no tan sols teòricament com, per exemple, en la planificació de projectes personals i professionals o en el projecte d'empresa.

Competències socials i cíviques

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial fomenta la dimensió de la figura de l'emprenedor i l'empresari i incideix en la responsabilitat social de l'empresa. Els coneixements relacionats amb els drets, les obligacions, els sistemes de protecció dels treballadors i els valors relacionats amb la importància del sistema impositiu també contribueixen a l'adquisició d'aquesta competència.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial fomenta l'esperit emprenedor en el sentit més ampli del terme, el qual, allunyat d'una concepció restrictiva i excessivament empresarial, possibilita que els alumnes aprenguin a ser autodisciplinats, innovadors, creatius i que aprenguin a assumir i gestionar riscos perquè els seus projectes puguin ser valorats positivament pel seu entorn.

Consciència i expressions culturals La matèria d'iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial fomenta les activitats d'ensenyament-aprenentatge que es contextualitzen dins l'entorn pròxim dels alumnes. És així com aprenen a respectar i fomentar totes les manifestacions de la cultura pròpia de les Illes Balears.

2.7.7. ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

El professor intentarà personalitzar el procés d'ensenyament aprenentatge. Es faran activitats de reforç per aquells alumnes que ho necessitin i activitats d'ampliació per als alumnes més avançats.

2.7.8. PROCEDIMENTS DE SUPORT I RECUPERACIÓ

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. .

Examen final de juny: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de juny, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Per tenir dret a fer aquestes recuperacions, l'alumne/a haurà d'haver entregat al professor/a totes les feines encomanades.

Si la nota de l'examen de recuperació és igual o superior a 5 i inferior a 8, la nota que quedarà és un 5. Si la nota de la recuperació és igual o superior a un 8, la nota que es quedarà serà un 6.

Setembre: els alumnes que suspenguin al juny, podran recuperar a setembre mitjançant una prova global, que contindrà els continguts més importants de l'assignatura.

Per tenir dret a la recuperació de setembre, l'alumne/a, si és el cas, haurà de presentar totes les feines del curs que no hagi presentat.

En aquest cas, la nota de l'examen serà la nota del curs.

2.7.9. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 60% de la nota de l'avaluació.

b) Feines de classe: els treballs i les tasques lliurades al professor aportaran un 30% a la nota de l'assignatura. Si no s'entreguen totes les feines de classe es suspendrà l'avaluació. Si a finals de curs no s'han entregat tots els treballs i tasques es suspendrà l'assignatura

c) Procediments i actituds: es reservarà fins un 10% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

-Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions

-Les activitats o treballs avaluable no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.

-Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.

-Es farà una recuperació al final de cada avaluació.

-Si es troba a un alumne copiant se li suspendrà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació.

2.7.10. ACTIVITATS TIC

S'utilitzarà la pantalla de l'aula per a la visualització de presentacions i vídeos referents als temes tractats.

A més, en moltes sessions serà necessària la utilització de les aules d'informàtica o ordinadors de l'aula, per a la realització de treballs, projectes, recerques per Internet, o plans d'empresa entre altres.

2.7.11. LLIBRES DE TEXT

No s'utilitzarà cap llibre de text, i es treballarà amb material que proporcioni el professor, o material que estigui a la xarxa.

2.8.- OFERTES GASTRONÒMIQUES 2CFGM – CUINA I GASTRONOMIA

Duració: 85 h. 4 h setmanals.

NORMATIVA PER LA QUAL ES REGEIX AQUESTA PROGRAMACIÓ

Programació dissenyada segons la normativa vigent LOE concretada al decret de 27 de juny de 2008 aprovat pel Govern de les Illes Balears.

Real Decret 1396/2007, de 29 d'octubre, pel que s'aprova el títol de Tècnic en Cuina i Gastronomia i es fixen les ensenyances mínimes.

Ordre ESD/3408/2008, de 3 de novembre, per la qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de Grau Mitjà corresponent al títol de Tècnic en Cuina i Gastronomia.

La durada del cicle formatiu és de 2000 hores, essent 1600 hores de formació al centre educatiu i 400 hores de formació en centres de treball. Aquestes hores de formació és reparteixen en dos cursos acadèmics.

Els ensenyaments de formació professional conduents a l'obtenció dels títols de Tècnic i Tècnic Superior establerts en la Llei Orgànica d'Educació s'ordenaran en cicles formatius de grau mitjà i de grau superior, respectivament.

Els cicles formatius de grau mitjà formen part de l'educació secundària post obligatòria i els cicles formatius de grau superior formen part de l'educació superior del sistema educatiu.

Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 13 de juliol de 2009 per la qual es regula l'organització i funcionament del cicles formatius de formació professional del sistema educatiu que s'imparteix d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació a les Illes Balears, en la modalitat d'ensenyament presencial.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), disposa que el Govern, prèvia consulta a les comunitats autònomes, ha d'establir les titulacions corresponents als estudis de formació professional, com també els aspectes bàsics del currículum de cada una d'elles. Aquest currículum s'ha d'ajustar a les exigències derivades del Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional que es regula a la Llei orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la formació professional.

L'article 6 del Reial decret 1538/2006, de 15 de desembre, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional en el sistema educatiu, determina l'estructura dels títols de formació professional, i pren com a referència el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, les directrius fixades per la Unió Europea i altres aspectes d'interès social. El Reial decret esmentat concreta, en l'article 17, que les administracions educatives han de desenvolupar els currículums corresponents respectant el que disposa el Reial decret indicat i les normes que regulen els títols respectius.

A més, el Reial decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, establerta per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, determina que la implantació de les titulacions corresponents als estudis de formació professional i dels nous currículums s'ha de completar dins del termini d'aplicació de la LOE, sense perjudici de l'actualització

permanent que sigui pertinent d'acord amb les exigències del Sistema Nacional de les Qualificacions i de la Formació Professional.

D'acord amb això, el Ministeri d'Educació va regulant, mitjançant reials decrets, els títols de formació professional.

Els cicles formatius de formació professional que s'imparteixen a les Illes Balears, en alguns casos, tenen un desplegament curricular adaptat a la realitat socioeconòmica del nostre territori; en altres ocasions aquesta adaptació no és necessària. Amb la implantació dels títols que es dictin en desplegament de la Llei orgànica 2/2006, és convenient fer una revisió de la situació del sector productiu al qual afecta cada cicle per determinar en quins casos és més necessari dictar un desplegament curricular propi i quins són els agents que han de participar en la seva elaboració. Per això, s'ha dictat l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 28 de novembre de 2008 per la qual s'estableix el desenvolupament curricular per als títols de formació professional del sistema educatiu que es dictin d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, dins l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 172 Ext., de 6 de desembre). En la disposició transitòria d'aquesta norma s'estableix que durant el període que transcorre entre la publicació del real decret que estableix un títol de formació professional del sistema educatiu i els seus mínims, i la publicació del decret que estableix el desenvolupament curricular propi de les Illes Balears aplicable a aquest títol, s'ha de fer servir el desenvolupament curricular que dicti el Ministeri d'Educació, Política Social i Esport, actual Ministeri d'Educació, per al seu àmbit de gestió.

2.8.1. OBJECTIUS GENERALS DE LA MATÈRIA/MODUL

Els objectius de cada unitat de treball estan relacionats amb les capacitats que ha d'adquirir

l'alumnat, per tant, estan estretament lligats als continguts conceptuals que els desenvolupen i als criteris d'avaluació establerts.

La formació del mòdul contribueix a que l'alumne assolixi els següents objectius generals del cicle formatiu:

- Reconeix i interpretar la documentació, analitzant la seva finalitat i aplicació, per determinar les necessitats de producció a la cuina.

- Analitzar les diferents tècniques culinàries, reconeixent les possibles estratègies d'aplicació, per executar les elaboracions culinàries.
- Identificar i seleccionar les tècniques de decoració i acabament, relacionant-les amb les característiques físiques i organolèptiques del producte final, per realitzar la decoració/acabament de les elaboracions.
- Valorar la diversitat d'opinions com a font d'enriquiment, reconeixent altres pràctiques, idees o creences, per resoldre problemes i prendre decisions.
- Reconèixer i identificar possibilitats de millora professional, recopilant informació i adquirir coneixements, per la innovació i actualització en l'àmbit del seu treball.

I les següents competències professionals, personals i socials del títol:

- Determinar les necessitats per la producció en cuina a partir de la documentació rebuda.
- Complir amb els objectius decisions individuals seguint les normes i procediments establerts, definits dins de l'àmbit de la seva competència.
- Mantenir l'esperit d'innovació, de millora dels processos de producció i d'actualització de coneixements en l'àmbit del seu treballs de la producció, actuant conforme als principis de responsabilitat i mantenint unes relacions professionals adequades amb els membres de l'equip de treball.
- Resoldre problemes i prendre decisions individuals seguint les normes i procediments establerts, definits dins l'àmbit de la seva competència.
- Mantenir l'esperit d'innovació, de millora dels processo de producció i actualització dels coneixements en l'àmbit del seu treball.

2.8.2. **OBJECTIUS ESPECÍFICS**

- Conèixer el subsector de la restauració, els tipus d'establiments i les diferents fórmules de restauració.
- Analitzar les estructures organitzatives i funcionals d'aquests tipus d'empreses; així com les seves àrees o departaments bàsics.
- Coordinar els diferents departaments com a funció de direcció.
- Conèixer el sector i els tipus de productes de forn i pastisseria.
- Conèixer la situació actual del sector del forn i pastisseria.

- Analitzar les estructures organitzatives i funcionals d'aquests tipus d'empreses (forns i pastisseria).
- Conèixer els diferents grups d'aliments que integren la nostra alimentació, utilitzant-los en les diferents elaboracions culinàries.
- Analitzar els diferents elements nutritius que contenen els aliments i la utilització que fa el nostre organisme d'ells.
- Aprendre a determinar les necessitats nutritives de cada biotip o del col·lectiu que l'integra en les diferents etapes de la vida.
- Conèixer les diferents formules de restauració.
- Determinar els productes –menjar i beure- i serveis a oferir en funció del tipus de clients.
- Establir models estàndard diferents per a cada fórmula de restauració.
- Aprendre a dissenyar l'oferta bàsica de tot establiment hotel·er, el menú.
- Realitzar de forma atractiva el disseny i el contingut de la carta com a document de venda i document informatiu de l'oferta que ofereix l'establiment.
- Establir els aprovisionaments, les compres i el control per a aquests tipus de indústries.
- Conèixer els diferents tipus de costos que es generen en les indústries de restauració.
- Aprendre a determinar el cost d'un plat analitzant els aliments que intervenen en el mateix; així com les quantitats i la seva valoració.
- Determinar el preu de venda d'un plat de la carta o menú partint del cost de les matèries primes i fer un seguiment de costos i vendes.
- Analitzar els resultats de l'establiment.
- Càlcul de l'umbral de rendibilitat.

2.8.3. **CONTINGUTS**

1. Continguts bàsics

INTRODUCCIÓ A LA GASTRONOMIA

1. Cuina i gastronomia

2. Història de la cuina i de la gastronomia
3. Els moviments culinaris
4. Cuines territorials espanyoles.

CARACTERITZACIÓ DELS ESTABLIMENTS I EMPRESES DE RESTAURACIÓ.

1. Establiments de restauració
2. Empreses de forn i pastisseria artesanal
3. Empreses elaboradores i envasadores d'aliments.

L'ORGANITZACIÓ DE LES EMPRESES DE RESTAURACIÓ.

1. L'organització en un establiment de restauració
2. La distribució de feines entre departaments
3. Organització del personal
4. L'estructura organitzativa

PROPIETATS DIETÈTIQUES I NUTRICIONALS DELS ALIMENTS.

1. Conceptes bàsics de nutrició i dietètica
2. Els nutrients
3. Els aliments. La roda dels aliments
4. Dietes equilibrades i saludables
5. Dietes per a persones amb necessitats alimentàries específiques.

L'OFERTA GASTRONÒMICA I LA PRESTACIÓ DEL SERVEI

1. L'oferta gastronòmica
2. La prestació del servei

OFERTES GASTRONÒMIQUES. EL MENÚ

1. Modalitats d'oferta gastronòmica
2. Normes per a la confecció d'un menú
3. Tipus de menús

4. La rotació de menús
5. Ofertes gastronòmiques. L'esmorzar
6. Ofertes gastronòmiques amb menú. El buffet.
7. Ofertes gastronòmiques amb menú. Els banquets.

OFERTES GASTRONÒMIQUES. LA CARTA.

1. El concepte de carta
2. Renovació de la carta: el menú engineering
3. Cartes que complementen l'oferta.

CÀLCUL DE COSTOS I FIXACIÓ DE PREUS

1. La rendibilitat del negoci
2. La gestió dels costos
3. La gestió dels ingressos o vendes
4. Càlcul del cost de l'oferta gastronòmica
5. Fixació del preu de l'oferta gastronòmica.

2. **Continguts específics**

INTRODUCCIÓ A LA GASTRONOMIA

1. Concepte de cuina
2. De la cuina a la gastronomia
3. La *nouvelle cuisine*
4. Cuina de vanguardia
5. Cuina tecnoemocional

CARACTERITZACIÓ DELS ESTABLIMENTS I EMPRESES DE RESTAURACIÓ.

1. Restauració tradicional
2. Neorestauració

3. Productes de forn i pastisseria.
4. Pastisseria artesanal
5. Pastisseria industrial
6. Noves tendències
7. Processos de la indústria alimentaria
8. Gammes segons el processament de l'aliment

L'ORGANITZACIÓ DE LES EMPRESES DE RESTAURACIÓ.

1. Administració i recursos humans
2. Economat i bodega
3. Cuina
4. La sala
5. Organització de la cuina en partides
6. El personal de cuina i de sala
7. Models d'organigrama en empreses de restauració
8. Relacions interdepartamentals

PROPIETATS DIETÈTIQUES I NUTRICIONALS DELS ALIMENTS.

1. Nutrients essencials i no essencials
2. Funcions dels nutrients
3. Tipus de nutrients
4. Els aliments i la seva classificació nutricional
5. Interpretació de la roda dels aliments i grups d'aliments en aquesta roda
6. Les necessitats energètiques
7. La quantitat d'aliment. La ració
8. La piràmide dels aliments

9. Com dissenyar una dieta equilibrada i saludable?

10. Dietes especials

L'OFERTA GASTRONÒMICA I LA PRESTACIÓ DEL SERVEI

1. Components oferta gastronòmica
2. Grau satisfacció clients
3. L'estudi de mercat
4. L'atenció al client
5. Els elements arquitectònics, decoratius i de mobiliari

OFERTES GASTRONÒMIQUES. EL MENÚ

1. El menú
2. Menú de la casa
3. Menú degustació
4. Menú concertat
5. Menú gastronòmic
6. Menú infantil
7. Menú-carta
8. Ingredients bàsics de l'esmorzar
9. Organització del buffet
10. Modalitats del buffet
11. Estructura dels banquets
12. Ofertes gastronòmiques en els banquets

OFERTES GASTRONÒMIQUES. LA CARTA.

1. Composició de la carta
2. Disseny formal de la carta de plats
3. L'aplicació del menú engineering
4. La carta de vins
5. La carta de postres

CÀLCUL DE COSTOS I FIXACIÓ DE PREUS

1. Beneficis i pèrdues.

2. El compte d'exploració
3. Tipus de costos
4. Els costos en un establiment de restauració
5. Càlcul del cost de la matèria primera
6. Imputació dels costos del personal
7. Repartiment de les despeses generals
8. La importància de la fixació del preu
9. Variables per a la fixació de preus
10. Models de fixació de preus.

2.8.4. **UNITATS FORMATIVES; TEMPORITZACIÓ**

UF 1. Introducció a la gastronomia.

10 sessions

UF 2. Caracterització dels establiments i empreses de restauració

10 sessions

UF 3. L'organització de les empreses de restauració

10 sessions

UF 4. Propietats dietètiques i nutricionals dels aliments

12 sessions

UF 5. L'oferta gastronòmica i la prestació del servei

8 sessions

UF 6. Ofertes gastronòmiques. El menú

12 sessions

UF 7. Ofertes gastronòmiques. La carta

10 sessions

UF 8. Càlcul de costos i fixació de preus.

12 sessions

TEMPORITZACIÓ

Primera avaluació: UF1, UF2, UF3 i UF 4.

Segona avaluació: UF5, UF6, UF7 i UF 8.

Aquesta temporització esta subjecte a canvis, en funció de les instal·lacions disponibles, sortides extra escolar i demés aconteixements que no facin viable l'aplicació aquesta programació.

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ; RESULTATS DE L'APRENTATGE

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Classifica les empreses de restauració analitzant la tipologia i característiques.	a) S'han identificat els distints tipus d'establiments. b) S'han descrit les diferents fórmules de restauració c) S'han identificat les tendències actuals en restauració d) S'han caracteritzat els diferents departaments, les seves funcions i llocs. e) S'han reconegut les relacions interdepartamentals. f) S'han identificat els documents associats als diferents departaments i llocs..
2. Interpreta propietats dietètiques i nutricionals bàsiques dels aliments, relacionant-les amb les possibilitats d'oferta	a) S'han caracteritzat els grups d'aliments. b) S'han identificat els principis immediats i altres nutrients. c) S'han reconegut les necessitats nutricionals de l'organisme humà. d) S'han descrit les dietes tipus. e) S'han reconegut els valors per a la salut de la dieta mediterrània. f) S'han caracteritzat les dietes per a possibles necessitats alimentàries específiques.
3. Determina ofertes gastronòmiques caracteritzant les seves especificitats.	a) S'han relacionat les ofertes amb les diferents fórmules de restauració. b) S'han caracteritzat les principals classes d'oferta.

	c) S'han tingut en compte les característiques i necessitats de la clientela. d) S'han valorat els recursos humans i materials disponibles. e) S'han aplicat criteris d'equilibri nutricional. f) S'ha considerat l'estacionalitat i ubicació de l'establiment. g) S'ha comprovat i valorat l'equilibri intern de l'oferta. h) S' han definit les necessitats de variació i rotació de l'oferta. i) S'han seleccionat els punts culinàries i/o de pastisseria/ rebosteria reconeixent la seva adequació al tipus d'oferta.
4. Calcula costos globals de l'oferta analitzant les diverses variables que els componen	a) S'ha identificat la documentació associada al càlcul de costos. b) S'han identificat les variables implicades en el cost de l'oferta. c) S'ha interpretat correctament la documentació relativa al rendiment de matèries primeres i a la valoració d'el·laboracions culinàries d) S'han valorat i determinat els costos de les el·laboracions de cuina i/o pastisseria/rebosteria. e) S'ha complimentat la documentació específica. f) S'han reconegut els mètodes de fixació de preus. g) S'han distingit els costos fixos dels variables h) S' han realitzat les operacions de fixació de preus de l'oferta gastronòmica. i) S'han utilitzat correctament els mitjans ofimàtics possibles.

2.8.6. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

6.1. Sistema qualificació

Per a l'avaluació es tindran en compte els següents **instruments**:

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 70% de la nota de l'avaluació.

b) Feines de classe: els treballs lliurats al professor, i valorats numèricament aportaran un 20% a la nota de l'assignatura.

b) Procediments i actituds: es reservarà fins un 10% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades i no valorades numèricament, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

1. Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions o, en el cas de tenir-ne una de suspesa amb un 4, que la mitjana sigui aprovat.
2. Les activitats o treballs avaluables no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.
3. Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.
4. Es farà una recuperació al final de cada avaluació.
5. Si la nota de cada avaluació és major de 4, es farà la nota mitjana del curs, i si arriba a 5, l'alumne haurà aprovat la matèria.
6. Si es troba a un alumne copiant se li suspendrà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació.

PROCEDIMENTS DE RECUPERACÓ

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. .

Examen final de Març: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de juny, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Per tenir dret a fer aquestes recuperacions, l'alumne/a haurà d'haver entregat al professor/a totes les feines encomanades.

Si la nota de l'examen de recuperació és igual o superior a 5 i inferior a 8, la nota que quedarà és un 5. Si la nota de la recuperació és igual o superior a un 8, la nota que es quedarà serà un 6.

Setembre: els alumnes que suspenguin al Març, podran recuperar a setembre mitjançant una prova global, que contindrà els continguts més importants de l'assignatura.

Per tenir dret a la recuperació de setembre, l'alumne/a, si és el cas, haurà de presentar totes les feines del curs que no hagi presentat.

En aquest cas, la nota de l'examen serà la nota del curs.

6.2. Altres eines que es tenen en compte a l'hora d'avaluar

L'**assistència** de l'alumnat és la condició necessària que dona dret a l'avaluació de l'alumne, com s'especifica a l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 13 de juliol de 2009 per la qual es regula l'organització i el funcionament dels cicles formatius de formació professional del sistema educatiu que s'imparteixen d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears, en la modalitat d'ensenyament presencial. L'assistència és obligatòria.

Es pot realitzar una **baixa d'ofici** si l'alumnat s'absenta, de **forma continuada** i sense justificar, durant un període superior al **10% de la càrrega horària del mòdul** o

del curs del cicle **o de forma discontinua**, durant un període superior al **15% de la càrrega horària** d'un mòdul o d'un curs d'un cicle determinat, sense justificar.

Inicialment, no són causes motivadores de l'anul·lació de matrícula d'ofici les absències, de curta durada, derivades de malaltia o accident de l'alumnat o de familiars, de l'atenció a familiars, de sanció, o d'altres circumstàncies personals de caràcter extraordinari.

L'alumnat ha d'aportar la documentació, de caràcter oficial, que justifiqui clarament les circumstàncies alegades en el termini màxim de tres dies hàbils.

L'absència en data d'examen tal sols serà justificada per motius de forces majors i amb un justificant de caire oficial, tals com; assistència a un judici, ingrés hospitalari, malaltia vírica i/o contagiosa, defunció d'un familiar proper, retenció policial, etc. No seran acceptats els justificats redactats per pares, mares o tutors legals.

La puntualitat és un requisit molt important: si s'arriba 10' tard no es permetrà l'accés a l'aula, fins a la propera sessió. De 5 a 10 minuts serà considerat retard, més de 10 minuts falta d'assistència.

Una mala actitud de manera contínua o puntual però greu també pot suposar suspendre el mòdul, encara que es tingui la part pràctica i la part teòrica aprovades.

6.3. Valoració de les qualificacions

D'acord amb el Reial decret 1538/2006, de 15 de desembre, la qualificació dels mòduls professionals ha de ser numèrica, entre 0 i 10, sense decimals.

Cal ajustar-la, per defecte fins a 49 centèsims, al nombre sencer inferior i, per excés a partir de 50 centèsims, al nombre sencer superior, i en aquesta distribució:

6.4. Criteris de promoció.

Promocionen el curs:

- Per accedir a les pràctiques formatives en empreses de treball és requisit imprescindible tenir la resta de mòduls aprovats.

- L'alumne/a promocionarà i obtindrà la titulació pertinent una vegada finalitzades les practiques en centres de treball de manera satisfactòria.
- Si l'avaluació extraordinària es convoca al mes de juny, el professor del mòdul corresponent serà l'encarregat d'orientar a l'alumne sobre les activitats de recuperació, i haurà de realitzar i corregir dit examen.

2.8.7. **METODOLOGIA.**

Les classes es dividiran en teòriques i/o pràctiques en funció del seguiment del temari.

S'utilitzaran les instal·lacions del centre i de l'hotel.

Es preveu la possibilitat de fer alguna sortides de camp o visita a algun establiment d'hoteleria, com ara escorxadors, fires i mercats, horts ecològics, etc., així com col·laboracions amb altres departaments, com el de química.

Respecte a les activitats, es procurarà que siguin clares, fàcils d'entendre. Per això, abans d'iniciar la part pràctica els alumnes hauran de saber què han de fer i com ho han de fer, emprant instruccions breus, detallades, seqüencials i pas a pas per facilitar la seva comprensió.

També s'adaptaran a les característiques dels alumnes i als distints ritmes d'aprenentatge que aquests presenten, treballant activitats amb distints graus de dificultat, com son les d'ampliació i reforç educatiu, estant estructurades de menys a més dificultat.

Dintre les activitats que s'inclouran dins aquestes unitats formatives podem mencionar les següents:

- Activitats d'introducció, les quals serveixen de marc per presentar la unitat.
- Activitats de detecció dels coneixements previs del alumne.
- Activitats d'aprofundiment i reforç, permetent donar resposta als diferents ritmes d'aprenentatge.
- Activitats d'ampliació, les quals serveixen per saber més i saber millor (aprofundiment, consolidació, reforç).
- Activitats d'aplicació, mitjançant les quals l'alumne posa en pràctica, organitza o utilitza els coneixements adquirits.

- Activitats de síntesi, que engloben diferents continguts bàsics.

S'utilitzaran diferents tipus d'agrupament dels alumnes, així com la feina individual i autònoma.

A l'hora de realitzar certes activitats l'alumne es distribuirà en grups de feina amb l'objectiu d'afavorir la feina cooperativa i el co-aprenentatge.

Finalment, es desenvoluparà la capacitat d'iniciativa, l'autonomia personal, la capacitat de cercar i emprar els propis recursos així com la capacitat de treballar en equip.

En quant als materials s'empraran diferents tipus de recursos bibliogràfics i tècnics; material informàtic, material audiovisual, etc. L'alumnat haurà adquirir un llibre de text el qual es seguirà per impartir la part teòrica del mòdul

La tecnologia immediata es desenvoluparà a partir de l'explicació del professor/a, complementada amb una sèrie de recursos: esquemes, apunts, fotocòpies, material del departament, medis audiovisuals, bibliografia, etc...

2.8.8. MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS

Es farà ús de les instal·lacions del centre i/o de l'hotel.

En quant als materials s'empraran diferents tipus de recursos bibliogràfics i tècnics; material informàtic, material audiovisual, etc.

Serà de caràcter obligatori, per part de l'alumnat, disposar del **llibre de text** indicat pel professorat i que consta en la pàgina web del centre.

Títol: Ofertas gastronómicas

Autors: M. Planas, M. López

ISBN: 9788415309536

La tecnologia immediata es desenvoluparà a partir de l'explicació del professor/a, complementada amb una sèrie de recursos: esquemes, apunts, fotocòpies, material del departament, medis audiovisuals, bibliografia, etc...

2.8.9. **ACTIVITATS COMPLEMENTARIES I SORTIDES DE CAMP**

Les activitats complementaries i extraescolar és lligaran al màxim a implementar les explicacions i classes presencials i/o demostratives al centre, completant amb aquestes sortides aquells temes o inquietuds de l'alumnat i del professorat que per motius organitzatius o de costos no es poden veure a una classe ordinària. Possibles sortides a fer;

2.8.10. **ADAPTACIONS CURRICULARS INDIVIDUALS**

Si hi ha alumnes amb necessitats educatives especials, ens posarem en contacte amb el departament d'orientació per elaborar un pla d'actuació amb adaptacions curriculars no significatives depenent del grau de necessitat de l'alumnat.

2.8.11. **ATENCIÓ A LA DIVERSITAT**

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), exposa en el preàmbul la idea que l'educació és el mitjà més adequat perquè infants i joves construeixin la seva personalitat, desenvolupin al màxim les seves capacitats, conformin la pròpia identitat personal i configurin la comprensió de la realitat.

Amb això es pretén aconseguir que tots els ciutadans puguin rebre una educació i una formació de qualitat, sense que aquest bé quedi limitat només a algunes persones o a determinats sectors socials. Per això posa de manifest els principis en què s'inspira el sistema educatiu, i que són, entre d'altres:

- La qualitat de l'educació per a tots els alumnes
- L'equitat, que garanteix la igualtat de drets i d'oportunitats
- La no-discriminació i la inclusió educativa
- La flexibilitat per adequar l'educació a la diversitat d'aptituds, interessos, expectatives i necessitats dels alumnes
- L'orientació educativa i professional dels estudiants, i la participació de la comunitat educativa en l'organització, el govern i el funcionament dels centres docents

La diversitat es manifesta amb la presència a les aules d'alumnat amb una gran varietat de motivacions i interessos, i que utilitzen diverses estratègies i desenvolupen habilitats molt diverses per aprendre i relacionar-se.

Això fa que durant el procés d'aprenentatge els alumnes responguin de formes molt diferents. Per això, es treballarà per crear una dinàmica activa, participativa i cooperativa mitjançant la creació d'un clima d'acceptació, respecte, seguretat i confiança mútua, així com també ha de fomentar de la participació i la implicació de l'alumnat en el procés d'ensenyament/aprenentatge, afavorint el desenvolupament de la seva autonomia i facilitant el seu equilibri emocional.

Tenint en compte que durant aquesta etapa, en el centre conviuen diferents cultures i nacionalitats, es faran activitats relacionades amb la gastronomia local de cada regió i/o amb una exposició de productes o matèries primeres típiques d'altres països.

En el cas dels alumnes amb discapacitats o necessitats especials, els canvis que s'haguessin de fer, seran relatius a la metodologia, activitats, recursos materials, temps de realització de determinades tasques, etc., en funció de les necessitats de cada alumne.

2.8.12. TEMES TRANSVERSALS

Els temes transversals són continguts que interactuaran a lo llarg del procés d'aprenentatge; no es tractaran com un conjunt d'ensenyances autònomes, sinó més bé com una sèrie d'elements de l'aprenentatge globalitzats i integrats dins tot el mòdul.

Els temes transversals que destaquem són:

1. Educació moral i cívica

Inculcar una actitud de bon comportament i saber estar en les distintes situacions que poden trobar en l'entorn de treball dins una cuina.

Fer-los conscients de la necessitat de tenir un comportament cooperatiu amb els companys.

2. Educació per a la igualtat d'oportunitats d'ambdós sexes

Fomentar actituds no sexistes tant dins l'aula como dins la cuina, especialment en el context laboral, dotant-los de les habilitats necessàries per a enfrontar-se a situacions discriminatòries i fer-se valer per la seva professionalitat i no pel seu gènere o condició sexual.

3. Educació per a la pau

Transmetre la importància del respecte i la tolerància davant companys de distintes ètnies, religions, cultures, situacions personals, idees polítiques, superant aquestes diferències i apostant pel la cooperació, la seguretat i el treball en equip.

4. Reciclatge i respecte al medi-ambient

Prendre consciència de la necessitat de reciclar residus, tant per a la conservació del medi ambient com per la pròpia seguretat i salut, a fi d'evitar contaminacions i intoxicacions d'aigua, aliments, i entorn.

2.8.13. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

S'entén per competència la capacitat de posar en pràctica de forma integrada, en contextos i situacions diferents, els coneixements, les habilitats i les actituds personals adquirides. El concepte de competència inclou tant els sabers (coneixements teòrics) com les habilitats (coneixements pràctics o aplicats) i les actituds (compromisos personals), i va més enllà del *saber* i del *saber fer o aplicar* perquè inclou també el *saber ser o estar*.

Actualment les exigències a nivell de coneixements estan més relacionats amb la capacitat d'aprendre, de comunicar-se, de treballar en equip, de ser una persona autònoma.

Amb la Formació Professional es pretén transmetre als alumnes altres valors que els permetin incorporar-se amb èxit a les pràctiques en empresa i al futur món laboral.

Tractem sobre tot de fomentar les competències socials, amb el treball en equip, amb la responsabilitat, etc.

Igualment, les competències en matèria d'autonomia i iniciativa personal, pel que suposarà l'accés al món laboral en acabar els estudis i d'altra banda, aprendre a aprendre, aplicable a cada context.

Les competències bàsiques tenen les característiques següents:

- Promouen el desenvolupament de capacitats: darrere del concepte de competència hi ha una teoria psicopedagògica que posa l'èmfasi en el desenvolupament de capacitats més que en l'assimilació de continguts, encara que aquests sempre són presents a l'hora de materialitzar els aprenentatges
- Tenen en compte el caràcter aplicatiu dels aprenentatges: vincular les competències amb les capacitats suposa destacar el caràcter aplicatiu dels aprenentatges, ja que s'entén que una persona "competent" és aquella capaç de resoldre els problemes propis del seu àmbit d'actuació
- Es fonamenten en el seu caràcter dinàmic: les competències es desenvolupen de manera progressiva i poden ser adquirides en situacions i institucions formatives de diferent tipus
- Es fonamenten en el seu caràcter interdisciplinari o transversal: les competències integren aprenentatges procedents de diverses disciplines acadèmiques
- Són un punt de trobada entre la qualitat i l'equitat: sota la denominació de "competències bàsiques" o "competències clau" (*key competencies*, *compétences clés*, etc.) s'aplega tot un moviment de preocupació per garantir una educació que doni resposta a les necessitats reals de l'època en què vivim (qualitat), mentre que es pretén que siguin assolides per tot l'alumnat perquè puguin servir així de base comuna de tots els ciutadans i ciutadanes (equitat)

En el marc de la proposta realitzada per la Unió Europea, i d'acord amb les consideracions que s'acaben d'exposar, s'han identificat les 8 competències bàsiques:

- Competència en comunicació lingüística
- Competència matemàtica
- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
- Tractament de la informació i competència digital
- Competència social i ciutadana
- Competència cultural i artística
- Competència d'aprendre a aprendre
- Autonomia i iniciativa personal

Tenint en compte que la competència d'aprendre a aprendre i la competència de l'autonomia i iniciativa personal considerem que son intrínseques al currículum dels mòduls de Formació Professional, al llarg del curs es desenvoluparan les següents competències amb les seves dimensions:

Les competències bàsiques en l'àmbit tecnocientífic

Dimensió: Coneixement d'objectes quotidians

- Conèixer i valorar els factors de risc derivats de l'ús de diferents màquines i aparells i els corresponents motius de protecció
- Compilar informació i aplicar coneixements bàsics de tecnologia per resoldre problemes senzills

Dimensió: Processos tecnològics

- Conèixer les raons de la possible perillositat d'alguns productes químics habituals en la cuina. (ex: productes de neteja i desinfecció)
- Explicar amb criteris científics alguns dels canvis destacables que tenen lloc a la natura. (ex: fermentació)

Dimensió: Consum

- Valorar la relació qualitat/preu/necessitat en el consum. (ex: ratio cost/benefici)

Dimensió: Medi ambient

- Establir les característiques i la composició bàsica d'alguns materials i valorar-ne les possibilitats de reciclatge
- Conèixer les principals energies renovables

Dimensió: Salut

- Conèixer els mètodes de prevenció de certes malalties produïdes per l'incorrecta manipulació del aliments (ex: contaminació creuada) d'algunes substàncies
- Determinar els aspectes bàsics d'una alimentació adequada i valorar la seva importància per a la salut

Les competències bàsiques en l'àmbit matemàtic

Dimensió: Nombres i càlcul

- Usar i interpretar llenguatge matemàtic en la descripció de situacions properes i valorar críticament la informació obtinguda
- Aplicar les operacions aritmètiques per tractar aspectes quantitius de la realitat valorant la necessitat de resultats exactes o aproximats
- Aplicar la proporcionalitat directa o inversa per tal de resoldre situacions properes que ho requereixin. (ex: treure proporcions de quantitats d'ingredients dins una recepta)

Dimensió: Resolució de problemes

- Planificar i utilitzar estratègies per afrontar situacions problemàtiques mostrant seguretat i confiança en les capacitats pròpies
- Presentar d'una manera clara, ordenada i argumentada el procés seguit i les solucions obtingudes en resoldre un problema
- Resoldre problemes que impliquin càlculs percentuals, de l'IVA, descomptes en el preu de la matèria primera etc...
- Integrar els coneixements matemàtics amb els d'altres matèries per comprendre i resoldre situacions

Dimensió: Mesura

- Mesurar d'una manera directa les magnituds fonamentals, usant els aparells adequats i les unitats adients en cada situació
- Usar els mètodes elementals de càlcul de distàncies, perímetres, superfícies i volums en situacions que ho requereixin. (ex: passar de litres a decilitres)

Dimensió: Geometria

- Emprar el coneixement de les formes i relacions geomètriques per descriure i resoldre situacions quotidianes que ho requereixen. (ex: motllos de pastisseria)

Dimensió: Tractament de la informació

- Interpretar i presentar informació a partir de l'ús de taules gràfics i paràmetres estadístics i valorar la seva utilitat en la societat

Les competències bàsiques en l'àmbit lingüístic

Dimensió: Parlar i escoltar

- Expressar i comprendre hàbilment les idees, els sentiments i les necessitats
- Ajustar la parla a les característiques de la situació comunicativa
- Emprar formes de discurs diverses en la comunicació. (ex: exposició de treballs)
- Implicar-se activament en la conversa i adoptar una actitud dialogant. (ex: comunicació entre les partides de treball o treballs en equip)
- Aprendre a parlar diferents llengües i a valorar-ne l'ús i l'aprenentatge

Dimensió: Llegir

- Posar en pràctica les destreses necessàries per a una correcta lectura expressiva
- Posar en pràctica les destreses necessàries per a la comprensió del que es llegeix (ex: interpretar la seqüència i l'elaboració d'una recepta)
- Llegir textos de tipologia diversa. (ex: llenguatge tècnic)

Dimensió: Escriure

Posar en pràctica les destreses necessàries per escriure (ex: redactar una recepta o una queixa a un proveïdor).

2.9. EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA – 2CFGM

2.9.1. CONTRIBUTIÓ DE L'ÀREA O MATÈRIA A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES.

La importància del mòdul d'EIE es manifesta en l'article 3 del Reial Decret 1147/2011, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional del sistema educatiu (BOE 30.07.11), i determina:

1. Els ensenyaments de formació professional tenen per objecte (principis i objectius generals) aconseguir que l'alumnat adquireixi les competències professionals, personals i socials, segons el nivell de què es tracti, necessàries per:

a) Exercir l'activitat professional definida en la competència general del programa formatiu.

b) Comprendre l'organització i les característiques del sector productiu corresponent, els mecanismes d'inserció professional, la legislació laboral i els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

c) Consolidar hàbits de disciplina, treball individual i en equip, així com capacitats d'autoaprenentatge i capacitat crítica.

d) Establir relacions interpersonals i socials, en l'àmbit professional i personal, basades en la resolució pacífica dels conflictes, el respecte als altres i el rebuig a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als comportaments sexistes.

e) Prevenir els riscos laborals i mediambientals i adoptar mesures per treballar en condicions de seguretat i salut.

f) Desenvolupar una identitat professional motivadora de futurs aprenentatges i adaptacions a l'evolució dels processos productius i al canvi social.

g) Potenciar la creativitat, la innovació i la iniciativa emprenedora.

h) Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, així com les llengües estrangeres necessàries en la seva activitat professional.

i) Comunicar-se de forma efectiva en el desenvolupament de l'activitat professional i personal.

j) Gestionar la seva carrera professional, analitzant els itineraris formatius més adequats per millorar la seva ocupabilitat.

2. La formació professional també fomentarà la igualtat efectiva d'oportunitats per a tothom, amb especial atenció a la igualtat entre homes i dones.

3. Aquests ensenyaments prestaran una atenció adequada, en condicions d'accessibilitat universal i amb els recursos de suport necessaris, en cada cas, a les persones amb discapacitat.

4. Així mateix, la formació professional possibilitarà l'aprenentatge al llarg de la vida, afavorint la incorporació de les persones a les diferents ofertes formatives i a la conciliació de l'aprenentatge amb altres responsabilitats i activitats.

L'article 24 del RD 1147/2011 diu, en concret, en relació amb el mòdul d'EIE:

1. Tots els cicles formatius inclouran la formació necessària per conèixer els mecanismes de creació i gestió bàsica de les empreses, l'auto ocupació, el desenvolupament de la responsabilitat social de les empreses; així com la innovació i la creativitat en els processos i les tècniques de la seva activitat laboral.

2. Aquesta formació podrà, amb caràcter excepcional, incorporar-se transversalment a diversos mòduls professionals quan, per coherència formativa de la formació associada al perfil professional, així es requereixi.

3. La concreció curricular d'aquest mòdul professional estarà contextualitzada en les característiques pròpies de cada família professional o del sector productiu corresponent al títol.

Aquest mòdul respon al nou plantejament de la LOE respecte de la formació professional. És un compromís que el sistema educatiu espanyol va adquirir amb la Unió Europea per homogeneïtzar el sistema espanyol de formació professional amb la resta dels sistemes europeus, de forma que les titulacions siguin vàlides en tot el territori de la UE i que els mòduls siguin transferibles entre els diferents països membres.

2.9.2. ADEQUACIÓ I SEQÜENCIACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS D'ÀREA PER CICLES (EI, EP) O DE MATÈRIA PER CURSOS (ESO).

Igualment, l'esmentat Reial Decret estableix que, d'acord amb la Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les Qualificacions i de la Formació Professional, i amb els objectius de la formació professional establerts a l'article 40 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, aquests ensenyaments tenen per objecte aconseguir que els alumnes adquireixin les capacitats que els permetin:

Desenvolupar la competència general corresponent a la qualificació o les qualificacions objecte dels estudis realitzats.

Comprendre l'organització i les característiques del sector productiu corresponent, així com els mecanismes d'inserció professional; conèixer la legislació laboral i els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

Aprendre per si mateixos i treballar en equip, així com formar-se en la prevenció de conflictes i en la seva resolució pacífica en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social. Fomentar la igualtat efectiva d'oportunitats entre homes i dones per accedir a una formació que permeti tot tipus d'opcions professionals i l'exercici corresponent.

Treballar en condicions de seguretat i salut, així com prevenir els possibles riscos derivats del treball.

Desenvolupar una identitat professional motivadora de futurs aprenentatges i adaptacions a l'evolució dels processos productius i al canvi social.

Consolidar l'esperit emprenedor per al desenvolupament d'activitats i iniciatives empresarials.

Assolir les competències relacionades amb les àrees prioritàries referides a la Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les Qualificacions i de la Formació Professional.

Fer realitat la formació al llarg de la vida i utilitzar les oportunitats d'aprenentatge a través de les diferents vies formatives per mantenir-se actualitzat en els diferents àmbits: social, personal, cultural i laboral, conforme a les expectatives, les necessitats i els interessos corresponents.

2.9.3. SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS O NIVELLS (CONCEPTUALS, PROCEDIMENTALS, ACTITUDINALS).

Aquesta programació es desenvoluparà durant un curs acadèmic, d'unes 23 setmanes. La matèria d'economia té una càrrega lectiva de 3 sessions setmanals, les quals tenen una durada de 55 minuts cada una.

Els continguts s'organitzen en el currículum en 4 blocs. Els continguts d'aquests blocs seran treballats durant el curs en 11 unitats didàctiques i un projecte de pla d'empresa que s'anirà realitzant durant el curs i complementarà el contingut teòric que s'exposaran a les unitats didàctiques.

Iniciativa emprenedora: UD 1 i 2

Innovació i desenvolupament econòmic. Principals característiques de la innovació a l'empresa (materials, tecnologia i organització, entre altres).

Factors clau dels emprenedors: iniciativa, creativitat i formació.

L'actuació dels emprenedors com a ocupadors d'una empresa relacionada amb el seu sector professional.

L'actuació dels emprenedors com a empresaris d'una petita empresa en el sector respectiu de la seva família professional.

L'empresari. Requisits per a l'exercici de l'activitat empresarial.

Pla d'empresa: la idea de negoci.

L'empresa i el seu entorn: UD 3

Funcions.

L'empresa com a sistema.

Anàlisi de l'entorn general d'una Pime.

Anàlisi de l'entorn específic d'una Pime.

Relacions d'una Pime amb el seu entorn.

Relacions d'una Pime amb el conjunt de la societat.

Funció administrativa: UD 4, 5, 6, 8, 9

Concepte de comptabilitat i nocions bàsiques.

Anàlisi de la informació comptable.

Obligacions fiscals de les empreses.

Gestió administrativa d'una empresa.

Creació i posada en marxa d'una empresa: UD 7, 10, 11

Viabilitat econòmica i viabilitat financera.

La fiscalitat a les empreses

Tipus d'empresa.

Elecció de la forma jurídica.

Tràmits administratius per a la constitució d'una empresa.

Pla d'empresa: elecció de la forma jurídica, estudi de viabilitat econòmica i financera, tràmits administratius i gestió d'ajudes i subvencions.

2.9.4. ENFOCAMENTS METODOLÒGICS.

- a. Criteris per al disseny de les tasques i activitats amb atenció als diferents nivells d'aprenentatge (les activitats es descriuran a les programacions de les unitats didàctiques).**

Aquest mòdul professional conté la formació necessària per desenvolupar la pròpia iniciativa en l'àmbit empresarial, tant cap a l'autoocupació com cap a l'assumpció de responsabilitats i funcions en l'ocupació per compte aliè.

La formació del mòdul contribueix a assolir els objectius generals del cicle formatiu i les competències del títol.

Les línies d'actuació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten assolir els objectius del mòdul tractaran sobre:

El maneig de les fonts d'informació sobre el respectiu sector professional, incloent l'anàlisi dels processos d'innovació .

La realització de casos i dinàmiques de grup que permetin comprendre i valorar les actituds dels emprenedors i ajustar la seva necessitat al sector industrial relacionat amb els processos del cicle formatiu corresponent.

La utilització de programes de gestió administrativa per a Pimes del sector.

La realització d'un projecte de pla d'empresa relacionat amb el sector professional, que inclogui totes les facetes de posada en marxa d'un negoci, així com la justificació de la seva responsabilitat social.

Els elements curriculars del mòdul inclouen coneixements relatius a conceptes, processos, situacions i procediments que es concreten en el «saber fer» com a tècnic en relació amb la futura professió que es desenvoluparà. Les capacitats actitudinals que es pretén aconseguir han de prendre com a referència les capacitats professionals del mòdul.

D'altra banda, els continguts s'hi desenvolupen i organitzen conforme a la lògica interna de la disciplina de què es tracta i a la seqüenciació didàctica de continguts; per això, els aprenentatges s'articulen entorn a procediments que es prenen com a referència dels mètodes de producció o prestació de serveis que es desenvolupen en l'activitat professional.

Per tal que la seqüenciació dels continguts sigui eficient, s'ha d'articular entorn als procediments, de forma que els aprenentatges siguin successius i funcionals.

La teoria i la pràctica, com a elements inseparables de l'aprenentatge, s'han d'integrar en el desenvolupament metodològic del mòdul.

Per tot això, és necessari que cada una de les unitats de treball que formen aquest mòdul es tracti des d'un punt de vista multidisciplinari.

2.9.4.1 Criteris metodològics

1. Metodologia activa, participativa, constructiva i socialitzadora.
2. Es parteix dels coneixements previs, formals o no formals, per construir el coneixement científic.
3. Com a eix de cada unitat de treball, es prenen un o diversos continguts procedimentals, al voltant dels quals es tractaran, de forma adequada, tant els continguts conceptuals com els actitudinals.
4. Les tècniques de treball cooperatiu seran d'aplicació permanent a l'aula.
5. La simulació serà una eina de gran utilitat.
6. Les activitats formatives tindran com a objectiu addicional la globalització dels continguts i la seva funcionalitat.

Per complir els criteris metodològics exposats, es seguirà la següent metodologia didàctica basada en l'aprenentatge significatiu:

- Es parteix de l'anàlisi dels objectius, resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació del mòdul «Empresa i Iniciativa Emprenedora», per determinar els continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals que desenvolupen els esmentats objectius.
- Se seqüencien els esmentats continguts, seguint la lògica interna de la matèria i la didàctica de la formació tècnica professional.
- Un cop seqüenciats els continguts, s'organitzen en unitats de treball.
- En cada una de les unitats de treball, es tenen en compte els coneixements previs i els aprenentatges no formals de l'alumnat, a partir dels quals es desenvolupa la forma d'aconseguir el «saber fer» de l'alumnat i «aprendre a emprendre».
- S'utilitzen **idees clau** en forma de mapa conceptual o d'esquemes per a una millor comprensió dels continguts.

- Es plantegen activitats resoltes, que compleixen diverses funcions:
  - Exemplificació.
  - Model d'aplicació pràctica de continguts.
  - Aprofundiment en determinats continguts.
  - Les activitats se seqüencien segons el grau de dificultat, de menor a major.

Totes les activitats estan relacionades amb el propòsit de desenvolupar de forma lògica i coherent els continguts desenvolupats

En cada una de les unitats de treball de' EIE, s'aplicaran successivament les següents:

Funcions i tasques

De l'alumnat i del professorat:

- Realització de treball individual.
- Integració i participació activa en els grups.
- Realització a l'aula de les activitats proposades pel professor.
- Investigació per a l'ampliació de coneixements.
- Resolució de supòsits globals.
- Presa de decisions en situacions concretes.
- Motivar l'alumnat.
- Proposar, organitzar i coordinar els treballs dels grups.
- Explicar i aclarir tots els continguts i dubtes.
- Proposar, organitzar, coordinar i controlar totes les activitats individuals.
- Facilitar l'accés a tots els recursos disponibles.
- Avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

2.9.4.2 Criteris per a l'organització del temps i dels espais. Formes d'organització de l'aula.

La temporització de les unitats didàctiques serà la següent:

1. Emprenedoria i iniciativa emprenedora (4 sessions)	Primer Trimestre
2. Pla d'empresa (3 sessions)	Primer Trimestre
3. L'empresa i el seu entorn (6 sessions)	Primer Trimestre
4. El mercat i el màrqueting (7 sessions)	Primer Trimestre
5. Pla de producció i recursos humans (6 sessions)	Segon Trimestre
6. Comptabilitat. Anàlisi econòmica i financera (6 sessions)	Segon Trimestre
7. Fonts de finançament (8 sessions)	Segon Trimestre
8. Fiscalitat de les empreses (8 sessions)	Segon Trimestre
9. Documents de la gestió administrativa de l'empresa (8 sessions)	Segon Trimestre
10. Formes jurídiques de l'empresa (6 sessions)	Primer Trimestre
11. Tràmits de constitució i posada en marxa (3 sessions)	Primer Trimestre
Simulació	
Pla d'empresa: s'anirà fent amb les UD	

2.9.4.3 Materials i recursos didàctics.

- L'equipament normal d'una de les aules assignades al cicle.
- Dossiers preparat pel professor
- Llibres especialitzats sobre els diferents temes a què fa referència el mòdul.
- Els textos legals a què es fa referència en el desenvolupament del mòdul.
- Equips informàtics connectats a Internet.
- Aplicacions informàtiques de propòsit general.
- Aplicacions informàtiques específiques per al mòdul.
- Material d'oficina (escriptura, arxivament, reproducció de documents, etc.).
- Publicacions periòdiques de contingut general i de contingut especialitzat.
- Taules de dades de tipus econòmic.
- Pissarra i guixos de colors que permetin un millor seguiment de les anàlisis gràfiques.
- Material confeccionat pel professor (resums, esquemes,...).

2.9.4.4 Criteris per al disseny de les activitats complementàries i extraescolars que es pretenen realitzar des del cicle o departament.

No es realitzarà cap tipus d'activitat complementària ni extraescolar.

Pel curs 2014/2015 queden suspeses totes les activitats extraescolars del Subdepartament d'Economia. Si, de forma extraordinària, es considera l'organització d'alguna activitat extraescolar, s'haurà de demanar l'autorització prèvia de l'equip directiu i l'aprovació del Consell Escolar.

2.9.5. AVALUACIÓ.

a. Adequació i seqüència dels criteris d'avaluació, per cursos.

Conèixer els conceptes d'emprenedor i esperit emprenedor, en base al context econòmic actual i la demanda de la societat.

Reconèixer els seus drets i deures com a agents actius en la societat, tenint en compte el marc legal que regula les condicions socials i laborals, per participar com a ciutadà democràtic.

Utilitzar procediments relacionats amb la cultura emprenedora, empresarial i d'iniciativa professional, per realitzar la gestió bàsica d'una petita empresa o emprendre un treball.

Descriure les funcions de l'empresa, així com les formes organitzatives més adequades en funció del tipus de què es tracti.

Conèixer l'entorn de l'empresa on desenvolupar la seva activitat com a futur emprenedor.

Realitzar una anàlisi bàsica del mercat, utilitzant tècniques i instruments d'investigació de mercat, valorant els resultats i definint un pla de màrqueting en funció d'aquests resultats.

Conèixer les noves tendències del màrqueting: relacional o fidelització de clients.

Identificar i aplicar paràmetres de qualitat en els treballs i les activitats que es realitzin en el procés d'aprenentatge, per valorar la cultura de l'avaluació i de la qualitat, i per ser capaços de supervisar i millorar el procediments de gestió de qualitat.

Valorar les necessitats i les polítiques de recursos humans pròpies d'una Pime emmarcada en el sector del cicle formatiu, aplicant el conveni col·lectiu de referència.

Descriure les obligacions comptables de l'empresa i els requisits legals que han de complir els registres comptables, relacionant-les amb les operacions de gestió i comercialització que es desenvolupen en una petita empresa.

Analitzar l'estructura del Pla General de Comptabilitat (PGC), distingint els diferents tipus de comptes i el seu funcionament.

Realitzar una anàlisi econòmica i financera.

Interpretar la informació econòmica i financera que es genera en una petita empresa i determinar el tipus de documents que cal realitzar per al seu tractament.

Diferenciar les fonts de finançament a què pot acudir una empresa per seleccionar, mitjançant una anàlisi sistemàtica, la més adequada al tipus de negoci.

Analitzar els diferents impostos que afecten l'activitat d'una petita empresa.

Confeccionar els documents administratius relacionats amb les obligacions fiscals.

Confeccionar els documents administratius mercantils més habituals que es generen en el funcionament d'una petita empresa: compravenda, etc.

Decidir-se per la forma jurídica més aconsellable per a un determinat tipus d'empresa i realitzar els tràmits necessaris per a la creació i la posada en marxa d'una determinada unitat de negoci.

Descriure el procediment legal i documental necessari per crear una petita empresa.

Elaborar i desenvolupar finalment les línies bàsiques d'un projecte empresarial emmarcat en els diferents sectors econòmics.

b. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge.

El procés d'avaluació té com a finalitat comprovar el procés d'aprenentatge de l'alumne i es basarà en els continguts i objectius (generals, específics i mínims) reflectits en aquesta programació i s'emmarcarà en el concepte d'avaluació continua.

En primer lloc es farà una avaluació inicial per a esbrinar els coneixements previs de l'alumne/a que servirà de punt de partida on hi situarem els nous. Si considerem l'avaluació com un procés de presa de decisions hem de realitzar l'avaluació contínua o formativa, de tipus orientatiu, que suposa el seguiment i reconducció, si cal, de tot el procés d'ensenyament -aprenentatge. Per acabar, realitzarem una avaluació sumatòria que ens permetrà acreditar els graus d'assoliment dels objectius per part dels alumnes.

Els objectius didàctics definits serviran de referent per a realitzar l'avaluació de l'alumnat. Pel que fa als mitjans, les activitats per a l'avaluació consistiran en:

- § Proves escrites amb preguntes teòriques i pràctiques. També es pot emprar la modalitat test, si veiem que és més adient en un moment determinat.
- § Elaboració i lliurament d'exercicis, per comprovar el treball individual.
- § Intervencions i participació a l'aula, interès mostrat i actitud en general.
- § Treballs d'investigació que poden ser individuals o de grup, depenent de cada cas.

Per a l'avaluació es tindran en compte els següents instruments:

a) Proves escrites i treballs puntuables: es realitzarà una prova escrita o un treball per avaluar cadascuna de les unitats. Aquestes proves i treballs, comptabilitzaran un 80% de la nota de l'avaluació.

En cas que el professor ho consideri oportú i segons l'actitud dels alumnes en la realització del projecte, a la segona avaluació es podria no fer examen i el 80 % de la nota seria la del projecte i el 20 % de procediments i l'actitud.

b) Procediments i actituds: es reservarà fins un 20% de la nota per valorar la realització de les diferents tasques encomanades, així com també l'interès de l'alumne cap a la matèria, l'assistència a classe i l'adequació del seu comportament.

Cal tenir en compte:

- Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les avaluacions o, en el cas de tenir-ne una de suspesa amb un 4, que la mitjana sigui aprovat.
- Les activitats o treballs avaluable no es tindran en compte si no s'entreguen dins el termini determinat pel professor.
- Només es realitzarà una prova extraordinària d'un examen si existeix un certificat metge o un justificant que expliqui l'absència.
- Es farà una recuperació al final de cada avaluació.
- Si la nota de cada avaluació és major de 4, es farà la nota mitjana del curs, i si arriba a 5, l'alumne haurà aprovat la matèria.

Si es troba a un alumne copiant se li suspendrà l'avaluació i haurà d'anar directament a la recuperació.

c. Criteris i procediments de recuperació.

Avaluacions: per a recuperar les proves escrites es farà un examen de tot el temari de la corresponent avaluació just abans de finalitzar l'avaluació. En determinats casos la recuperació es podrà fer just després de l'avaluació, a criteri del professor.

Examen final de MARÇ: si algun alumne/a encara té alguna avaluació suspesa, encara tindrà una oportunitat més a l'examen de Març, en què es podran aprovar cadascuna de les avaluacions pendents.

Per tenir dret a fer aquestes recuperacions, l'alumne/a haurà d'haver entregat al professor/a totes les feines encomanades.

Si la nota de l'examen de recuperació és igual o superior a 5 i inferior a 8, la nota que quedarà és un 5. Si la nota de la recuperació és igual o superior a un 8, la nota que es quedarà serà un 6.

Setembre: els alumnes que suspenguin al Març, podran recuperar a setembre mitjançant una prova global, que contindrà els continguts més importants de l'assignatura.

Per tenir dret a la recuperació de setembre, l'alumne/a, si és el cas, haurà de presentar totes les feines del curs que no hagi presentat.

En aquest cas, la nota de l'examen serà la nota del curs.

Avaluació de pendents

Els alumnes que hagin passat a segon curs del cicle formatiu i tinguin pendent FOL de primer, tindran dues oportunitats per aprovar l'assignatura (febrer i setembre). En aquestes convocatòries, s'avaluarà l'alumne/a de tots els continguts de la matèria mitjançant una prova escrita (teòrica i pràctica). Per a superar la matèria l'alumne/a ha d'obtenir una qualificació en la prova escrita igual o superior a 5.

2.9.6. CRITERIS PER ATENDRE LA DIVERSITAT. PROCEDIMENTS I MESURES DE REFORÇ, DE SUPORT, D'AMPLIACIÓ I DE RECUPERACIÓ. CRITERIS PER ELABORAR LES ADAPTACIONS CURRICULARS PER A L'ALUMNAT AMB NESE. EL PROGRAMA DE REFORÇ (ESO).

En el cas que durant el curs es detectés algun/a alumne/a que necessiti una adaptació curricular per a determinades unitats didàctiques, juntament amb el Departament d'Orientació, es durien a terme les adaptacions adients sempre pensant amb l'alumne i les possibilitats que tenim per motivar-lo i engrescar-lo amb la seva tasca, intentant que es senti útil i participatiu, i d'aquesta manera prevenir el fracàs escolar.

Mitjançant la graduació en la dificultat de les tasques, flexibilitat en la realització dels treballs encomanats, diferenciació dels aspectes essencials i d'aquells que els amplien, i la proposta d'activitats complementàries tant de reforç com d'aprofundiment de la matèria, podrem atendre a les necessitats específiques de l'alumnat.

2.9.7. TRACTAMENT DE LA LECTURA, LES TIC I L'EDUCACIÓ EN VALORS.

Foment de la lectura

Des de la matèria d'empresa i iniciativa emprendora es fomenta diàriament l'hàbit de la lectura entre l'alumnat. Han d'estar al corrent de l'actualitat econòmica i empresarial, cosa que fa que llegeixin premsa escrita (en paper o digital) amb molta freqüència. Finalment, de forma periòdica, es fan recomanacions de lectures de temàtica econòmica, ja sigui de forma oral, a classe, o mitjançant una nova entrada al bloc.

Ús de les TIC

És evident que no es pot deixar de banda l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, TIC, per al desenvolupament de qualsevol de les matèries de batxillerat.

Sempre que sigui possible es mostrarà als alumnes les immenses possibilitats de la Xarxa com a font d'informació, mitjançant la visita de portals Web i amb exemples pràctics de recerca d'informació. A més, es donaran a conèixer els programes informàtics més útils per al desenvolupament de tècniques d'investigació de mercats, per fer fulls de càlcul, etc.

En moltes activitats d'aprenentatge es proposarà a l'alumnat que cerqui informació a Internet per a resoldre les qüestions plantejades o per a formar-se una opinió pròpia sobre els continguts de la matèria. També aprofitarem la tecnologia present a l'aula.

Tindran un pes especial en la realització del projecte empresarial.

Educació en valors

L'economia i la gestió empresarial transcendeix la categoria de ciència racional i està present en molts comportaments humans.

2.9.8. ESTRATÈGIES I PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT- APRENTATGE.

Quant a l'avaluació de les estratègies metodològiques, cada vegada que es programa una activitat o tasca es fa un seguiment posterior, que es registra al quadern del professorat, del grau de satisfacció dels resultats obtinguts amb el desenvolupament de l'estratègia. Si escau, es proposen millores, que s'apliquen en les següents sessions.

Des del Subdepartament d'Economia, al final de cada avaluació, s'analitzen els resultats obtinguts per part de l'alumnat i es proposen millores, si esdevé necessari. També s'avalua el compliment d'allò programat i s'estudien les causes de les possibles desviacions puntuals de la programació.

Aquest Subdepartament, valora les aportacions que fa l'alumnat quant a propostes de millora del procés i es mostra flexible, sempre i quan la proposta sigui realment una bona alternativa.

2.9.9. UNITATS DIDÀCTIQUES, PROJECTES DE TREBALL, SEQÜÈNCIES D'APRENTATGE O ALTRES POSSIBLES ORGANITZACIONS DE LA PROGRAMACIÓ DEL CURS.

Les següents unitats didàctiques es desenvoluparan al llarg del curs escolar 2013/2014:

Unitat Didàctica 01. Emprenedoria i iniciativa empenedora.

Unitat Didàctica 02. Pla d'empresa.

Unitat Didàctica 03. L'empresa i el seu entorn.

Unitat Didàctica 04. El mercat i el màrqueting.

Unitat Didàctica 05. Pla de producció i recursos humans

Unitat Didàctica 06. Comptabilitat. Anàlisi econòmica i financera.

Unitat Didàctica 07. Fonts de finançament.

Unitat Didàctica 08. Fiscalitat de les empreses

Unitat Didàctica 09. Documents de la gestió administrativa de l'empresa.

Unitat Didàctica 10. Formes jurídiques de l'empresa.

Unitat Didàctica 11. Tràmits de constitució i posada en marxa.

Unitat Didàctica 12. Pla d'empresa.

Unitat 1. Emprenedoria i iniciativa empenedora.

Resultats d'aprenentatge.

Reconeix les capacitats associades a la iniciativa empenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

Defineix l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

Criteris d'avaluació.

S'han identificat els termes empenedor i esperit empenedor.

S'han diferenciat els diferents tipus d'emprenedors.

S'ha valorat i analitzat la importància de la iniciativa individual, la creativitat, la formació i la col·laboració com a requisits indispensables per tenir èxit en l'activitat emprenedora.

S'ha analitzat el concepte de cultura emprenedora i la seva importància com a font de creació d'ocupació i benestar social.

S'ha analitzat el concepte d'empresari, així com les actituds i els requisits necessaris per desenvolupar l'activitat empresarial.

S'ha identificat el concepte d'innovació i la seva relació amb el progrés de la societat i l'augment en el benestar dels individus.

S'ha analitzat el concepte de risc com a element inevitable de tota activitat emprenedora.

S'ha descrit l'estratègia empresarial relacionant-la amb els objectius de l'empresa.

S'ha definit la idea de negoci de l'àmbit respectiu del cicle formatiu, que servirà de punt de partida per a l'elaboració d'un pla d'empresa.

S'han descrit les funcions bàsiques que es realitzen en una empresa i s'ha analitzat el concepte de sistema aplicat a l'empresa.

S'han identificat els principals components de l'entorn general que envolta l'empresa; en especial, l'entorn econòmic, social, demogràfic i cultural.

S'ha analitzat la influència en l'activitat empresarial de les relacions amb els clients, amb els proveïdors i amb la competència com a principals integrants de l'entorn específic.

S'han analitzat els conceptes de cultura empresarial i imatge corporativa i la seva relació amb els objectius empresarials.

S'ha analitzat el fenomen de la responsabilitat social de les empreses i la seva importància com un element de l'estratègia empresarial.

Continguts.

1. Esperit emprenedor.
2. Característiques de l'emprenedor.
3. Cultura emprenedora.

4. L'actuació dels emprenedors com a empresaris.
5. Evolució històrica del concepte d'empresari.
6. El risc en l'activitat emprenedora.
  - 6.1 Concepte de risc empresarial.
  - 6.2 Classes de riscos empresarials.
  - 6.3 Gestió de riscos empresarials.
7. Innovació i desenvolupament econòmic.
  - 7.1 Concepte d'innovació.
  - 7.2 Tipus d'innovació.
8. Economia del coneixement.

Unitat 2. Pla d'empresa.

Resultats d'aprenentatge.

Defineix l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

Defineix l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

Criteris d'avaluació.

S'ha valorat la situació econòmica actual i l'opció de recórrer a l'autoocupació o treball per compte propi com a alternativa al treball per compte aliè.

S'ha analitzat el concepte de cultura emprenedora i la seva importància com a font de creació d'ocupació i benestar social.

S'ha valorat i analitzat la importància de la iniciativa individual, la creativitat, la formació i la col·laboració com a requisits indispensables per tenir èxit en l'activitat emprenedora.

S'ha analitzat el concepte de risc com a element inevitable de tota activitat emprenedora.

S'ha analitzat el concepte d'empresari, així com les actituds i els requisits necessaris per desenvolupar l'activitat empresarial.

S'ha descrit l'estratègia empresarial relacionant-la amb els objectius de l'empresa.

S'ha definit la idea de negoci de l'àmbit respectiu del cicle formatiu, que servirà de punt de partida per a l'elaboració d'un pla d'empresa.

S'han descrit els elements comuns per realitzar un pla d'empresa.

S'han descrit les funcions bàsiques que es realitzen en una empresa i s'ha analitzat el concepte de sistema aplicat a l'empresa.

S'han identificat els principals components de l'entorn general que envolta l'empresa; en especial, l'entorn econòmic, social, demogràfic i cultural.

S'ha analitzat la influència en l'activitat empresarial de les relacions amb els clients, amb els proveïdors i amb la competència com a principals integrants de l'entorn específic.

S'han analitzat els conceptes de cultura empresarial i imatge corporativa, així com la seva relació amb els objectius empresarials.

S'ha analitzat el fenomen de la responsabilitat social de les empreses i la seva importància com un element de l'estratègia empresarial.

S'ha analitzat el balanç social d'una empresa i s'han descrit els principals costos socials en què incorren aquestes empreses, així com els beneficis socials que produeixen.

S'han identificat, en empreses, pràctiques que incorporen valors ètics i socials.

Continguts.

1. Situació econòmica actual.
2. L'autoocupació.
3. El pla o projecte d'empresa.
  - 3.1 Estructura del pla d'empresa.
    - A. Presentació del projecte.
    - B. Estudi de mercat.

- C. Pla de màrqueting.
- D. Pla de producció i qualitat.
- E. Pla de recursos humans.
- F. Pla econòmic i financer.
- G. Pla de prevenció de riscos laborals.
- H. Anàlisi de la viabilitat del projecte.
- I. Annexos.

Unitat 3. L'empresa i el seu entorn.

Resultats d'aprenentatge.

Reconeix les capacitats associades a la iniciativa emprenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

Defineix l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

Criteris d'avaluació.

S'ha identificat el concepte d'innovació i la seva relació amb el progrés de la societat i l'augment en el benestar dels individus.

S'ha analitzat el concepte de cultura emprenedora i la seva importància com a font de creació d'ocupació i benestar social.

S'ha valorat i analitzat la importància de la iniciativa individual, la creativitat, la formació i la col·laboració com a requisits indispensables per tenir èxit en l'activitat emprenedora.

S'ha analitzat el concepte de risc com a element inevitable de tota activitat emprenedora.

S'ha analitzat el concepte d'empresari, així com les actituds i els requisits necessaris per desenvolupar l'activitat empresarial.

S'ha descrit l'estratègia empresarial relacionant-la amb els objectius de l'empresa.

S'ha definit la idea de negoci de l'àmbit respectiu del cicle formatiu, que servirà de punt de partida per a l'elaboració d'un pla d'empresa.

S'ha descrit les funcions bàsiques que es realitzen en una empresa i s'ha analitzat el concepte de sistema aplicat a l'empresa.

S'han identificat els principals components de l'entorn general que envolta l'empresa; en especial, l'entorn econòmic, social, demogràfic i cultural.

S'ha analitzat la influència en l'activitat empresarial de les relacions amb els clients, amb els proveïdors i amb la competència com a principals integrants de l'entorn específic.

S'han analitzat els conceptes de cultura empresarial i imatge corporativa i la seva relació amb els objectius empresarials.

S'ha analitzat el fenomen de la responsabilitat social de les empreses i la seva importància com un element de l'estratègia empresarial.

S'ha analitzat el balanç social d'una empresa i s'han descrit els principals costos socials en què incorren aquestes empreses, així com els beneficis socials que produeixen.

S'han identificat, en empreses, pràctiques que incorporen valors ètics i socials.

Continguts.

1. L'empresa i l'activitat econòmica.
  - 1.1 Concepte d'empresa. Condicions mínimes.
  - 1.2 Teoria general de sistemes (TGS). Característiques.
  - 1.3 Recursos de l'empresa.
  - 1.4 Funcions de l'empresa.
  - 1.5 Classificació de les empreses.
  - 1.6 Objectius de l'empresa.
2. Localització i dimensions de l'empresa.
  - 2.1 Localització.
  - 2.2 Dimensions de l'empresa.
3. Els signes identificatius de l'empresa.
4. Responsabilitat social corporativa (RSC), ètica empresarial i balanç social.
  - 4.1 Responsabilitat social corporativa (RSC).
  - 4.2 Ètica empresarial.

4.3 Balanç social: concepte i principis

5. La cultura empresarial.

Unitat 4. El mercat i el màrqueting.

Resultats d'aprenentatge.

Efectua una anàlisi bàsica del mercat utilitzant tècniques i instruments d'investigació de mercat, valorant els resultats i definint un pla de màrqueting en funció d'aquests resultats.

Criteris d'avaluació.

S'han analitzat els conceptes bàsics d'oferta i demanda de mercat.

S'han descrit les fonts d'informació primària i secundària en el procés d'anàlisi de mercat.

S'han recopilat fonts d'informació secundàries, com memòries d'empreses i estudis sectorials.

S'han realitzat enquestes i entrevistes al públic objectiu i als empresaris del sector de referència del cicle formatiu.

S'ha analitzat la informació obtinguda de les fonts primàries, així como de les fonts secundàries.

S'han descrit els conceptes de màrqueting estratègic, màrqueting mix i màrqueting relacional (fidelització de clients).

S'ha analitzat un pla de màrqueting que s'inclourà al pla d'empresa.

Continguts.

1. El mercat.
  - 1.1 Elements del mercat.
  - 1.2 Tipus de mercat.
  - 1.3 Dimensions i quota de mercat.
2. L'estudi de mercat.
3. El màrqueting.

3.1 Màrqueting estratègic.

3.2 Màrqueting operatiu o màrqueting mix.

1. Producte.

2. Preu.

3. Promoció o comunicació comercial.

4. Distribució.

4. Noves tendències del màrqueting: el màrqueting relacional i la fidelització de clients.

4.1 El màrqueting relacional i la fidelització de clients.

Unitat 5. Pla de producció i recursos humans

Resultats d'aprenentatge.

. Reconeix les bases d'un pla de producció; la importància de l'organització empresarial i l'evolució de les estructures organitzatives; les necessitats i polítiques de recursos humans pròpies d'una Pime emmarcada en el sector del cicle formatiu, aplicant el conveni col·lectiu de referència.

Criteris d'avaluació.

S'han descrit les bases d'un pla de producció i els apartats principals.

S'ha valorat i descrit l'evolució dels models d'estructures organitzatives empresarials: tradicional i postmodernes.

S'ha realitzat un organigrama funcional d'una empresa tipus del sector.

S'ha analitzat el conveni col·lectiu del sector, especialment en relació amb els grups professionals, a més de les taules salarials.

S'han identificat les necessitats de personal i la seva qualificació en les Pimes, respectant l'establert en el conveni col·lectiu del sector.

S'han descrit el lideratge, la comunicació i la motivació com a elements de la política de recursos humans, valorant la importància d'implementar accions de desenvolupament d'aquestes polítiques.

S'ha calculat el cost de personal en una empresa tipus del sector, valorant les bonificacions a la contractació que estan regulades a la normativa.

S'han determinat les necessitats de l'empresa en matèria de seguretat laboral i les pautes per elaborar un pla de prevenció de riscos.

Continguts.

1. Pla de producció.
  - 1.1 Localització, instal·lacions i infraestructures i capacitat productiva.
  - 1.2 Selecció i disseny del producte o servei.
  - 1.3 Procés de producció.
  - 1.4 Gestió d'existències i aprovisionament.
  - 1.5 Els costos de producció.
  - 1.6 Control de qualitat.
  - 1.7 Planificació del pla de prevenció.
2. Organització empresarial.
  - 2.1 Evolució dels models d'organització empresarial.
  - 2.2 Estructures organitzatives tradicionals o modernes.
  - 2.3 Estructures organitzatives post-modernes.
  - 2.4 L'organigrama.
3. Pla de recursos humans.

Unitat 6. Comptabilitat. Anàlisi econòmica i financera.

Resultats d'aprenentatge.

Realitza activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una Pime, identificant les principals obligacions comptables i fiscals, formalitzant la documentació respectiva.

Criteris d'avaluació.

S'han diferenciat els principals objectius de la comptabilitat, els tipus de comptabilitat, normativa comptable i diferenciat que el PGC contempla dos models: PGC per a grans empreses i PGC per a Pimes.

S'ha analitzat el patrimoni de l'empresa: béns, drets i obligacions.

S'han diferenciat els elements patrimonials de les masses patrimonials.

S'han analitzat els comptes anuals i la seva vital importància i rellevància al final de cada exercici econòmic.

S'han analitzat els conceptes bàsics de comptabilitat, així com les tècniques de registre de la informació comptable.

S'han realitzat activitats pràctiques de simulació realitzant un balanç de situació inicial i elaborant un pressupost de tresoreria per al pla d'empresa.

S'ha reconegut la importància d'utilitzar una sèrie de llibres de comptabilitat (obligatoris o voluntaris).

S'han descrit les tècniques bàsiques d'anàlisi de la informació comptable, en especial en relació amb el fons de maniobra.

S'ha descrit l'anàlisi financera (ràtios): tresoreria, prova àcida o liquiditat, solvència, garantia i endeutament total.

S'ha descrit l'anàlisi econòmica: ROA, ROE i rendibilitat de l'accionista.

S'han definit les obligacions fiscals d'una empresa.

S'han realitzat activitats pràctiques relacionades amb l'anàlisi econòmica i financera, interpretant-ne els resultats conforme al desenvolupat.

S'ha inclòs la documentació anterior en el pla d'empresa.

Continguts.

1. La comptabilitat.

1.1 Classificació de la comptabilitat.

1.2 Normativa comptable.

2. El patrimoni de l'empresa.

3. Els comptes anuals.

3.1 El balanç.

3.2 Compte de pèrdues i guanys.

3.3 L'estat de canvis en el patrimoni net (ECPN).

3.4 L'estat de fluxos d'efectiu.

3.5 La memòria.

4. Els llibres de comptabilitat.

5. L'anàlisi econòmica i financera de l'empresa

5.1 Anàlisi patrimonial i fons de maniobra.

5.2 Anàlisi financera: les ràtios.

5.3 Anàlisi econòmica.

6. El pla econòmic i financer provisional.

Unitat 7. Font de finançament.

Resultats d'aprenentatge.

Reconeix les fonts de finançament, la seva classificació i la forma d'obtenir-les.

Criteris d'avaluació.

S'ha identificat el concepte de fonts de finançament i s'han analitzat els criteris de classificació corresponents.

S'ha descrit el finançament extern aliè i a curt termini.

S'ha descrit i diferenciat el finançament extern a mig i llarg termini.

S'ha definit el finançament extern propi.

S'ha identificat el finançament intern o autofinançament i les seves classes: de manteniment i d'enriquiment.

S'ha descrit el significat de la funció financera de l'amortització.

S'han realitzat càlculs dels diferents mètodes d'amortització: taxació, constant, constant amb valor residual, decreixent per tant fix i proporcional pel treball realitzat.

S'ha valorat com seleccionar les fonts de finançament.

S'ha inclòs la documentació al pla d'empresa.

Continguts.

1. Les fonts de finançament de l'empresa.

2. Finançament extern.

2.1 Finançament extern, aliè i a curt termini.

2.2 Finançament extern, aliè i a mig i llarg termini.

2.3 Finançament extern propi.

3. El finançament intern o autofinançament.

4. La funció financera de l'amortització.

5. Com seleccionar les fonts de finançament?

Unitat 8. Fiscalitat de les empreses.

Resultats d'aprenentatge.

Realitza activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una Pime, identificant les principals obligacions comptables i fiscals, emplenant els models oficials a l'ús.

Criteris d'avaluació.

S'han analitzat les característiques de l'activitat financera, justificant així la raó de ser dels tributs.

S'han definit i descrit els tipus de tributs: impostos, contribucions especials, taxes i preus públics.

S'han diferenciat els elements d'un impost.

S'han definit i descrit els impostos que afecten les empreses: municipals, impost de societats, IRPF, IVA i altres obligacions fiscals.

S'ha calculat i emplenat el model 130 a efectes de l'IRPF.

S'ha calculat i emplenat el model 303 a efectes de l'IVA.

S'han diferenciat els tipus d'impostos en funció del règim de presentació de documents conforme al calendari del contribuent.

S'ha inclòs la documentació anterior al pla d'empresa.

Continguts.

1. Els tributs.
2. Tipus de tributs.
3. Els impostos.
4. Impostos que afecten l'empresa.
  - 4.1 Impostos municipals.
  - 4.2 Impost de societats (IS).
  - 4.3 Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF).
  - 4.4 Impost sobre el valor afegit (IVA).

5. Altres obligacions fiscals.
  - 5.1 Declaració anual d'operacions amb terceres persones.
  - 5.2 Retencions i ingressos a compte de l'IRPF.

Unitat 9. Documents de la gestió administrativa de l'empresa

Resultats d'aprenentatge.

Reconeix i realitza les activitats necessàries de gestió administrativa d'una empresa, emplenant documents relacionats amb la compravenda: comanda, albarà i factura; de pagament i cobrament: lletra de canvi, xec i pagaré; altres mitjans de pagament; rebut.

Identifica els contractes de compravenda, subministrament i d'assegurances convencionals d'una empresa.

Criteris d'avaluació.

S'ha analitzat el funcionament comercial de l'empresa i la generació d'un gran volum de documents necessaris en el seu funcionament diari.

S'han especificat els passos a seguir en qualsevol procés de compravenda.

S'han definit la nota de comanda i els seus elements.

S'han definit l'albarà i els seus elements.

S'han definit la factura, els tipus i les característiques.

S'han analitzat i diferenciat els documents de pagament més importants: lletra de canvi, xec i pagaré.

S'ha emplenat una lletra de canvi, un xec i un pagaré en els models oficials i a l'ús.

S'han diferenciat altres mitjans de pagament.

S'ha analitzat el rebut.

S'han analitzat i diferenciat els contractes de compravenda, el de subministrament i el d'assegurances relacionats amb l'activitat normal d'una empresa.

S'han identificat les vies d'assessorament i gestió administrativa externes existents a l'hora de posar en marxa una Pime.

Continguts.

1. La documentació administrativa.
2. Documents de compravenda.
  - 2.1 La nota de comanda.
  - 2.2 L'albarà.
  - 2.3 La factura.
3. Documents de pagament.
  - 3.1 La lletra de canvi.
  - 3.2 El xec.
  - 3.3 El pagaré.
  - 3.4 Altres mitjans de pagament.
  - 3.5 El rebut.
4. Els contractes.
  - 4.1 Contracte de compravenda.
  - 4.2 Contracte de subministrament.
  - 4.3 Contracte d'assegurances.

Unitat 10. Formes jurídiques de l'empresa.

Resultats d'aprenentatge.

Realitza les activitats per a la constitució i la posada en marxa d'una empresa, seleccionant la forma jurídica i identificant les obligacions legals associades.

Criteris d'avaluació.

S'han analitzat les diferents formes jurídiques de l'empresa.

S'ha especificat el grau de responsabilitat legal dels propietaris de l'empresa en funció de la forma jurídica elegida.

S'ha diferenciat el tractament fiscal establert per a les diferents formes jurídiques de l'empresa.

S'han analitzat els tràmits exigits per la legislació vigent per a la constitució d'una Pime.

S'ha realitzat una recerca exhaustiva de les diferents ajudes per a la creació d'empreses a la localitat de referència.

S'ha inclòs al pla d'empresa tot el relatiu a l'elecció de la forma jurídica, estudi de viabilitat econòmica i financera, tràmits administratius, ajudes i subvencions.

S'han identificat les vies d'assessorament i gestió administrativa externes existents a l'hora de posar en marxa una Pime.

Continguts.

1. Forma jurídica de l'empresa.
2. Classes de formes jurídiques.
  - 2.1 Empresari individual (persona física).
  - 2.2 Societats sense personalitat jurídica.
3. Societats mercantils (persona jurídica).
  - 3.1 Societats de responsabilitat limitada (SL).
  - 3.2 Societat limitada nova empresa (SLNE).
  - 3.3 Societat anònima (SA).
4. Societats d'economia social.
  - 4.1 Societat laboral.
  - 4.2 Societat cooperativa.
5. Altres formes de ser empresari.
  - 5.1 La franquícia.
  - 5.2 Les associacions sense ànim de lucre.
  - 5.3 Les fundacions.

Unitat 11. Tràmits de constitució i de posada en marxa.

Resultats d'aprenentatge.

Identifica i realitza els tràmits de constitució específics necessaris per a la posada en marxa d'una empresa, en base a la forma jurídica elegida i les obligacions legals associades.

Criteris d'avaluació.

S'ha identificat la necessitat de diferenciar els tràmits jurídics i administratius necessaris per constituir una empresa depenent de la forma jurídica que s'adopti: persona física o jurídica.

S'ha analitzat i diferenciat la simplicitat de constitució com a persona física.

S'han descrit els tràmits de constitució com a persona jurídica: certificació negativa del nom, redacció de l'acta de constitució i dels estatuts de la societat, sol·licitud de qualificació prèvia del projecte d'estatuts, obertura de compte bancari a nom de la societat, escriptura pública de constitució de la societat, sol·licitud del CIF provisional, liquidació de l'ITPAJD, inscripció al registre corresponent.

S'han identificat i realitzat els tràmits per a la posada en marxa d'una empresa: davant del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i davant del Registre Mercantil.

S'ha descrit en què consisteixen la finestra única empresarial i els viviers d'empreses.

S'han analitzat els tràmits exigits per la legislació vigent per a la constitució d'una Pime.

S'ha realitzat una recerca exhaustiva de les diferents ajudes per a la creació d'empreses en la localitat de referència.

S'ha inclòs en el pla d'empresa tot el relatiu a l'elecció de la forma jurídica, tràmits jurídics i administratius, ajudes i subvencions.

S'han identificat les vies d'assessorament i gestió administrativa existents a l'hora de posar en marxa una Pime.

Continguts.

1. Tràmits de constitució d'una empresa.
- 2 Tràmits per a la posada en marxa de l'empresa.
  - 2.1 Tràmits davant del Ministeri de Hisenda.
  - 2.2 Tràmits davant del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.
  - 2.3 Tràmits davant de l'Ajuntament.
  - 2.4 Tràmits davant del Registre Mercantil.
- 3 La finestra única empresarial i els viviers d'empreses.

3.1 La finestra única empresarial.

3.2 Vivers d'empreses.

Unitat 12. Pla d'empresa

Resultats d'aprenentatge.

Tots els resultats d'aprenentatge enunciats.

Criteris d'avaluació.

Tots els criteris d'avaluació enunciats.

Continguts.

- A. Presentació del projecte.
- B. Estudi de mercat.
- C. Pla de màrqueting.
- D. Pla de producció.
- E. Pla de recursos humans.
- F. Pla econòmic i financer.
- G. Pla de prevenció.
- H. Anàlisi de la viabilitat del projecte.
- I. Annexos.

3.- ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

En tractar-se tots els grups del departament, de nivells d'estudis de batxillerat i cicles formatius, no es requereix un programa especial d'atenció a la diversitat.

4.- CRITERIS DE RECUPERACIÓ DE PENDENTS

Els alumnes de 2n batx. que tinguin pendent aquesta assignatura faran un examen a la primera convocatòria fins el tema 4 (febrer). A la segona convocatòria (abril) faran una altra dels temes restants, o de tot el curs en cas de suspendre l'anterior.

5.- ACTIVITATS EXTRAESCOLARS, INTERDISCIPLINARS I COMPLEMENTÀRIES

No s'han programat activitats d'aquest tipus.